

NAGY KATALIN

INTŐKÖNYVEM TÖRTÉNETE

REGÉNY

MÓRA KÖNYVKIADÓ • BUDAPEST 1968

ZSOLDOS VERA RAJZAIVAL

© Nagy Katalin, 1968

A kiadásért felel a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Lengyel Balázs • Műszaki vezető: Gonda Pál
Képszerkesztő: Marosi Gyöngyi • Műszaki szerkesztő: Krecska Miklós
29 800 példány, 8,8 (A/5) ív, MSZ 5601–59
68.192 Egyetemi Nyomda, Budapest
IF 860 – f – 6870

*Dallos Sándor úrnak
Kairó
Hotel Continental*

Mellékelten elküldöm neked az intőkönyvemet. Jó sokba kerül majd a posta, nehéz lesz tőle a levél. De nekem megéri.

Látod, nem igaz, hogy elveszítettem, nem igaz, hogy a Bercike megette, és Tantika se gyújtott be vele a fürdőkályhába szórakozottságból. Ezt mind csak kitaláltam, hadd szörnyülködjön a sok kérdezősködő! Az intőkönyvet én dugtam el a matyó párnába. Sose találtak volna meg, ha én nem akarom. A matyó párnához nem nyúl senki, félnek tőle, mert hullik, beleesett a moly.

12, azaz tizenkettő darab intő van a könyvben, pótlapot kellett beragasztanom, hogy elférjen mind. Egyáltalán nem érdekeltek az intők, pedig volt cirkusz mindegyiknél, azt gondolhatod. Szereposztás a következő volt:

Tantika: Azt mondta, én vagyok a család szégyene, istenverés, örök gond. Majd minden alkalommal megvert, régebben fenék, újabban pofon. Egyik se fáj. Már egy fejjel nagyobb vagyok, mint Tantika, alig ér fel. Mit szólna ugyan, ha legközelebb sámlit vinnék neki, amikor pofozáshoz készülődik?

Baba néni: Szó nélkül aláírta az intőket, és rögtön megígérte, hogy nem szól róluk senkinek. Én ugyan sose kértem erre!

Anyu: Fejgörcsöt kapott. Ez kár. Nagy kár!

Szóval ott hagytam abba, hogy az intő engem nem izgat. De hogy te meglásd, azt nem akartam, már a Segédpilóta miatt sem! Most mégis elküldöm. Lásd csak meg! Lássátok meg mind a ketten! Még mesélhetek is hozzá; ahogy így végignézem, van mit! Tudd csak meg, milyen vagyok; én nem árulok zsákbamacskát...

Melinda az Operában éretlenül viselkedett. Lehetetlen magatartásával zavarta társait, az egész előadást (M. Z. zenetanár)

Ez volt az első intóm. Amikor felhoztak Pestre, és beíratnak az új iskolába, mindjárt aznap beszereztem.

Te nem ismerted Tatát.

Nem is akartam, hogy megismerd, semmi közöd hozzá, azt mondtam, amikor kérdeztél róla. Anyu előzőleg közölte, hogy hozzád megy feleségül. Utáltalak.

Az új iskola különben tetszett nekem, az első dolog, ami Pesten megtetszett. Pedig rosszkedvem volt, mert Tantika vitt beíratni, és én anyuval akartam menni. Akkor már két napja Pesten voltam, és egyáltalán nem tudtam anyuval szót váltani. Nemcsak azért, mert anyu főleg a kórházban van, olyan, mintha majdnem ott is lakna. Hanem amikor végre hazajön, akkor is ott van valamelyik nagynéném. Egy szobában alszunk mindannyian, de jönnek utánam folyton a konyhába, a fürdőszobába is, nálunk mindig mindenki egy halomban van valahogy, és ettől mindenki ideges. Anyu a beíratás napján délutános lett volna a kórházban, de cserélt egy nővérrel, hogy velem jöhessen. Ennek nagyon megörültem, mert ebből azt láttam, hogy ő is velem akar lenni végre. Akármilyen furcsa, nem ismerem anyut. Azt tudod, hogy két éves korom óta a nagyszüleim neveltek, és mindig is Tiszaáron élünk. Anyu ugyan minden hónapban leutazott hozzánk, de én nem azért szerettem, hanem mert Tata úgy mesélt róla mindig, hogy muszáj volt szeretnem. Ismeretlenül is, a távolból is. De azért az mégis furcsa, hogy egy gyereknek tizenhárom éves korában lesz csak anyja úgy igazából és közlő. Gyorsan kell hát ismerkedni! De nem lehet, a nagynénik miatt! A nagynénik láthatóan eltökélték, hogy nevelni fognak engem.

Kezdődött a beíratással. Anyu szegény már fel is öltözött, amikor Tantika azzal állt elő, hogy mégiscsak jobb lesz, ha ő visz az iskolába engem. Majd ő beszél az igazgatóval neveltetésem problémáiról, mert ő nem elfogult. Így mondta. Anyu kezében megállt a fésű. Csak nézett Tantikára értetlenül, de nem vitatkozott. Szomorú-szófogadóan visszaöltözött, és bekapcsolta a mosógépet. Mindig mos, ha szomorú. De miért kötelező anyunak azt tenni, amit Tantika akar? Miért nem mondta meg, hogy én az ő lánya vagyok, a mi kettőnk dolga az új iskola és ez az egész új mindenség?!... De nem szólt. Engem persze nem kérdezett senki.

Az iskola mégis tetszett. Már a külső kapun az a két vasfogantyú is, az a kopogó, ami olyan, mint a csipke. Furcsa vascsipke. A kapualja meg hűvös volt és jó szagú. Egy kék köpenyes asszony fűrészporsót söpört gondosan a kövön. Tata asztalosműhelyében is fűrészporszag volt és forgácsszag. Kár, hogy nem gyártanak ilyen illatú kölnit, azt venném csak, majd ha nagylány leszek. Az ajtók különös fekete fából vannak, akkor még nem tudtam, hogy az iskola műemlék. Az osztálytáblákat figyeltem, kerestem volna, hol lesz az enyém, a hetedik. De Tantika nem hagyta, úgy vonszolt maga után, mint pórázon a daxlikutyát. De legalábbis, mint egy óvodást, kézen fogva.

– Hol találom a direktort? – kérdezte a takarítónőt; türelmetlen volt a hangja, követelő.

A néni rácsodálkozott, aztán nyugodtan mondta mégis:

– Balra, kérem, a második ajtó, az az iroda.

Benyitottunk. Aprócska szoba volt, éppen csak az asztal fért bele és néhány szék. De a fal tele volt vidám polcokkal, vasráccsal, rajtuk váza, gyertyatartó, gyurmából egy egész állatkert. Az asztalnál fiatal nő ült háttal, nyurga, vékony, mint egy nyolcadikos. Elmélyülten rajzolt valami grafikont. Tantika kimérten közölte:

– A direktort keresem. De rossz helyre irányítottak, úgy látom.

– Én vagyok az igazgató – mondta a nyurga nyugodtan, és felállt.

Amíg Tantika elpattogta, mi járatban vagyunk, én csak néztem egyfolytában. Óriási fekete szeme volt, és olyan szemöldöke, ami az orránál kezdődött, és a haja tövéig ért. A homlokán nagyon feszes volt a bőr, és feszes a haja is. Fiús frizurája valahogy megnyújtotta a fejét. Gyönyörű volt a direktor és ismerős. Mert olyan volt egészen, mint Tutenkámen, a fáraó.

Én életemben először Tutenkámenba voltam szerelmes. Egyáltalán nem zavart, hogy négyezer évvel ezelőtt élt. Tizennyolc éves volt, amikor Egyiptom fáraója lett, aztán meghalt hirtelen. A szokás szerint bebalzsamozták, kincsekkel együtt temették el a titokzatos Királyok Völgyében. De engem ez már nem érdekelt, csak annyi, hogy az arany halotti maszk, amelyet ma is őriznek valami múzeumban, élethűen mutatja, milyen gyönyörű, fiatal fiú volt Tutenkámen. Sok szobrász mintázta meg azóta különös szép fejét. Tata is látott valahol egy ilyen szobrot, és attól kezdve maga is megmintázta sokszor. Tata asztalos volt különben, és gyönyörűen faragta a fát, mindenféle szobrokat, ha ráért. De a legszebb Tutenkámen volt, a szoborba szerettem bele én is.

Tantika közben már az én nevelési problémáimat ecsetelte, amikor a direktor Tutenkámen közbeszólt:

– Tessék, üljünk le!

Engem maga mellé húzott. A keze is gyönyörű volt, és a körmén olyan félholdacskák, amilyent én is szeretnék. Nekem, sajnós, virsluujam van, de a körömrágást abbahagyom, azt ott nyomban elhatároztam.

Tantika csak mondta egyre:

– Tehát felhívom a figyelmet, hogy a kislány meglehetősen konok. Ami abból is látszik, hogy például a nagyapja temetésén se jelent meg. Elcsavargott inkább. Pedig a nagyapját szerette. Állítólag...

Szakadjon le a stelázi, az összes virágcséréppel! Mit tudja azt más, egy idegen, hogyan voltunk mi Tatával...

– Ön a nagynénje, ugyebár? – szólt közbe Tutenkámen.

– Igen. Az édesanyja nővére vagyok. Összesen hárman vagyunk nővérek. Én vagyok a legidősebb, hogy úgy mondjam, a családfő. Mind együtt lakunk, hála istennek. Most a kislányt is felhoztuk magunkhoz. Én különös felelősséget érzek a neveltetéséért. Ugyanis én vagyok a keresztanyja, én tartottam keresztvíz alá.

Tantika nagyon szépen, választékosan beszélt. Látszott rajta, hogy erre külön ügyel, merthogy Tutenkámen igen figyel. Csakhogy éppen nem volt igaz a dolog. Engem senki nem tartott semmilyen víz alá. Egyszer beszélünk erről Tatával, én megkérdeztem, hogy van ez, a gyerekek sugdostak ilyesmiről az iskolában. Tata megmondta, hogy én nem vagyok megkeresztelve, mert a mi családunk nem vallásos. Ezt mindenki tudta, de anyukám idős nővére, aki egyáltalán nem is látott engem újszülött koromban, mert ő Pesten élt, mégis úgy határozott, hogy ő az én keresztanyám. Küldött is egy pici aranykeresztet, amikor megszülettem. Megírták neki, hogy én nem hordok majd ilyesmit, ne költsenek hiába. Akkor a keresztet becsérélte fülbevalóra. De Tata nem engedte, hogy kifúrják a fülem, azt mondta, barbár szokás, buta divat. Tantika ezen megsértődött, és visszakérte a fülbevalót. Most is hordja ő maga, pedig már kinőtte, a fülcimpája egészen kibodorodik belőle.

Egyszer majd elmesélem Tutenkámennak, hogyan is volt ez igazán.

– Más gyerek agyonsírja magát egy haláleseten. Ez meg a macskát dajkálta...

– Akkor beírtam a hetedik zenei osztályba Melindát – állt fel a direktor. – Ugye, ott is zeneibe jártál? Hangszer?

– Tárogató. És furulya – mondtam, most jutottam először szóhoz.

– Tárogató? Az is hangszer? Az egy darab múlt. Romantika – vélekedett Tantika.

– Nekünk nagyon hiányzott eddig a zenekarból – szögezte le Tutenkámen röviden. Jó lett volna, ha beszélget egy kicsit velem is, de csak Tantikával törődött, ha nem is tetszett neki, azt

láttam. Aztán adott még egy színházjegyet. A nyolcadikosok mennek az Operába délután. Erkel Ferenc Bánk bánja számukra tananyag. De a hetedikből is mennek sokan, a zenei osztály biztosan. Ott majd megismerem az osztálytársaimat. Szerencse, hogy van ez az egy jegy még, a tanárok közül valaki nem jöhet.

– Akkor viszontlátásra, örültem a szerencsének – buzgólkodott Tantika. – És csak annyit: én tudom, hogy az iskolában tilos a verés. De nekem más a véleményem. Azt is tudom, a gyereket idomítani kell, mint a csikót. Értjük egymást!?

– Nem hiszem – mondta Tutenkámen hűvösen. – A gyerek nem csikó. A gyereket emberszámba kell venni.

Tantika még udvariaskodott egy strófát, én gyorsan elkészöntem, és kimentem a folyosóra. Beálltam egy falmélyedésbe, régen páncél állhatott itt, vagy legfeljebb a védőszent. Olyan hideg volt a fal, hogy sütötte a hátamat, és egyre csak mondogattam magamnak, hogy ez lehetetlenség, Tutenkámen nem ismerhette Tatát. Hogy lehet az, hogy mégis úgy beszél, mint ő?

Az Operának először örültem, aztán már nem. A harmadik emeletre szolt a jegyünk. Csak ballagtam fölfelé a rengeteg lépcsőn, és folyton elpirultam, mert azt hittem, mindenki engem néz. Később rájöttem, hogy senki se, és attól nagyon szomorú lettem. Hamar beültem a helyemre, mert a jegyszedők nagyon tereltek bennünket. Az egyik, egy szelíd nagymamaarcú meg is mondta, hogy nem bírja idegekkel ezt a sok gyereket. A színházat magát meg se néztem. A tiszai tanító sokat mesélt nekünk róla, elragadtatva és aprólékosan; biztosan stimmel minden, mit nézzem?! Bánk bánt vártam csak, mert szerelmes voltam belé, a hangja miatt. Tiszai az iskolában rengeteg lemez volt, és ha tanulás után ráadást lehetett kérni, én mindig ezt kértem, a nagyáriát.

Hazám, hazám, te mindenem...

Otthon nem ismerték az operát a nagyszüleim, honnan ismerték volna, hát csak próbáltam elmesélni nekik. Nehéz a zenét elmesélni. Úgy igyekeztem megértetni, hogy azt mondtam, ez a dal olyan nekem, hogy ha bárhol lennék és meghallanám, hazajönnék a világ végéről is gyalog. A nagyszüleim akkor összenéztek, és én tudtam, hogy mindenki apára gondol. Én nem szoktam apára gondolni.

Az első felvonás után, a szünetben, a körülöttem ülő gyerekek bemutatkoztak, felfedezték bennem az „új fiút”. Senkinek a nevét nem értettem, és annyian szóltak hozzám egyszerre, hogy képtelen voltam felelni. Ha figyelnek rám, akkor végleg megzavarodok. Topa vagyok, hiába. Hívtak a büfébe, de nem mentem, egyre csak Tutenkámment kerestem. Később hallottam, a mögöttem ülő sorban beszéltek a gyerekek, hogy a diri nem jön, mert belázasodott a kisbabája. Magas, szemüveges férfi ült a helyén, Zoli bácsinak szólították, és az is kiderült, hogy ő a zenetanár. Nem tetszett nekem, fogalmam sincs, hogy miért. Nagy kár, hogy nem jött el Tutenkámen.

És következett a második felvonás, és színre lépett Tiborc, az öreg jobbágy, és akkor vége volt a világnak.

Én nem tudtam, hogy milyen a Tiborc! Én csak a hangját ismertem jól a lemezről, és a jellemét, vagyis a szerepét. Azt, hogy szegény és öreg, hogy húséges, becsületes. És fiatal korában hős volt, megmentette a gyermek Bánkot, most meg elkíséri, óvja-védi Melindát... De különben nem tudtam, hogy milyen, én eddig csak hallottam a szereplőket, sose láttam még. Én nem gondoltam, hogy Tiborc szerepében Tata jön elém.

Akkor már megbántam, hogy nem mentem a szünetben a büfébe, mert nagyon szomjas lettem hirtelen.

A szomszédom odaadta a látcsövet, mert észrevette, hogy nagyon figyelek, de már mindegy volt. Hiába láttam meg a nagyítón keresztül, hogy csak a festéktől ráncos az arca, és nem is hajlott a háta igazán, mert ha nem figyel, majdnem olyan magas, mint Bánk. Nem segített

rajtam, pedig tudtam biztosan, hogy ragasztott a lógó, fehér bajsza, a csapzott üstöke meg paróka...

Tatának leginkább csapzott volt a haja, megizzadt a töve mindig, ha gyalult vagy fűrészelt. De a bajsza kackiásan állt, csak amikor meghalt, akkor lett ilyen, mint Tiborcé. Amikor nézegettem magamban a halott Tatát, azt gondoltam, érdekes, meghalt a bajsza is. Ez jó nagy butaság volt, de tényleg csak ezt gondoltam akkor. Egyedül ültem mellette a földön, törökülésben, mert Teruska orvosért rohant. Úgy látszik, nem hitte el, hogy meghalt, mert Tata éppen úgy feküdt a díványon, mint minden ebéd után, szivarral a kezében. Mamuka átment a másik menyéhez, mert ott kisbaba volt, mi meg mosogattunk Teruskával. Teruska benézett a szobába, és azt mondta:

– Tatám, Tatám, kiégeti a pokrócot...

Az égő szivar pörkölte már a szőnyeget, ahogy kiesett a kezéből, mert Tata meghalt, úgy, a délutáni szunyókálás közben.

Teruska nagyon megijedt, és sírni kezdett rögtön. Ő a legfiatalabb a családban, már a felnőttek között persze, nem régen lakik nálunk, mióta Gábor bácsi elvette. Tata nagyon szerette a legfiatalabb menyét, igaz, mindegyiket, azt hiszem.

Ahogy Terus elrohant, én először is felvettem a szivart, és eloltottam a hamutartóban, ami egy vaddisznó feje volt, és csak folyton röhögött. Aztán feligazítottam a Tata karját, mert lelógott a sezlonról a földre. Majdnem mindig lecsúszott így alvás közben, mert elég keskeny volt a sezlon, régmódi, de Tata azt szerette. Amikor meg elzsibbadt a keze, csak mérgelődött. Hát feligazítottam neki. Aztán már nem volt más dolgom, hát leültem mellé a földre. Szokásból. Mindig odaültem mellé délutánonként, és beszélgettünk, hacsak Tata el nem aludt. Mesélik, hogy kisgyerek koromban ilyenkor megrángattam a bajsztát, és méltatlankodtam, hogy ne aludjon, meséljen inkább! Az utóbbi időben néha politizáltunk, mióta rákaptam az újságolvasásra; sok minden érdekelt, főleg a gyarmatok. Tata nem nevetett ki érte, és nem mondta, hogy nem értem én azt. Tőle kérdeztem meg nemrég, hogy mi az a szerelem, és hogy hova lett az apám.

Csak a csönd volt furcsa. Tata, ha jóízűt aludt, horkolt egy picit, aztán egyre nagyobbakat horkantott, míg fel nem ébredt a saját hangjára, ezen meg jót neveltünk. Most túrhetetlenül lármáztak kinn a fecskék, biztosan a dróton ül vagy félezer, útra készülnek, köztük a miénk is. Volt egy saját fecskepárunk az asztalosműhely ajtajában. Az én hintám kampóját csavarta be valamikor régen Tata, naphosszat ott hintáztam mellette kicsi koromban. Aztán egy tavasszal egy fecskének megtetszett az a kampó. Hordta rá a sarat, pihét rendületlenül a párjával együtt. Csak amikor én megjelentem a színen, csak akkor hagyták abba az építkezést, és nézték a drótról rémülten, hogy most mi lesz. Tata akkor leszerelte a hintámat, és beköltöztette a műhelybe a mestergerendára. Én nagyon örültem a változásnak, mert így télen is hintázhattam legalább. A fecske meg ott fészkel azóta is, de lehet, hogy ez már a fia; én nem tudom, meddig élnek a fecskék.

Amikor újra meghallottam Teruska hangját és azt, hogy többen is jönnek vele, akkor én szépen elköszöntem Tatától. Megcsókoltam az arcát, és reméltem, hogy szúr még a szakálla. Tata nem szeretett borotválkozni, szegény Mama mennyit pörölt vele! Én meg csak sivalkodtam, nevettem örömben, ha hozzám dörgölte a borostás arcát tréfából.

Aztán elmosogattam. Mit csináljak, ha más nem mosogatott?! Sokan jöttek, nagyon nagy a mi családunk, Tataéknak öt fiuk volt, rengeteg unokatestvérem van és mindenféle más rokon. És hozzá még a fél város, mert mindenki ismerte Tatát. Kiskoromban sose akartam vele sétálni menni, mert mindenkinek köszönnöm kellett.

Én tényleg nem sírtam. Miért sírtam volna?

Két vagy három alkalomra emlékszem összesen, amikor nagy bögést rendeztem. Egyszer, amikor egy vacak kis keszeg, lehetett vagy tízcentis, de én fogtam ki a Tiszából saját kezűleg,

nos, ez a szemtelen visszaugrott a vízbe. Másodszor akkor sírtam, amikor az Imre nevű unokaöcsémet azon kaptam, hogy két marokkal eszi a titkos fiókomból a cukorkát, amit hónapok óta gyűjtök-dugdosok, mint egy hörcsög. És talán még egyszer, amikor nem én lettem a vigyázó az iskolában, pedig megígérték. De például foghúzásnál, injekciónál meg se nyikkantam, se akkor, ha elelverték néha a szomszéd gyerekek. Csak dühömben sírtam én; azért még sose, ha valami fáj.

A temetésre nem mentem, pedig nagyon kényelmetlen volt a szekrényben. Most 162 centi vagyok, akkor se voltam sokkal kisebb. A szekrényt Tata készítette Teruskáéknak ajándékba. Különbözik nem dolgozott már, nyugdíjas volt, de azért mindig a műhelyben töltötte a napjait. A szekrény is ott állt a műhelyben, készen már, csak festeni kellett volna a nyers fát. Bebújtam, lekuporodtam benn, amikor kerestek, hogy indulunk a temetésre. Jó sima volt a deszka, frissen gyalult, jó illatú, nemrég még dolgozott rajta Tata. Sötét volt a szekrény aljában, mert magamra húztam az ajtót. Lehet, hogy el is aludtam egy csöppet. Amikor előmásztam, nem volt már a háznál senki, csak a Cirmos kóborolt az udvaron boldogtalanul. Cirmos öreg volt már, mert annyi idős éppen, mint én, de macskában a tizenhárom év soknak számít. Cirmos aznap született, amikor én, Tata valamelyik barátjától hozta. Azt mondta, jó időben gondoskodik játszótársról az unokájának. Cirmos akkorára nőtt, mint egy kisebbfajta tigris, de már alig lát, és az egér se érdekli régóta. Adtam neki tejet jócskán, de csak ült mellette, nem evett. A napba bámult a vakki szemével, és idegesen szimatolt. Vakargattam a fülét egy darabig, attól megnyugodott, elaludt.

Később átkiabáltam a szomszéd gyerekeknek, hogy jöjjenek át eprézni. A hátsó udvaron volt az eperfa, hatalmas, nagyobb, mint a házunk. Valami különleges fajta eper van rajta, eleget kérték már a termést Tatától. Hogy magas a cukortartalma, jó lenne pálinkának, azt mondták, és hogy jó pénzt adnak érte. De Tata csak nevetett, kell az a sáskahadnak, azt mondta, és nem adta el soha. A környékből ugyanis minden gyerek bejáratos volt hozzánk, otthonosan mászkáltak az eperfán. Most is jöttek az első szóra a szomszédból, bár meg voltak illetődve egy kicsit. Hallották a temetést biztosan. Én aztán kunsztoltam nekik, mert már kevés eper volt a fán, akrobatamutatvánnyal lehetett elérni egy-egy szemet. Úgy közlekedtem, mint egy kötél-táncos, csak ijedeztek a gyerekek, mert recsegett alattam az ág. Fél óra múlva fekete szájjal távoztak boldogan, az én kezemről se jött le az eper leve vagy két napig.

Nem tudtam már, mit csináljak, úgy látszik, hosszú ideig tart a temetés. Elővettem a furulyámat, azon játszottam egy sort. Furulyázni a zenei általánosban tanítottak. Akkor már ismertem a tárogatót, Tata hangszere volt, szívesen játszott rajta, megtanított engem is. Azt mondta, ha egyszer nyerne a lottón, venne magának egy cimbalmot. De nem nyert sohasem. A furulyám aztán nagyon megtetszett neki, kedvet kapott hozzá. Amit én délelőtt megtanultam a zeneiben, megmutattam neki délután. Szerette nagyon, jó tanító vagyok, azt mondta, én meg dicsértem, hogy szorgalmas tanítvány.

A színpadon is furulyáztak. Éppen Tiborc.

Én nem mentem el Tata temetésére. De nem csavarogtam. Csak éppen jobb volt nekem otthon – a forgács szaga, meg Cirmos, az eperfa és a furulya mind az élő Tatát őrizte még; miért mentem volna a temetésre?

A színpadon Bánk bán énekelt: „Melinda, Melinda...”

A nevemet is Tatától kaptam. Szerette a szép, komoly neveket, Mamát is úgy szólította, hogy Zsuzsanna. Mama mesélte róla, hogy összeírta a legszebb női neveket, de nekik csak fiuk született, egymás után öt. Amikor az első unoka végre lány lett, ő akarta, hogy legyen Melinda. Soha nem engedte, hogy becézzék, elferdítsék a nevem...

– Ezután Csöpi lesz a nevem – szoltam oda a szomszédaimnak hirtelen. – Csöpi! Csöpi az én nevem! – ismételtem konokul, egyre hangosabban, mert csak nem fogok most sírni azon, hogy Tiborc ott van a színpadon, és óvja-védi Melindát.

Körülöttem a gyerekek püsszegték meg vihogtak. A tanár intőt adott. Mindenkinek igaza volt.
Ők se ismerték Tatát.

Megintem Melindát, mert csúfot űzött a komoly munkából (H. I. osztályfőnök)

Így volt. Pontosan így.

Osztályfőnöki óra lett volna, de Oszi (született Hanka Istvánné, Klári néni, az osztályfőnökünk) bejelentette, hogy dolgozatot írunk. Ez már önmagában se nagy öröm! A címe: „Milyennek tartanak engem az emberek, és milyen vagyok valójában?” Oszi emlékeztetett rá, hogy az osztálynak az a kedvenc panasza, hogy félreismernek bennünket és igazságtalanok a felnőttek. Írjuk le ide vonatkozó véleményünket! Így a további beszélgetésnek lesz komoly alapja, nemcsak az általános siránkozás.

Nosza. Én leírtam.

„Még nem végeztem közvéleménykutatást, hát nem tudom, milyennek tartanak az emberek. De akinek van szeme, szépnek, jónak, okosnak tart.

162 cm magas vagyok, lábam harminchetes. Fogaim épek. Szeretem a Beat-zenét, az fejezi ki legjobban egyéniségemet. Ami pályaválasztásomat illeti: detektív leszek. Legjobban a világon a borjúlábat szeretem, rántva, tartárral.

Azonkívül szeles vagyok, kiegyensúlyozatlan. Hangulatom és érzelmeim ingadoznak. Figyelmem csapongó. Kritikai érzékem fejlett. Szép szóért a tűzbe mennék, szeretetre vágyom, igazságtalanságra daccal reagálok stb., stb., stb.

Megjegyzés: az első két bekezdés a saját gondolatom. Az utolsót egy könyvben olvastam, ami a serdülőkorúakról szól, és Baba nevű idős nagynéném éjjeliszekrényén van már egy hete, mert abból akar nevelni engem.”

Ez volt. Botrány lett belőle.

De nem az intő miatt sajnálom, sőt! Az egészen jól jött, mert legalább túlestem az első pofonon. Ez mihez tartás végett is jó, hogy ti. Tantikának tényleg ez a módszere, másrészt meg legalább tudom, milyen az egyáltalán. Ugyanis Tiszaáron felnőtt engem meg nem ütött. Tata nem engedte verni a gyerekeket.

De az osztály miatt megbántam a dolgot. Furcsán reagáltak rá, amikor felolvastam a dolgozatot. Egyáltalán nem nevettek, de le se toltak érte. A vállukat vonogatták, legalábbis képletesen. Azt mondták, mit idétlenkedek, ne várjam, hogy az ilyenfajta hősiködéstől bárki is el lesz ragadtatva. Különben a jópofaság nálunk kötelező, de ez nem volt az. Egyszóval nem értékelték a szellemességemet se így, se úgy.

No persze nem is azért írtam, mert az osztály előtt akartam tündökölni, nem azért. Apa képe a falnak fordítva áll Mama asztalán, mióta az eszemet tudom.

Egyszer otthon, Tiszaáron is írtak velünk egy dolgozatot negyedikben, de lehet, hogy csak harmadikos voltam még. Az volt a címe: „Az én családom”. En akkor szép rendben felsoroltam: a Tata, a Mama, továbbá a pesti anyukám. Így írtam: továbbá, és vártam, hogy csodálkozzanak a gyerekek a furcsa szó miatt. De a gyerekek csak vihogtak és csúfoltak, hogy hát az apa hol maradt az én családomból? Biztosan nem is volt, és hogy zabigyerek vagyok – azt mondták. A tanító néni leteremtette az osztályt, megmondta, hogy szégyelljék magukat, amiért engem csúfolnak. Nekem volt apukám, elég sajnós, hogy most nincs, mert így csonka a család. Úgyhogy inkább sajnáljanak engem. Én akkor szerettem volna belerúgni a tanító néniibe, pedig különben kedveltem egy kicsit, mert fiatal volt és szép, és majdnem sírt, amikor rosszkodtunk. De inkább csak elhatároztam, hogy többet én olyan dolgozatot nem írok az iskolának, ahol magamról kell mesélni. Akkor se írok, ha bezárnak tintaleves-papírgaluskára,

akkor se. Nem tudtam pontosan, hogy mi az, de azt ígérgette szegény kis tanító néni, amikor nem fogadtunk szót neki.

Nem igaz, hogy mi csonka család voltunk! Apa nekem nem hiányzott, én nem szerettem, nem is ismertem. Kétéves voltam, amikor disszidált. Nem szólt senkinek, csak elment. Ő volt a családban a legidősebb fiú, Benyhe Józsefnek hívták, mint Tatát. Asztalos volt szintén és faszobrász; azt mondják, jobb szobrokat faragott már, mint Tata. Két levelet írt összesen. Az elsőt a családnak, hogy mindenkit szeret, mindenki bocsásson meg, és nagyon jó dolga van ott, úgy veszik a szobrait, mintha ingyen adná. Pedig nem adja ingyen, éppen hogy nem, már van autója, műterme stb. Tata válaszolt neki, mondják, hogy a hatoldalal levélre vagy hat sort, azt, hogy jöjjön haza apa. Akkor ő legközelebb már nem nekünk írt, hanem Gáti Laci bácsinak, aki ügyvéd Tiszaáron. Azt kérte, beszéljen anyuval, és bontsák fel a házasságukat, mert ő ott meg akar nőszülni. Hiányzik neki a családi élet – azt írta. Laci bácsi őrzi a levelét, mert neki szüksége volt rá az iratokhoz.

De apa fényképét nem büntetésből fordították a falnak, dehogyis. Tata sose csinált színházat. Csak éppen úgy maradt a kép, mert apa többet már nem írt, hát nem volt miért visszafordítani.

Mama íróasztalán álltak a képek, mind az öt fiuk fényképe. Csepp kis íróasztal volt, gyönyörű, biedermeier stílusú, úgy mondják. Tata mestermunkája, mert abban az időben az volt a szokás, aki asztalossegédből mester lesz, annak valami szép, nehéz munkadarabot kell készítenie. Mama sose használta a csepp kis íróasztalt, csak szeretgette. Sokszor elmesélte, hány napot dolgozott Tata csak egy-egy lábon, de hozzá az anyagot, a cseresznyefát is hetekig válogatta. Az íróasztalról minden adatot pontosan tudott Mama, pedig biztos, hogy van vagy negyven éve, amikor kapta. De nem használta, mondom, a konyhaasztalon írta a leveleit. Minden héten írt levelet a fiainak. Még diákkorukban kezdte, amikor más városba kerültek, mert Tiszaáron nem volt középiskola. Folytatta, amikor katonák lettek, aztán abba se hagyta többet, így tartotta össze a családot. Amikor én visszaemlékszem, már elég rossz volt Mama látása, hát megvonaltatta velem a levélpapírt, hogy egyenesek legyenek a sorok. Aztán teleírta mind a négy oldalt, aprólékos gondnal, nagy fáradtsággal. Mert megírt minden eseményt magunkról és az összes családtagról. Így tudott egymásról mindenki mindent, mert különben rossz levélíró volt a család legtöbbje, nem hallottak volna egymásról hetekig se. Az már Mama találmánya volt, hogy indigóval írta a levelet. Annyi másolópapírt tett alá, hogy öt levél szülessen egyszerre. Aztán borítékba tette, ötfelé címezte, és már vittük is. Úgy mentünk mi minden vasárnap estefelé a postára, mint más, akinek mozibérlete van, vagy litániára jár. Hétfőtől aztán vártuk a válaszokat. Mert mindenkinek minden héten kellett írnia Mamának, ha csak egy lapot, ha egy sort is. Aki nem írt, annak a képét befordította a falnak.

Aztán hogy apa képe végleg úgy maradt, anyunak küldött minden héten egy példányt a leveléből Mamuka. Mert anyu később feljött Pestre. Tata sokáig marasztalta, de aztán abban megegyeztek, hogy anyunak valami szakmát kell tanulnia, mert nem volt neki. Érettségi után rögtön férjhez ment apához. Így aztán a nővéreihez költözött fel, és csecsemőgondozó lett, kórházba került dolgozni. Amikor vizsgázott, drukkolt érte az egész család; Mamuka percre tudta a vizsga időpontját, csak figyelte az órát, és sóhajtozott, hogy túl van-e már a nagy izgalmon szegény. Tata meg arra tanított egyre, hogy milyen bátor, nagyszerű kis ember az én anyám. Mért én ott maradtam Tiszaáron, amikor anyu Pestre költözött, ez volt Tata kívánsága, és ez volt az én nagy boldogságom, mert nekem ott volt a legjobb dolgom a világon önáluk.

Tizenegy darab unokatestvérem van, az ő fényképük is ott függ sorra a falon, mert az asztalra már nem fér. Őket most nem magyarázom el neked, úgyis összekevernéd. De a négy nagybátyámra figyelhetsz, az nem nehéz.

Gábor, a legfiatalabb nagybátyám agronómus, és szerelmes volt belé az összes osztálytársam, de még a nyolcadikosok is. Jóképű bizony, egészen olyan, mint Jean Marais, az a francia filmszínész. Csak még sokkal jobban lovagol. Nagy a határ, ami hozzá tartozik, így leginkább

lőháton jár. De néha haza is ugratott, ilyenkor a közel lakó lányok biztosan meglátogattak valamiért engem: hogy mi is a számtanlecke, adjak kölcsön egy vonalzót stb. Aztán, amiért jöttek, gyakran ottfelejtették, csak Gábort figyelték rebbenő szemmel, és elpirultak, ha szólt hozzájuk. Emlékszem, hogy Pócs Irénke nyolcadikos, egyébként végszomszédunk, nekem adta a kétsoros piros gyöngyét hálából. Ugyanis egyik alkalommal éppen nálunk volt, amikor Gábor hazaért a tanyáról. Poros volt, megizzadt a lovaglásban, ledobta az ingét rögtön, és kiabált nekem, hogy öntsem le a hátát-nyakát egy vödör vízzel. Mindig így szokta, és már görnyedt is engedelmesen a víz alá. Én akkor azt mondtam, majd az Irénke leönti. Irénke elragadtatással végezte a műveletet; két hétig mesélte a többi lánynak, hogy prüszköl, üvöltözik Gábor az udvar közepén a hideg víz alatt. Nekem örök barátságot fogadott, mert azt hitte, önfeláldozásból engedtem neki a nyakon öntést, pedig egyszerűen csak nem szerettem, hogy csupa víz lett a szandálom.

Gábor szívesen vitt magával a tanyára egy-egy unokát, aki éppen jelen volt. Én jártam vele legtöbbit persze. Gondoltad volna rólam, hogy tudok lovagolni? Már negyedikes korom óta! És Gábor szerint egészen jól. Pedig ő nem valami udvarias ebben a tekintetben, megríkattott már néhány lányt a szakkörből. Ugyanis addig nyúztak a gyerekek, amíg beküldtem Gábort az igazgató bácsihoz. Megegyeztek, és alakítottunk egy lovas szakkört. A felső tagozatosokból tíz gyereket vállalt Gábor bácsi. Be akart iratkozni a fél iskola.

A múlt évben már valahányszor csak kimentünk a lóistállóhoz, magammal vittem Gáborkát. A Gáborék kisfia ő, kétéves, a legédesebb az unokatestvéreim közül. Imádja a lovakat, az apja meg őt, hát vállaltam a pesztrálást, hadd örüljenek. Egy perc nyugalom nem volt ilyenkor, Gáborka úgy rohangált órákon át fáradhatatlanul, mint akit felhúztak. S ha meglátott egy itatóvödröt, rögtön beledugta a fejét, mert így isznak a lovacsák is; úgy húztam elő csuromvizesen. Aztán megtaláltam a megoldást, biztosítottam a nyugalmat mindenki számára. Az udvaron az akácfa árnyékában is volt néhány jászol, s mellette mindig abrakolt, legyeskedett egy-egy ló, mert éppen nem volt munkába fogva. A hátára ültetem Gáborkát, veszélytelen, szelíd állatok voltak ezek, barátságosan hátranéztek, aztán ropogtatták tovább a szénát nyugodtan. Annyit se rándult a bőrük Gáborka súlya alatt, mint a légy érintésétől, ebből is láttam, hogy nem veszik rossz néven a csepp kis terhet. Gábor meg üdvözült mosollyal szórén ülte meg a lovat, meg se moccant, csak a sörényét fogta puha kézzel, bizalommal. Akármeddig elüldögélt volna ott boldogan és biztonságban, csak egyszer, amikor ottfelejtettem egy kicsit, kérdezte meg komolyan:

– A lovacska mindenhol ilyen kemény?

Egyszer meg, amikor a szakkörből éppen hazaértünk, halljuk ám, hogy Gáborka üvöltözik az udvaron:

– Vilmaaa! Viiilma!

Éppen ott volt Tatáéknál Karcsi bátyám felesége, a Vilma néni. Majd könnyekre fakadt a boldogságtól, hogy alig egy napja van itt, és ez a „drága, bűdös, kutyakölök” máris megtanulta a nevét. Kirohant hozzá nyomban egy kis hálaölelgetésre. Akkor látjuk ám, hogy a Gábor gyerek a hintalovát biztatja, sarkantyúzza egyre:

– Vilmaaa! Viiilmaaaa!

Ugyanis Vilmának hívták az apja lovát is véletlenül. A nagynéném nem kapott levegőt hirtelen, Gábor bácsi meg úgy nevetett, hogy majdnem sértődés lett belőle. Aztán nagy nehezen kimagyarázkodtak, és megegyeztek abban, hogy a további félreértések elkerülése végett, ezentúl Vilmosnak szólítja mindenki. De ez persze csak tréfa volt. Mit szólnál hozzá, ha most lenne egy Vilmos nevű nagynéném?!

Az én lovamat Villámnak hívták, bár amikor valakinek dicsekedtem vele, Gábor bácsi mindig leintett, hogy inkább Csendes Eső az már, olyan lassú és szelíd. De nekem csak az kellett, az az egy ló, amíg kijártam a tanyára négy évig. Akkor is kijártam én, azon az őszön,

amikor nem lehetett lovagolni, mert a lovak is szántottak, nem volt elég a traktor, úgy hiszem. Kimentem a határba, ahol Villám szántott, fogtam a zabiáját, ha engedték; ha nem, hát csak ballagtam mellette hűségesen, fél napokon át. Gábor bácsi azt mondta otthon, hogy a család fizessen ki nekem néhány munkaegységet, mert megérdemlem. Csak hivatalból nem lehet mégse kiutalni, mert arra se példa, se rendelkezés, hogy valaki barátságból kísérgessen egy lovat. Ez persze csak ugratás volt, Gábornak szokása ez. De azért sokszor megdicsért, ahogy lovaglás után lecsutakoltam Villámot. A lányok biztosan azt hitték, hogy kivételez velem, mert mindig engem állított példának. Pedig nem kivételezett, én tudom csak, hogy megizzadt a hátam, amíg Villám szőre száraz lett, a többiek meg csak cirógatták a maguk lovát.

Amikor felhoztak engem Pestre, Baba néni másnap rögtön elvitt a Vidám Parkba, és befizetett a ringlispilre, egyszerre két fordulót. Utálok a ringlispilt, otthon se ültem fel soha, pedig a búcsúban ez volt a legfőbb szórakozás. De nem mondtam meg, hadd örüljön Baba néni. Az viszont már elviselhetetlen volt, amikor a ringlispil sok figurája közül éppen a lóra akart felültetni. Néztem, néztem azt az elfuserált állatfajtát, mert az se látott még lovat, aki ezt készítette! Nóniusz feje volt, és muraközi lába. És ilyen farka legfeljebb egy fókának van, de nem lónak. Beültem inkább egy hintóba, amit hattyúk húztak. A hattyú nekem mindegy, attól nem lett honvágyam. Abban forogtam boldogtalanul, és csak bámultam Baba nénit, mert olyan volt, mint egy vicclap. Ült a lóutánzat hátán úgy féloldalasan, mint a régi képeken az úrlovak, csak az uszályos ruha hiányzott. Ült kecsesen és egy kicsit ijedten, de azért nevetgélt, integetett nekem. Baba néni körülbelül negyvenéves. Este otthon büszkén számolt be Tantikának, hogy milyen nagy élményt szerzett nekem, csak a lótól idegenkedem még, hiába.

Karcsi nagybátyám cukrász. Világhírű cukrász. Ezt mi, gyerekek már régen tudtuk, de újabban már hivatalos szervek is észrevették.

Karcsi bácsiék a megyeszékhelyen laknak már régen, de ő jár haza legtöbbit. Borzasztóan szereti Mamát. Úgy fölkapja, amikor megérkezik, mint más ember a gyereket. Igaz, ő gyerekből három-négyet ölel fel egyszerre. Ekkora darab cukrászt én még nem láttam, fölül van a két méteren, az biztos. Kosárlabdázónak csalogatták a megyei csapatba, de őt csak a futball érdekli. Félelmetes Fradi-drukker, ha például Elek bácsi is itthon van, akkor két rádión hallgatják a meccset, két különböző szobában. Elek bácsi ugyanis Vasas-párti, és Karcsi ezt, sajnos, képtelen elviselni. József-napra, Zsuzsanna napjára mindig egybegyűlik a család, ilyenkor Karcsi bácsi süt-főz ránk. Asszonyt ki se enged a konyhába, csak gyereket, hogy nyalalodhassanak kedvükre. Mama meg két hétig boldogan osztogatja a szomszédasszonyoknak Karcsi bácsi receptjeit.

A tavalyi világkiállításon ő volt a magyar konyha cukrásza. Elnyertek egy halom díjat, és Karcsi bácsit kinn tartották még három hónapig szakmai tanácsadónak. A második hónap végén Mama elhatározta, hogy felhívja telefonon, mert már nagyon hiányzott a fia. Elmentünk a postára, tudta a fél utca a nagy eseményt. Aztán nem sokat intéztünk, mert Karcsi bácsi, amikor ott az idegen városban meghallotta a Mama hangját, úgy elkezdett sírni, hogy egy szavát se értettük, pedig a postáskisasszony kétszer is kért új vonalat. Jól kisírtuk magunkat a három perc alatt, kifizettük a hatvan forintot, és mindenki boldog volt.

Karcsi bácsi minden családtagnak személyre szóló ajándékot hozott, pedig bennünket fejben tartani is nehéz, annyian vagyunk. Ezeken a fő ajándékokon kívül pedig mind a tizenkét unokának hozott egyforma zöld-fehér csíkos zoknit. Először nem értettük, ez mire jó. Aztán bevallotta, hogy ez a Fradi-szín, és amikor ott kinn meglátta, azonnal bevásárolt belőle – a honvágy miatt. Úgy néztünk ki benne, ott a Tataék udvarán, mint egy farka zebracsikó. Karcsi bácsi meg örömeiben gyorsan sütött négy tepsi rétest. Kettőt kapart a lapáttenyerével a gyúródeszkán, és máris olyan hólyagos volt a rétestészta, mintha én egy hétig vertem volna fakanállal.

István bátyám tanító Ormospusztán, a feleségével ők ketten a tantestület. Gizi néni tanítja az alsósokat, István bácsi a négy felső osztályt. Ők persze ott laknak az iskolában, a gyerekek meg autóbusszon járnak be a környező tanyákról. Tavaly, a tavaszi szünetben kinn voltam náluk, éppen áradt a Tisza. Az iskola magaslatra épült, azért is hívják Oromnak, de körülötte a lapályon bizony feljött a víz. Csak körbefogta a dombot alattomosan, észrevétlenül. A rét eltűnt egy éjszaka alatt, és a sportpálya is, hiába meszeltük két napig. István bácsi ugyanis kosárlabdapályát épített az idén, huzgáltuk a fehér vonalakat a földre, szükség volt rá, hogy szabályos legyen majd a mérkőzés. Fönn az iskolában nem féltek a víztől, megszokták már, mint a fák, amelyek egész otthonosan guggoltak benne, és zöldelltek rendületlenül, csak úgy harsogott a színük. István bácsiék meg elővették a ladikot, azt reperálta az egész család. Négy-öt napig csak ladikkal lehetett megközelíteni az országutat.

Én se féltem. A dombon úgy állt az iskola, olyan biztonságosan, mint egy végvár, csak ahogy bámultam a vizet, olyan furcsa gondolataim támadtak, mint máskor soha. Nem volt semmi értelme annak, amire gondoltam, csak szavak voltak; ilyenek, hogy moszat meg végtelenség meg hullámsír. Sokat és erősen gondoltam arra, milyen lehetett, amikor a hun királyt eltemették a Tisza medrébe, és aztán ráengedték a vizet. Ki is kerestem A láthatatlan embert a felsősök könyvszekrényéből, hogy majd este újra elolvasom, de nem engedték. Nem volt akkor már villanyunk, ne rontsam a szemem a petróleumlámpánál – azt mondták. Így aztán csak álmodtam róla egész éjjel.

Reggelre aztán megváltozott minden, mert sok dolgunk lett. Éppen hogy világosodott, amikor megjelent két csónak, benne a nyolcadik osztály, összesen hat darab fiú. Köszöntek csak úgy a vízből, ki se szálltak, István bácsi meg ment közéjük a maga csónakján. Aztán nekiindultak a víznek. Estig bóklásztak ott, ki tudja, hányszor tették meg az utat az iskoláig meg vissza. Kevés szóval, szép összeszokottad dolgoztak, így van ez minden évben. Mentik a vadat. A környező ártéri erdőt is elöntötte a víz, egy-két állat mindig benn rekedt. Minden fordulóval hoztak egykét reszkető-fűjtató, vizes kis szőröcsomót. Mi meg Gizi nénivel és az unokatestvéreimmel átrendeztük a szerszámofészert, hogy jó helyük legyen, és biztonságos is, hogy meg ne szökhessenek. Úgy meg voltak rémülve szegények, hogy belerohantak volna a vakvilágba.

Így aztán volt nálunk is vadrezervátum, igaz, csak rövid ideig, amíg értesíteni tudtuk az erdőgazdaságot, és elszállították őket védett területre. De néhány napig bizony telt ház volt minálunk: három őz, több mint tíz apróvad, két gyönyörű fácánkakas. No és a titkos lakó, az önkéntes...

Szokatlanul melegek voltak az esték, és a család ilyenkor már nyitott ablaknál aludt. De most az volt a rend, hogy tárva-nyitva hagytuk az udvarra nyíló ajtót is, hogy meghalljuk, ha az állatoknál valami nem stimmelne. Én nem nagyon lelkesedtem az ötletért, a vaksötét éjszakában, a víz kellős közepén... De nem mondtam persze. És István bácsi mit sem sejtve, éppen engem bízott meg vacsora után, hogy támasszam ki az ajtót. Usgyi ki! Gyorsan felkaptam egy követ, odavágtam az ajtó tövébe, aztán rohantam vissza, majd elsodortam a csípőmmel az ajtófélfát.

– De sürgős! – csodálkozott rám István bácsi, aztán visszabújt a tranzistoros rádiójába, tánczenét keresett. Valami tangó szólt éppen, amikor látom ám, hogy az ajtó szépen, lassan becsukódik. Rosszul tettem oda a követ biztosan, csak nehogy észrevegyék, hogy félek! Kisomfordáltam. Követ oda! Vissza a szobába! A tangó még mindig szólt, István bácsi kihirdette, hogy hölgyválasz. De Gizi néni még nagyban fürdette a soron következő gyereket, én meg az ajtót lestem meredten. Megint becsukódott.

– Selejt munka – közölte velem István bácsi, aztán ő támasztotta ki.

Én mindenestre lefeküdtem, magamra húztam a dunnát. De alatta is tisztán hallottam, hogy nyikorog az ajtó, becsukódik...

Reggel arra ébredtem, hogy István bácsi legkisebb lánya az ablak alatt ujjong:

– Oda nézz! Pipike! Oda nézz!

A lány egyelőre minden állatot pipikének nevez, még a legyet is! Most éppen az óriási mocsári teknősnek örvendezett. Nem látott még ilyent, igaz, én sem. Úgy látszik, az áradás elől menekült, önként bejött a mi rezervátumunkba. Ott lapult az ajtó mellett két lépésre, pislogott a teknője alól bizalmatlanul. Tehát ökelmét emelgettem én az este kő gyanánt, és mert elmászott, amikor kitámasztottam vele az ajtót, azt hittem, esetleg mégis vannak szellemek.

Elek bácsiról annyit már mindenképpen tudsz, hogy pilóta. Hozzá szöktem ki annak idején a repülőterre, amikor először jöttél hozzánk. Jól befeketítettek előtte. Ne félj, egy szavamat se hitte.

Elek bácsiról rengeteget kellene mesélnem, de folyton egyetlen eset tolakodik előre az agyamba, amit pedig szégyellek egy kicsit, de elmesélem; most már mindegy. Mamával indultunk a repülőútra, Elek bácsi szervezte meg a dolgot. Azt mondta Mamának, csak egyszer próbálja ki, meglátja, milyen biztonságos, remek dolog a repülés. Mama ugyanis egyfolytában féltette Elek bácsit.

Szegedről repültünk Budapestre, egyben meglátogattuk anyut is. Én egyáltalán nem féltém a gépen, nem azért, mert hős vagyok, hanem mert nagyon tetszett a steward. Csinos fiú volt. Csodálkoztam először, mert filmen csak stewardesseket láttam eddig – csupa szép lányt. Meg is kérdeztem Elek bácsit, hogy mi ez a rendellenesség. Azt mondta, nekem mindig is szerencsém volt. Ugyanis összesen két fiú van a légi kísérők között, és lám, az én tiszteletemre most az egyik éppen szolgálatban van. Aztán amikor beszálltunk a gépbe, be is mutatott neki. Ákosnak hívták, és kezet csókolt Mamának. Nagyon szép szempillája volt. Amikor a gép ajtaját becsukták, és Elek bácsi eltűnt a pilótafülkében, végigsétált az utasok között, és megkérdezte, be tudják-e kapcsolni a biztosítóövet? Minden üléshez szerelnek ilyet, ezt tudtam már régebben. Tulajdonképpen két szíj az, ami valahogy az ülés karfájából bújik elő, és azért kell az embernek a dereka köré csavarni és bekapcsolni, nehogy előrebukjon, hogyha felszállásnál, leszállásnál billen esetleg a gép. Ákos tőlem is megkérdezte, amit a többiektől. Azt feleltem rá, mert könnyed akartam lenni és elegáns, azt feleltem:

– Vili.

Hogy tudniillik világos, be tudom kapcsolni. Majd a nyelvem haraptam le rögtön, hogy ilyen bambán feleltem. Mint egy óvodás! Mellesleg egyáltalán nem tudtam bekapcsolni az övet, mert az egyik szárán rajta ült az a bácsi, aki a szomszédunk volt a hármaskörben. Így csak az öv másik szárát szorongattam a hasamon, és karba tettem fölöttem a kezem, nehogy Ákos észrevegye.

Kinéztem az ablakon, de semmit se láttam, csak a gép szárnyát. Azt mondják, a szárnyában van a benzin. Egyszer olvastam, hogy egy sasmadár nekirepült a gépnek, és tönkretette az oldalmotor propellerjét. Most forgott a propeller, olyan gyorsan, hogy ő maga nem is látszott, csak a szivárványszínű kör, amit a levegőbe rajzolt a mozgásával.

Ez az Ákos valahányszor elsétál mellettünk, hosz-szan rám néz, behatóan. Lehet, hogy én is pilóta leszek, miért ne?! Benyhe Melinda, Magyarország első női pilótája. Lehet, hogy van már első nőpilóta? Kár lenne! Ha legközelebb is így rám néz Ákos, kérdezek tőle valamit. Valami szakmai dolgot, mondjuk, hogy milyen magasan repülünk. Ezt persze már az előbb bementék a mikrofonba, azt is, hogy milyen sebességgel repülünk, és hogy pontosan mikor érünk Budapestre. Semmi téma nem maradt a számomra. És jön! És néz, a hosszú pillájú szemével. Először a katonára az első sorban, aztán egy kisfiúra, majd a két aktatászkás férfira...

– Milyen kedves ez a fiatalember! – mondja a mellettem ülő bácsi. – Úgy figyel az utasok arcát, olyan behatóan, mint egy orvos. Hogy jól érzi-e magát mindenki...

Mamuka elismerően bólogat, aztán társalognak tovább ők ketten. Most éppen ott tartanak, hogy Elek bácsi kisfiú korában is nagyon bátor volt már.

Legalább rosszul lennék! Figyelem magamat. Fülzúgás? Gyomorremegés? Hányinger? Semmi! A zacskót majd hazaviszem emlékébe.

Ákos kitartóan dajkálta az utasokat. Gondoltam, szétnézek egy kicsit, legalább azt lássa, milyen otthonosan mozogok a gépen. Elek bácsihoz indultam valami kis fülkén keresztül. Ruhatárféle volt, behúztam magam mögött az ajtaját. Szép, nyugodt mosollyal húztam be, aztán nem is tudtam többet kinyitni. Próbálgattam, feszegettem. Semmi. Megjegyzem, a zárral mindig is bajban voltam, az öt éves unokaöcsém már javában használta a sperhaknit, és én azt hittem róla, hogy valami kerti szerszám, virágkaparó. Szóval az ajtó nem nyílt, én álltam magamban a fülkében, alattam zakatolt a motor. A talpammal éreztem, finoman remeg az egész gép. Eddig nem hallottam, hogy ilyen erős a motorzúgás, az utastérben nem hallatszik ennyire. Itt egészen fülsiketítő, majdnem félelmetes. Ha a fülke alja beszakadna, éppen a motor közé esnék. Mint a sasmadár.

Megráztam az ajtót. Aztán dörömböltem. Hamarosan megérkeztek a mentőcsapatok, mert hallottam, hogy kívülről birizgálják a zárat. Úgy látszik, van a gépen lakatos. Vagy talán Elek bácsi bütyköli? A hangokat nem ismertem meg a motorzúgásban. Sikertelen volt a munka, hát feszegetni kezdték az ajtót kívülről. Én nyomtam belülről. Végre kiszakadt a sarkából, velem együtt ráborult a megmentőmre. Ákos volt. Nézett rám némán, de nem behatóan, egyáltalán nem! Szerintem biztosan ad két pofont, ha nem vagyok a kapitány húga.

Még mesélhetnék többet is a négy nagybátyámról meg a többiekről, de minek? Csak fáj a szívem utánuk, és úgyis hiába. Neked meg talán ennyi is elég ahhoz, hogy elhidd, nem voltunk mi „csonka család” apám nélkül se. Megérted-e ugyan, hogy apa fényképe nekem miért mindegy?

Tantika nem értette.

Hallottam, amikor a múltkor mesélte a házmesternének az én életem szomorú történetét. Mindenkinek meséli ő, és talán még Baba néni is a lyukas harisnyás asszonyoknak. Baba néni ugyanis szemfelszedéssel foglalkozik. De őt szerencsére nem hallom, csak Tantikát, amikor azt mondta a házmesternének, hogy nincs bennem egy csepp érzélem, mert soha nem emlegetem az apámat. Igaz, hogy gazember volt, mert itthagya az ő hűgát, de mégiscsak az apám. És hogy biztosan azért vagyok ilyen, mert ellene neveltek engem azok. Akkor én földhöz vágtam a hasas bögrét, mert éppen reggeliztem a konyhában, és azt hazudtam, hogy véletlen volt.

Azok... Tulajdonképpen hálás lehetek az apámnak, hogy otthagyt, mert lehet, hogy éppen emiatt szerettek engem olyan nagyon „azok”. De apát nem szidta soha senki egy szóval se, csak engem szerettek meg anyát. Csak ő szegény aztán elkerült a mi családukból, és élhet most a nénikkel, akik ugyan a testvérei, de isten őrizzen meg tőlük.

Most már nekem is köztük kell élnem. Anyu felhozott a temetés után. Akkor azt hittem, hogy csak azért, mert Tata halálával úgy összekuszálódott minden. Most már belátom, hogy neki is kellettem, hogy mindenképpen elhozott volna egyszer, mert hiányoztam neki, mert anyu szegény így egymagában nagyon boldogtalan. Most már belátom. Kár, hogy nem mondta meg, akkor nekem jobb lett volna egy kicsit, talán könnyebb az elválás Tiszaártól.

Mamától a vonaton búcsúztam el. Egy ideig együtt utaztunk, mert őt Karcsi bácsi elvitte magukhoz. Úgy hallottam, később, ha kedve lesz, István bácsiékhoz megy a tanyára, aztán Elek bácsiékhoz. Halottak napjára otthon akar lenni Tiszaáron, ezt kikötötte Mama. Még szerencse, hogy otthon, a nagy házban, ott laknak Gábor bácsiék.

Karcsi bácsival beszélgettünk erről a vonat folyosóján, mert ő cigarettázott, és Mamát nemdohányzó fülkébe ültette.

– Talán jobb lesz neki most minálunk. Más környezet meg a gyerekek... – reménykedett Karcsi bácsi. Aztán megkérdezte tőlem: – Ugye, teszerinted is jobb lesz így Mamának?

– Persze.

És arra gondoltam, Pestre nem jön Mama, hová is jönne? Elég baj az, hogy én megyek!

– Aztán te meg, öreg, tudod hogyan vagy minálunk! – folytatta Karcsi bácsi csendesen. – Mintha Tataéknál lennél, úgy vagy. A nyáron is és minden szünetben nálunk leszel. Gábor meg István és Elek is ezt üzeni. A lelkemre kötötték, hogy ezt beszéljem meg veled. De hát úgylis tudod te. Remélem.

– Persze, Karcsi bácsi. Tudom én ezt!

A kalauz szólt, hogy közeledünk a megyeszékhelyhez. Bementem Mama mellé. Karcsi bácsiék szedelőzködtek, anyu segített nekik. Mama annyit mondott nekem összesen:

– Nem vagy éhes, csillagom?

Már másodszor kérdezte, ebből láttam, hogy ő se arra figyel. Aztán elbúcsúztunk, leszálltak.

Amikor visszamentem a fürkébe, akkor láttam meg a képet. Több kép is volt a falon városokról, tájakról, strandoló gyerekekről. Fényképek. De ez festmény volt, egy férfi arca, sovány, barázdás, barna – és furcsán nézett előre, kimeredt, pillátlan szemmel. Gonosz volt vagy inkább szomorú. Én nem értem a festményekhez, a múzeumban is unatkozni szoktam. Ezt a képet hazáig bámultam, pedig nem is akartam odanézni.

Értesültem, hogy leánya óra alatt levelet írt (M. Z. zenetanár)

Zoli bácsi pikkel rám. Nem hiszed? Végezz csak statisztikai számításokat! Három intóm közül kettő tőle származik. Vagyis intóim túlnyomó többségét – kapásból mondom, hogy 67%-át – ő adta. A számok beszélnek! A matematikában nincs belemagyarázás, a matematikában törvényszerűségek vannak.

Különben csakugyan írtam levelet az óráján. Hol írhattam volna máshol?

Akkor már nagyon előretörtém matematikából. Az iskolák közötti vetélkedőn, a hetedikes korosztályban én lettem az első, és az osztályom rém rendesen viselkedett. Néhányan eljöttek drukkolni nekem, talán az egész őrünk ott volt. Székely Kati előzőleg még külön megfésülte a hajamat, hogy hátha közvetíti a televízió a vetélkedőt, bár Szunyogh megmondta, hogy akkor ott lenne a közvetítőkocsi. De azért Szunyogh is eljött drukkolni, és virágot is vett nekem, mert biztos volt a győzelemben. De azt már csak később tudtam meg, mert aztán a nagy izgalomban a zsebemben felejtette.

Hát ezt írtam meg levélben Mamának. Már sokszor írtam óra alatt levelet, még sose lett belőle baj. Csak most Mama módszerét akartam követni, és az kicsit komplikált volt az indigókkal. De minden nagybátyámnak akartam küldeni belőle, még nem írtam nekik, mióta Pesten vagyok. Pedig ők már mindannyian írtak, nem is egyszer. Ezeket a leveleimet mind felbontotta Tantika.

Már messziről kiabálta felém a levelek tartalmát, hogy a Gábor bátyám azt írta, fácánt lőtt a vasárnapi vadászaton, és eltették nekem a legszebb tollait, mert mindig gyűjtögettem. Es hogy Mama meg azt írja, a Karcsi bácsi legkisebb lánya nagyon hasonlít énrám, összetévesztésig olyan, mint én az egyéves kori fényképemen. Éppen ezért mit szólnák hozzá, ha nekiadná Boriskának az én első játékomat, azt a félig kopasz kiskutyát. Különben kár mindenben a véleményemet kikérni, úgyis el vagyok kaptva alaposan.

– Ezt is Mama írta? – kérdeztem gyanakodva.

– Nem, ez az én véleményem – közölte Tantika, és olvasta tovább a leveleimet rendületlenül, és kommentálta is, úgyhogy semmi örömem nem volt már bennük. Mire végre ideadta, már sose olvastam el őket. Magamban sírbrablónak neveztem Tantikát, mert kilopkodta a leveleimből mindazt az értéket, amit nekem szántak. A kis otthoni híreket úgy küldték utánam, mint a megszokott ruhát vagy használati tárgyakat, hogy ne érezzem magam olyan idegenül ebben az utálatos új életemben.

Gyorsan akartam válaszolni Mamának. Éppen a kopasz kutyáról végrendelkeztem, persze hogy legyen Boriskáé – amikor Tantika a hátam mögé állt.

– Mit csinálsz? – kérdezte gyanakodva.

– Karácsonyfát díszítek – mondtam elkeseredetten, mert ezzel vége volt a szép hangulatnak.

– Ne szemtelenkedj! Te levelet írsz.

– Igen. Levelet írok.

– Mutasd!

– Mamának írom. Elég, ha ő olvassa.

– Nono! Ezt mindenki mondhatja! És ha valami fiúnak firkálsz?

Sokáig keresgéltem akkor az emlékezetemben: hol egy fiú valahol, akinek írhatnék? Legalább lenne valami öröme Tantikának, ha leleplezne. De pillanatnyilag nem találtam megfelelő alanyt. Tiszaáron rengeteg fiúbarátom van, de azok hamarabb felépítenék az új Tisza-gátat, mint hogy levelet fogalmazzanak, ha nem muszáj.

Így nem volt más megoldás: iskolában írtam a leveleket.

De ne hidd, hogy az intővel és az azt szervesen követő keresztanyai pofonnal befejeződött ez a téma otthon. Nem. Akkor következett Baba néni. Hogy majd ő a lelkekre hat. Ez az ötlet Tantikának is megtetszett, és bár előzőleg felsorolta, hogy én milyen szempontból vagyok szégyene a családnak – most csatlakozott Baba nénihez. Kifejtették, az nem jó, hogy én ilyen magamba zárkózott vagyok, befelé forduló, magányos farkas. (Lásd: Baba néni könyve a serdülők neveléséről, 20. oldal, alulról a második bekezdés.)

Hanem inkább írjak én naplót!

„Hogy nektek legyen mit olvasni!” – gondoltam magamban sandán, de fölösleges volt a gyanakvásom, ugyanis a szándékukból nem is csináltak titkot. Tantika szemléltetésül előhozott három viharvert kis könyvet. Inkább dobozhoz hasonlítottak, mert olyan merev volt a borítójuk, szögletes és nagyon csúf. Mindcgyiken lakat. Lakaton a lakat kulcsa, úgyhogy az nyitja ki, aki akarja.

Tantika kinyitotta okulásomra. Éppen Baba néniét, mert különben a három lánytestvére volt a három napló. Tantika elmesélte, hogy ez az ő ötlete volt annak idején, és mert jóval idősebb volt a húgainál, hát mindegyiknek muszáj volt naplót írni. És most milyen szép emlék, ugye? Milyen jó így visszapillantani az ember ifjúságára!

Baba néni kicsit meg volt hatva, hogy ő került terítékre. Megköszöri a torkát, úgy olvasta fel a kis részletet, amire Tantika rámutatott. Arról szólt, hogy volt a családban egy nagybácsi, és az egész család szeretve tisztelte őt, és mindenki elment névnapot köszönteni. Kis ajándékokkal kedveskedtek neki, ő viszont uzsonnán látta vendégül a famíliát. A délután legszebb élménye volt, amikor ők, a három lánytestvér kis dalocskákat adtak elő két szólamban, amit egyenesen a bácsi tiszteletére tanultak be.

A napló-részlet után nagy csönd következett.

– Mindig ilyen szépen írtál, ilyen hibátlanul? – kérdeztem meg végre keservesen Baba nénit, mert képtelen voltam egy jó szót szólni, pedig azt várták tőlem mindketten.

– Á, nem – mondta Baba néni szerényen. – Előbb mindig leírtam egy piszkozati papírra a gondolataimat. Aztán Tantika kijavította a helyesírási hibákat, és úgy másoltam be...

– Jó az, ha az ember kiönti a lelkét – mondta Tantika biztatóan, és magamra hagytak.

Kicsit még nézegettem a naplókat, de csak szófogadásból, mert a többieké nem érdekelt, anyuét pedig nem néztem volna meg a világ kincseért se. Anyu kislány kori emlékeitől zavarba jöttem, meg sajnáltam is, hogy olyan kiszolgáltatott volt, és az még mindig, mert lám, a saját lányának csak úgy megmutogatják őt. Miért olyan szófogadó, miért hagyja?!

Aztán írtam naplót én is.

Temiatad történt. Amikor megjelentél, és úgy összekavarodott minden, és én megint nem találtam a helyemet a világban, akkor írtam sokszor ilyen naplófélét. Persze nem lett tőle semmi se jobb, csak akkor, amikor a Segédpilótával végre beszélgetni kezdtem. Azóta megint nem írok naplót. Azt a régit meg nem olvassa senki, ne félj! Az orosz szótáramba írtam mindig, mert az spirálos, és kitéptem, ha befejeztem a napi adagot. Aztán a lapokat beledugtam a befőttesüvegekbe, a polc tetején, mert azokat soha nem veszi le onnan senki, nálunk nem főznek befőttet, mint Tiszaáron.

Az intőt másnap aláírva bemutattam Zoli bácsinak, ez volt a kívánsága. A tanárban összefutottam Tutenkámennal. Behívott a csepp kis irodájába, azt hittem, az intő miatt. Rettentő náthás volt, egy nagy sárga termoszban citromos teát hozott magával.

– Légy házias, kérlek, töltsd ki a teát magunknak. Neked se árt a C-vitamin megelőzőképpen – kérte, és telefonált közben, és csak a fejével intett, hogy üljek le.

Aztán a matematikaversenyéről kérdezett, ő is számtanszakos, csak a mi osztályunkban jelenleg nem tanít, sajnos. Elismerően füttyentett, amikor a paralelogramma-szerkesztési feladatot meséltem. Azt mondta, még aznap este értesült az én első helyezésemről, mert felhívta őt az egyik zsűritag.

– Örömet szereztél – mondta egyszerűen.

– Már három intőt kaptam eddig – közöltem vele hirtelen, indokolatlanul.

Meglepődött. De nem kérdezett semmit, csak teát kért a poharával, én meg folytattam:

– Magatartásból mind a hármat. Kettőt Zoli bácsitól.

– Gondolod, hogy ő jókedvében adja?

– Nem, nem gondolom.

– Igazságtalannak tartod?

– Tulajdonképpen jogos volt mind a három. Különösen ha a kívülálló szemével nézzük.

– Mindaddig kívülálló marad mindenki, amíg te be nem avatod az illetőt a magad dolgába.

Majdnem beszélni kezdtem. Majdnem beavattam Tutenkámént úgy, mint most téged. Jó lett volna nagyon! De akkor lapozni kezdett a telefonkönyvben, és úgy kérdezte, hogy arra is figyelt már, nemcsak rám:

– Otthon mit szólnak?

– Ki-ki egyéniségének megfelelően. Én nem magyarázkodtam

– Nekem most miért mondtad meg?

– Nehogy félre tessék ismerni engem.

Hallgatott. Megitta a maradék teát. A fél citrom héját kifordította, olyan lett, mint egy csepp kis kucsma. Belemártotta a kristálycukorba, úgy adta nekem.

– Azt szeretném – mondta elgondolkodva –, ha az osztályból Szunyogh Andrissal, Székely Katival és Urbánnal számolnátok együtt. A kerületi döntőben ők is elérhetnek valami helyezést. Tehetséges mind a három.

– Szerintem is.

– Akkor erősítgessétek egymást, még van egy hét. Jó?

– Igen.

Furcsa dolog ez Tutenkámennel. Az első percben megszerettem, amikor megismerkedtünk, mert úgy beszélt akkor, mint Tata szokott, és én akkor is meg azóta is mindenkiben keresem Tatát. Tutenkámen hasonlított rá egészen kicsit, de mégis jobban, mint bárki más az új környezetemben. Tutenkámen olyannak látszott, aki oda figyel, ha egy gyerek beszél hozzá. Aztán váratlanul mindig megszakadt köztünk az áramkör, mert sietett, mert éppen hívták, vagy eszébe jutott valami. Ilyenkor örültem, hogy mégse kezdtem el beszélgetni vele, még vele se, mert Tata nincs több, hiába, és jobb lesz nekem magamban.

Az osztálytársaimat persze azért meghívtam magunkhoz délutánra, ígértek is örömmel.

Otthon ebéd után elmosogattam sebesen. Tantika is, Baba néni is aludt már, minden délután lefekszenek, ez itt így szokás. Az ebédet odakészítik nekem, anyu a kórházban eszik. Így egyedül ebédelek, és egyedül mosogatok mindig, és dühöngök, hogy rám hagyják. Igaz, nem sürget senki, sőt inkább azt mondják, vár az az edény estig, másnapig is. De Mama sose hagyta úgy a konyhát.

Gondoltam, a konyhában telepszünk le az osztálytársaimmal mindenképpen, mert ott van csak érdemes asztal. A szobában csupa semmiség: dohányzóasztal, tv-asztal, kártyaasztal. Tanulni én mindig a konyhában szoktam.

Még nem voltam készen a mosogatással, amikor csöngettek. A két fiú érkezett, láttam a konyhaablak előtt elvonulni őket. De az ajtóhoz Tantika ért előbb, felriadt a csöngetésre, úgy látszik. Álmos volt, barátságatlan, zilált.

– Mi tetszik? – kérdezte a fiúktól, de csak résnyire nyitotta a zajtót. A biztonsági lánc bekapcsolva lengedezett közöttük.

– Csókolom. Melindához jöttünk.

– Minek?

Baj van. Rosszul jött ki a lépés. Tutenkámen délben javasolta ezt a tanulást, mire hazaértem, Tantika már aludt. Nem szólhattam neki a dolgról. A fiúk tanácstalanul nézegették a láncot.

– Tanulni jöttünk – nyögte ki Szunyogh végre, Urbán meg csak helyeselt.
– Itten nem lehet – mondta Tantika, és becsapta az ajtót. – Itt nem lehet rajcsúrozni – közölte velem is, és bement a szobába.

Az előszobában tejuveg van, azon keresztül láttam még a két fiú alakját. Mocorogtak, nem mozdultak: nem hittek a fülüknek. Kikopogtam nekik a konyhaablakon. Odajöttek, tekintetükkel kérdezték csak, hogy mi van.

– Hova lehetne menni? – kérdeztem boldogtalanul.

A kezemben még ott volt az Ultra, amikor kinyitottam az ablakot. Borzasztóan szégyelltem magam a fiúk előtt.

– Hozzánk – készségeskedett Urbán, és rögtön agitálni kezdett, hogy ez milyen jó ötlet, és én tudtam, hogy sajnál.

– Mehetünk – mondtam, és kiléptem az ablakon úgy, ahogy voltam, se kabát, se semmi! Behúztam naagam mögött mindkét szárnyát, anya nemsokára hazajön, és ő is a konyhában tanyázik, ha egy kis nyugalmat akar. A fiúk olyan szerencsétlenül néztek rám, hogy elnevettem magam. Levettem az Urbán Győző sapkáját, és a fejembe húztam. Egészen le a szemöldökömig, begyűrtem alá az összes hajamat, csak a két fülem meredezett csupaszon.

– Bohóc vagy – nevetett Szunyogh Andris megkönnyebbülten, és nekem adta a sálját. A lépcsőházban találkoztunk Katalival, hozzánk igyekezett. Urbán röviden közölte velem, hogy hozzájuk megyünk, ugyanis vigyázni kell a kisöccsére. Kati nézett ránk, sejtette, hogy valami történt. Én meg csak füttyültem egész úton, mint egy szédült rigó.

Urbánéknál jó volt, nekem jó. Persze Győzőnek volt baja éppen elég, de én akkor csak a magam szempontjából néztem a világot. Győző szülei vasutasok, a papája mozdonyvezető, a mamája meg benn dolgozik a forgalmi irodán. Számomra teljes összevisszaság, ahogy műszakot váltanak, ügyeletesek vagy szabadnaposok. De Győző jól kiismeri magát, ami fontos is, mert ő a családfő naphosszat. Van egy első öccse, olyan, mintha ketten laktak a lakást.

Öcsike lelkesen fogadott bennünket, imádta a bátyja osztálytársait, szerinte sokkal jobban lehet velük boldogulni, mint a sajátjaival. Most már éppen unatkozott, már teleaggatta a lakást plakátokkal. Ez a specialitása. Az éléskamra ajtajára kiszögezte, hogy „dióbél kapható”, a jégszekrény fölé, hogy „fogyasszunk több tejterméket” és a szobába, a kályha mellé, hogy „tüker-alágyújtós elfogyott”. Ez a játék onnan való, hogy a mamájuk, ha éppen olyan volt a szolgálat, hogy nem találkoztak, hát levelezett a gyerekeivel. A konyhaasztalon cédulát hagyott arról, hogy mikor jön haza, és hogy mit kell elintéznük a fiúknak. Öcsi ezt a módszert továbbfejlesztette, minden észrevételét plakát formájában közölte a világgal.

Aztán hamarosan elkészítette a legújabbat is szegény, mert amikor rájött, hogy mi tanulni fogunk, és ő ott semmiképpen nem juthat szerephez, hát bevonult a szobába, és kívülről a kilincsre ráakasztotta a cédulát, hogy „Zárva”.

A *motel*-ban tanultunk. Győző így nevezi a maga szobáját. A konyhából nyílik, étkezőfülkének szánta a tervező, az biztos, a tálalóablak is erre mutat. Legfőbb berendezése egy ponyvába bugyolált motor. Győzőéknek van csónakjuk a Dunán, de a motort, ha nincs szezon, a lakásban tartják. Győző „társbérlőmnek” nevezi, és időnként tisztogatja főlegesen, merthogy egyáltalán nincs használatban. Azonkívül a falon lóg egy gitár, egy gyönyörű tör és egy órarend. Jól gitározik a fiú, a többi holmi, nem tudom, mire jó.

Én sokszor ábrándozok azon, hogy rendezném be, ha lenne egy szobám. Annyi variáció van már, hogy berendezhetnék akár egy szállodát. Csak szoba nincs. Győzőéről jutott eszembe a lomtár. Nálunk a konyhából nyílik egy kis fülke, inkább csak olyan beugróféle. Régen központi fűtés volt a házban emeletenként külön-külön, s ebben a beugróban ott állt a kazán, ami az emeletet látta el meleggel. A fűtőberendezést már réges-régen eladták, a fülke maradt. Mindenfélét tartanak benne; ami főlegesen, azt bedobják. Aztán ráhúzzák a függönyt, hogy ne

lássék a rendetlenség. Mert ajtaja nincs persze. A falra olyan polcokat tennék, mint Tutenkámen szobájában van, és olyan csepp íróasztal is beférne még. Alvóhely legfeljebb összecsucskható ágy, gondolom, a lábam úgyis kilógna a konyhába. De megérné. Jó volna egyedül lakni. Úgyse adják nekem a cellát!

Szunyogh Andris kitűnően érti a százalékszámítást. Olyan példákat hozott, hogy a fülünk kétfelé állt tőle. Nem a számtankönyvből szedte, azt már megoldottuk elejétől végig és vissza, hanem valakitől kapta a példatárat, egy mérnök ismerősétől, aki technikumban tanít. Persze volt benne olyan példa is, amit még a fülünk se fogott fel, nemhogy az agyunk, mintha nem is magyarul volna írva. Az én nagy számom a geometria volt. Szerkesztettem velük a háromszögeket futószalagon: három oldalból, két oldalból és a közbezárt szögből; egy oldalból és a rajta levő két szögből... Ha valaki csak a hangunkat hallja, a vezényszavakat, a kérdéseket, azt hiszi, megőrültünk. De nagyon jólesett. Még ma is ott számítanánk a területet és térfogatot, ha az ing ki nem repül az ablakon.

Az ing a motel ablakában lógott kívülről, már amikor megérkeztünk. Győző tájékoztatott bennünket, hogy mindig ott szárítja az ingét, mert a fürdőszobában a nyakába csöpög. Szép nyloning volt, hófehér, annak ellenére, hogy Győző saját kezűleg mossa. Úgy lengett, lengedezett ott a vállfán, mint egy nagy fehér madár. Aztán egyszer csak elrepült. Szintén mint egy fehér madár, vagy inkább mint egy ejtóernyő. Amikor a szél lekapta a vállfáról, még egy ideig lebegett a levegőben, púposodott, hullámozott. Mint aki tétovázik. Aztán szép lassan ereszkedett lefelé. Az ablakhoz rohantunk, a motel ablaka a világítóudvarra nyílt. Akkor ért az ing is földet.

Hogy hozzuk fel? Győzőék a harmadik emeleten laktak, lerohantunk a földszintre, az alattuk levő lakásba. A világítóudvarra nincs kijárat, nincs is rá szükség általában. Most persze más volt a helyzet, megkértük hát a földszinti lakót, hadd másszunk ki az ablakon, nem mindannyian persze, csak egyvalaki. De nem mászhattunk, mert olyan kicsi volt az ablak, és csak az alsó része vízszintesen nyitható, hogy egyikünk se fért ki rajta. Indíts vissza az emeletre, engesztelni Öcsikét! De nem kellett sokat magyarázkodnunk, Öcsi boldog volt a feladat jelentősége miatt. Rögtön kibújt az ablakon, igaz, kicsit nyomkodni kellett még őt is. Pár pillanatig úgy látszott, hogy be is szorul végleg, de aztán Győző átbillentette a nehezen. Öcsike hozta vissza a nyloninget, olyan volt az, mint egy fehér teve, amelyik éppen vedlik. Nagy foltokban állt rajta a korom, piszok, szöszmöt, összefüggő telepeket alkotva. És ahogy Öcsi rázta, lustán pergett le róla egy-egy adag.

Megsajnáltam Győzőt, mondtam, majd én kimosom az inget. Borzasztóan szeretek mosni, még mosogatni is, az utóbbit senki nem hiszi el nekem. Pedig tényleg szeretek, ha sok és jó mosópor van. Otthon azt mondják, pazarló vagyok, és rendszerint kiadagolják a mosóport. Itt találtam valami csodaszert, türkizkék apró kristályokat. Nagyon könnyű, lebegő illata volt, és amikor feloldódott a vízben, kemény fehér hab lett az egész mosdókagyló. Ettől kaptam kedvet.

A többiek a konyhában nyüzsögtek, nem tudtak megegyezni a köménymagban, hogy kell-e a körözöttbe vagy sem. Győző így akarta csinálni, Kati amúgy. Mondtam nekik, csináljuk meg a kis mosást. Láttam, a fürdőszobában be van áztatva a ruha, mosógép van, mosópor van, már úgyse számolunk tovább.

Kimostunk. Öcsi duzzogott egy sort megint, mert nem engedték a centrifuga közelébe szegényt. Persze hogy az izgatta őt is, a nagyfiúk is a centrifuga kedvéért mostak kizárólag. Kati elment korábban, valami dolga volt még. Nekem mindegy volt úgyis, sőt minél később érek haza, annál előnyösebb a számomra. Felmostam hát a fürdőszobát, biztos örül majd Urbán néni. Legalább valaki örül is nekem.

A fiúk szorgalmasan teregették fejem fölött a ruhát.

Melinda kilógott a harmadik emeleti ablakban (K. I. napközivezető)

Szunyogh Andrissal együtt indultunk haza. Győző ideadta a mamája moherkabátját kölcsön, nem fáztam, hát a Körúton mentünk. Csúcsforgalom volt, Andrisnak ajánlottam, számoljuk meg, hány ember jön nekünk. Azt mondta, ötleteim után ítélve óvodásnak tartana engem, és inkább a kirakatokat nézegette. Egy akváriumüzlet előtt meg is állt, én utálok a díszhalakat és hüllőket. Aztán mégis kimentem vele az Állatkertbe, mert most hoztak oda valami tokhalat, azt akarta megnézni. Földalattin öt perc az út, hálnézés tíz perc, mehetünk is haza! Csak előbb még a Pálmakertet is körüljártuk. Jó meleg volt, vízszagú meleg. Külföldi csoport nyüzsgött ott, minden növénynél órák hosszat tanácskoztak. Vitatkoztak is, a mozdulataikból láttam. A nyelvre nem ismertünk rá, pedig figyeltük egyre.

- Azért rendes lány vagy – mondta Andris váratlanul.
- Miért? – ugyancsak elcsodálkoztam. Andris eddig kizárólag a hüllőket dicsérte.
- Hát például a mosás miatt.
- Ja! Te is mostál. Te is rendes vagy akkor.
- Persze. De ez nem újdonság számomra.
- Beképzelt vagy?
- Igen.
- Fúj! Utálok a beképzelt férfiakat!
- Ide hallgass, Benyhe.
- Azt is utálok, ha a vezetéknevemen szólítanak.
- A tanárok is úgy szólítanak.
- Velük mégse közölhetem fenti véleményemet.
- Akkor én hogy szólítsalak?
- Melindának.
- Az olyan ünnepélyes.
- Majd megszokod.

A Pálmaházban madarak is vannak. Papagájok. Rendkívüli papagájok, mert a többi madárházban van, tudtom szerint. Ezek nagyok, tarkák, furcsák. Szerintem ízléstelenek, de én elfogult vagyok. Tantikának is van egy papagája, egy hétköznapi kis törpepapagáj. Bercikének hívják, az összes nagynéném kedvence, én ki nem állhatom. Mindenbe beleeszik. Azt mondják, az a kedves benne, hogy olyan szelíd. Ráröpül az ember poharára, megkapaszkodik azzal a gyufaszál kis lábával, helyezkedik egy óra hosszat, aztán otthonosan iszogat. Akit nagyon kedvel, annak a tányérjára is rászáll. A múltkor Baba nénit tüntette ki, és addig helyezkedett, addig sürgölődött, amíg belecsúszott a krumplilevesbe. Belekorcsolyázott. Volt nagy riadalom, mindenki a madarat fürdette. Én azóta nem bírom megenni a krumplilevest. És hogy jövök én ahhoz, hogy hetenként átköszem a füzeteimet! Mert amint kirakodok a tanuláshoz, Bercike ott terem, és gondosan kicsipkézi a borítópapír szélét körbe. A füzetből magából még nem evett, úgy látszik, csak a kék papírt szereti.

- Te egyáltalán nem szereted az állatokat? – kérdezte Andris, amikor elmeséltem Berciket.
- De. A szút – mondtam, mert dühös voltam, hogy problémámból kizárólag ezt a következtetést vonja le.
- Mit?
- A szút. Szú – főnév. Állatnév. T – mint tudjuk, tárgyrag. Én a szút szeretem. Bővített mondat.
- Megint hülyéskedsz. Nem is láttál még szút!

– Nem. Csak regényben olvastam. Szép lehet az, amikor valaki megöregszik. Ūl az ablak mellett a régi házban, és hallgatja a szű percegését... Én szeretnék már öreg lenni.

– Az más. Én is szoktam gondolkodni, milyen lesz, ha majd megöregszem. Mért bögtél ma délután?

– Nem bögtém.

– Dehogynem. Azért adtam oda a sálamat, hogy ne lássák mások.

– Azt hittem, lovagiasságból. Hogy ne fázzam.

– Kár volt sírni. Azért! Néha kitolnak az emberrel a felnöttek. Pedig a gyerek is csak ember.

– Hát ez gyönyörű mondat volt. Hol olvastad?

– Mit szájaskodsz? Azt hiszed, másnak könnyű?!

Otthagytott. Visszament az akváriumfolyosóra, úgy nézegette azt a sok ronda dögöt, mintha én ott se lennék. Beültem egy pálma alá, kényelmes fonott garnitúra guggolt ott. Azt hiszem, szeretnék a trópusokon élni, én szeretem a meleget is, a párás levegőt is. Arra panaszkodnak, hogy nem bírják a páratartalmat az európai emberek. Én bírnám. És szép barnára lesülnék, megpukkadnának Katiék, amikor hazajövök.

Az ör gyanakodva körülsétált vagy négyszer. Szerintem azt hitte, le akarom lopni a banánt. Most hozott termést először itt az üvegházban ez a fiatal banánfa, hallottam, amikor bemutatta a külföldieknek. Hát érthető, hogy féltik az újszülött kis banánokat. Mert különben kapható a közértben huszonöt forintért, amennyi belém fér. Az ör, úgy látszik, ezt nem tudta, csak sétált körülöttem, még jó, hogy nem dobott ki. Bementem Andris után.

– Menjünk haza, jó?

– Jó.

A gyanakvó örnél még vett egy ismertető füzetet a vadonatúj tokhalról, aztán mentünk a földalattihoz. Nem nagyon beszélt, a prospektust nézegette. Andris határozottan csinos fiú. Izmos, szép, fekete. Úszóbajnok, az úttörő korosztályban országos második. Szerelmes belé a fél osztály. Nálam, sajnos, kicsit alacsonyabb.

– Haragszol rám? – kérdeztem.

– Noná, majd imádlak!

– Most mi bajod velem?

– Veletek nem érdemes komolyan beszélni.

– Ki az a veletek?

– Az osztályban a lányok. Mind.

– Szerelmesek beléd tömegesen. Boldog vagy?

– Nem vagyok boldog. Mert csak idétlenkednek. Te is újabban.

– Mióta újabban?

– Hát... az előbb, amikor azt találtam mondani. Amikor kinyögtem, hogy másnak se könnyű otthon. Furcsán felelgetsz.

Végállomás, leszálltunk. Hazáig jött velem, két házzal arrébb laknak, a páros oldalon. A kapu alatt nálunk három kukavödör áll. Rátette a táskáját az egyikre, úgy mondta:

– Örülj, hogy nincs testvéred legalább.

– Nem örülök. Miért rossz az?

– Nálunk az a szólásmondás járja, bármit csinálók: bezzeg a Zsuzska! Vegyél példát a Zsuzskáról! A Zsuzska a kisebb, mégis több esze van!

– Ez van, amikor szidnak. Értem. De a bajnokságra büszkék, mi?!

– Egyedül a nagymamám. Más senki. Sőt, apa haragszik érte. Fél, hogy elkapatnak, és beképzelt, üresfejű sportsztár lesz belőlem. Ezt is elmondja minden alkalommal, amint leszálllok a győzelmi emelvényről.

– És a nagymamád?

– Ő szegény írogatja az eredményeimet. Pontos kimutatást vezet, én is tőle kérdezem meg, ha valami adat kell rólam. És ő gyűjti a jelvényt is, és kiteszi az okleveleket a saját szobájába. Anya máshol nem engedi. Csak márkás festményt tűr a falon.

Jött a házmesterné, szemetelt. Jól megnézett bennünket. Lesz mit mesélnie legalább Tantikának!

Otthon nem ért meglepetés, úgy fogadtak, ahogy vártam. Csak anyut nem találtam már, sajnos, vissza kellett mennie a kórházba váratlanul. Neki meg akartam mondani, hol voltam. Lefeküdtem hamar, és úgy csináltam, mint aki alszik. Így hamarabb véget ért az este. Pedig sokáig nem aludtam, az aszparágusz árnyékát nézegettem. A fejem fölött a falon egy óriási aszparágusz élt, rám lógatta hosszú, kócos ágait. Remélhettem, ha egyszer álmomban belekapok, a fejemre borul egészen. A családtagok olvastak az ágyban. A nagy csöndbe, amely mesterkélt volt ugyan és nagyfeszültségű, de mégiscsak jó csönd, Tantika hangja hasított belé, élesen és ellentmondást nem tűrően, mint hajnalban a vekkeróra.

– Szerintem ennek a gyerekeknek valami beszédhibája is lehet. Biztosan azért hallgat folyton. El fogom vinni gyógypedagógushoz.

És eloltotta a villanyt. Még sokáig hallottam, hogy Baba néni forgolódik, sóhajtozik. Biztosan azt vette számba szegény, milyen szempontból hozok újabb szégyent a családra, ha tényleg hibásnak bizonyulok.

Aztán napokig nem beszéltem Andrissal. Már ilyesmiről nem, mert különben számtanoztunk mindennap, Győzőéknél a motelban. De utána rögtön elrohant. Ő nem mondta, hova, én meg nem kérdeztem. Amikor végre nem rohant el, akkor mégis megkérdeztem:

– Hova mentél minden délután?

– A csarnokba.

– Mit kerestél te a csarnokban?

– Mindenesetre nem találtam meg.

– Szellemes vagy. És most miért nem mész?

– Mondom, hogy nem lehet kapni sehol kis galambot. Már egy hete keresek. Tüdőgyulladás van a nagymamámnak. Legyöngült, és most is étvágytalan. Azt mondta, gyöngye galamblevest, azt talán meg tudná enni.

– Előbb is szólhattál volna.

Nekem rögtön készen volt a tervem. Számtanórán tapasztaltam már sokszor, hogy abban a pillanatban, amikor a példát meglátom, észreveszem az összefüggéseket, és biztos vagyok benne, hogy nem tévedek. Máskor meg beleizzadok, és nem jut eszembe a megoldás.

Most eszembe jutott a galamb rögtön, az a néhány csökönyös, amelyik még mindig ott lakik az iskolában a párkány alatt. Ugyanis rendszeresen kibillentik őket onnan, mert rongálják a műemlék épületet, de úgy hallom, máshonnan is, mert piszkítják az egész várost. Egy-kettő csökönyösen visszatér, ott fészkel a napközis terem ablaka alatt, mert ott nagyobb a kiugró, gondolom, kényelmesebb. De lehet, hogy a napközisek etetik is titokban őket, bár megmondták, hogy nem szabad. Most jó, hogy etették, lesz galamb legalább.

A napköziben már nem volt senki, a gyereksorral találkoztunk, akkor mentek hazafelé. Takarítani ezt a termet reggel szokták, hát senki nem zavart. Andris mászott föl először a párkányra. Nem veszélyes, mert jókora rácskosár van minden ablak előtt, ki nem eshetett. Csakhogy éppen a rácson nem fért ki a karja és a feje együtt. Vagy az egyik, vagy a másik, így, ha látta a galambot, nem érte el. Ha meg a kezét nyújtotta, csak kalimpált a levegőben, nem találta az irányt. A galambok elégedetten kurrogtak a lyukban, azt hitték, övük a világ! De én kifértem. Elfogtam két darabot, az egyik még szemtelenkedett is, rávágott a kezemre. Aztán betettük a tornazsákba, és Andris indult hazafelé. Én még maradtam, hogy rendbe hozzam az ablakot, nehogy valaki meglássa a nyomokat, és a kicsik is kedvet kapjanak esetleg. Az ilyesmi nem játék; az más kérdés, ha muszáj!

Akkor ért a terembe a napközis Ili néni, az utcáról rohant vissza, meglátott. Készen is volt az intő nyomban.

Az világos, hogy Andrist nem mondtam meg. Reméltem, hogy azóta már kopasztja otthon a galambot.

Baba néni volt csak otthon, amikor hazaértem, a körmét lakkozta elmélyülten. Mutatta rögtön a lakkját, gyöngyházlakk. Indiából való, egészen különleges, biztosan nem láttam még ilyent. Tényleg nem. Mert olyan lett a köröm tőle, mintha bespriccelték volna csöpp kis ezüst csillagokkal. Baba néni rögtön felajánlotta, hogy használjam én is. Baba néni tulajdonképpen szeret engem, azt hiszem, csak olyan furcsa, nem tudtam még megfogalmazni, miért, nekem idegen.

Mutatom neki az intőt. Rögtön tragikussá válik az arca, sóhajtozik, fogja a fejét bánatában. De úgy fogja, hogy közben vigyáz, nehogy elkenődjen a körmén a lakk. Aztán aláírja körülményesen, szép kövér gyerekbetűkkel. Mélyen a szemembe néz, és azt mondja, ezt ne mutassuk meg senkinek! Megköszönöm a lovagias ajánlatát, tulajdonképpen én se vágyom családi jelenetre, de előbb-utóbb úgyis kiderül. Például a legközelebbi intőnél.

Baba néni meginog. Látom rajta, hogy ő is Tantikára gondol, ijedt lesz és tanácstalan. Ajánlom neki, hogy mindenesetre menjen el moziba helyettem. Ugyanis Tantika el akart vinni moziba ma este. A kétrészes Jókai-filmhez vett jegyet, meghagyta, hogy a mozi előtt találkozzunk. Csakhogy: ha megmondom az intőt, úgyis hazaküld büntetésből. Ha nem mondom meg: utólag lesz botrány, és rögtön megmondják, hogy hány forint volt a jegy. A szemrehányásoknak azt a fajtáját gyűlölöm leginkább, amikor a szememre vetik, hogy mennyibe kerülök. Néha szeretném kiszámítani magamat, hogy mit érek én forintban egyáltalán.

Baba néni úgy megőrül a mozijegynek, hogy rögtön hőssé válik újra. Azt mondja, maradjon a kettőnk titka az intő mégis, ő vállalja a felelősséget, majd ő megvéd engem is. És elrohan. Még a szemét se festi ki izgalomban.

Anyunak megmutattam az intőt persze. Nem azért, mert hős vagyok, és őt se akarom bosszantani, dehogyis. Csak muszáj volt megmutatni, úgy örültem, hogy hazajött.

Lefeküdt a diványra, úgy ruhástól, ecetes ruhát tett a homlokára. Fejgörcse volt megint. Nem aludt az éjjel, két baba is született – azt mondta. Az intőre nem szólt semmit, azt hittem, nem érdekli. Azt hittem, elaludt.

– Amikor megszülettél, és először puszitalak meg, rögtön megígértem neked, hogy minden magaviseleti intődet aláírom szó nélkül. Nem baj, ha rossz leszel, mondtam akkor neked, csak eszes legyél, eleven, bátor...

Furcsa hangulatom támadt, szokatlan, meglepő. Anyu még sose mesélt nekem rólam.

– És mit feleltem rá?

– Ásítottál. Ki se nyitottad a szemed.

– Pedig, úgy látszik, figyeltem. Látod, itt a négy intő.

– És a matematikagyőzelem.

Csukott szemmel beszélt. Olyan a szeme vonala, mint egy kínaié, olyan ferde vágású. Érdekes. Kimentem a konyhába, odatettem anyunak egy kávé. Beszélt utánam kifelé a szobából:

– Senkire se hasonlítottál persze. Csak az orrod... Az orrod, sajnos, pont olyan volt, mint az enyém. Él is neveztelek magamban új krumplinak. Ez volt az első beceneved.

– És a második?

– Nyarvolenkó. Sokat sírtál az első hetekben, mint egy kismacska, úgy nyarvogtál. Én meg Makarenkót olvastam. Jó szülő akartam lenni...

Elhallgatott. Szomorú csönd áramlott ki a szobából. Jó, hogy elkészült a kávé. Meglepődött, amikor bevittem, úgy látszik, észre se vette az előkészületeket. Apró kortyokban itta a kávé, mohón, mint egy kisgyerek.

– Te – mondta hirtelen. – Elviszlek cukiba. Jó?

Elnevettem magam.

– Nem kell engem cukiba vinned, anyu, nem vagyok én kisgyerek. És különben is utálok a cukrászsüteményt. Nem tudtad?

– Nem. Igazán nem. Ezt se tudtam.

Visszafeküdt, becsukta a szemét újra. Szőke, kínai anyu. Szép a haja is, még sose vettem észre, hogy ilyen vastag szálú, rengeteg. Csak borzasztó frizurát hord, olyant, mint a gyermek Mozart, úgy a tarkóján összefogva.

– Anyu, föltupirozzam egy kicsit a hajad?

– Ronda a hajam, ugye? Leszorítja a fityula, hamar bezsírosodik – mondta, és zavartan nevetett. – Igazán ne menjünk cukiba?

– Ne. Inkább beszéljünk.

– Miről?

Az időjárásról vagy a divatról vagy gyermekkori csínytevéseimről, amiről te olyan keveset tudsz, szegény kis anyukám! Belátom, hogy a cukival jót akartál, de nekem az éppen olyan, mint Baba nénivel a ringlispil volt. Beszélgetni szeretnék veled, de ha így rám kérdezel, megzavarodok, és topa leszek megint. Honnan tudjam én, hogy miről, ha te nem tudod? Nem tudunk mit kezdeni egymással, szegény kis anyukám!

– Helyes az a fiú, az a Székely Andris? – kérdezte később.

– Igen. Jópofa meg rendes is.

– És úgy külsőre? Jóképű?

– Kicsit alacsonyabb, mint én.

– Az egyáltalán nem számít. Szóval megérte?

– Mi?

– Hát hogy intőt kapj érte.

– Én nem érte kaptam, hanem a nagymamájáért. Az megérte.

– Furcsa kislányom van neked.

– Nem ilyenek képzeltél?

– De. Éppen ilyenek. Csak most csodálkozom, hogy így is sikerült. Az én kívánságaim nemigen szoktak teljesülni.

– Te, anyu! Kérdezek valamit.

– Igen?!

– Anyu, olyan pattanásos az arcom. Nem lehetne valamit csinálni?

Éreztem, hogy megkönnyebbül, más kérdésre számított, úgy látszik. Fölpattant, elrakta nyomban a borogatást. Friss lett a hangja is:

– Most rögtön elviszlek kozmetikushoz. Már én is gondoltam rá, csak féltem, hogyan veszed.

– Féltél? Éntőlem?

Megint zavartan nevetett.

– No, ne lovagoljunk a szavakon! Indulás a szépítőbe!

– Mit csinálnak ott velem?

– Először is leharapják a fejed.

– Te is szoktál járni?

– Néha. Egy volt kolléganőm átképezte magát kozmetikusnak. Kitűnő szakember. És aranyos is, meglátod...

Valóban kedves asszony volt, és valóban nem harapta le a fejemet. Egyelőre a bőrömmel se csinált semmit, adott valami folyadékot, hogy azzal mossam le esténként. Finom szaga van,

szúrós, kemény szag. Azt hiszem, kén. Hogy a pattanásaimnak használ-e, nem tudom. De anyu boldog, amikor esténként beken velem. Gyönyörködik bennem. Olyan vagyok éppen, mint a rozoga tűzfal volt otthon, amikor a salétrom miatt lepergett róla a meszelés.

Többedmagammal megdobáltam egy védtelen kislányt hóval

Ezt az intőt én írtam magamnak, de ugye, azt sejtetted, hogy nem azért, mert már nagyon hiányzott, hát írtam egyet. Ha többedmagával kap az ember intőt, és a szöveg azonos, akkor rendszerint a gyerekekkel íratja be a tanár, mert amúgy hosszadalmas. Ezt majd a fél órs kapta: az összes fiú és én.

Tantikáéknak többek között az a kifogása ellenem, hogy fiús vagyok. Nekem eddig csakugyan sok fiú barátom volt, most beszereztem egy lányt is. Intő lett belőle.

D. Piroska az osztálytársam, és olyan csúnya, hogy azt nem is tudom leírni. És nem is akarom. Csúnya. Hidd el! Azért nem is írom ki a vezetéknevét, mert nem akarom őt kiszolgáltatni még neked se. Az újságok is így szokták, ha fiatalok hulangokról írnak. Piroska meg semmit se vétett szegény, a csúnyság szerintem olyan, mint egy igazságtalan büntetés. Bár lehet, hogy kinövi, olvastam már olyant, hogy csúnya kislányból szép nagylány lett. Reméljük.

Piroskát egyelőre viszont nem vigasztalja ez a távoli lehetőség. Nagyon nehezen viseli a csúnyságát. Fél tőle. Ha nevet, rögtön a szája elé kapja a kezét. A folyosón mindig a fal mellett megy szorosan, és ha valaki szól hozzá, lecsapja a fejét, úgy felel. Pedig az osztályban nem bántja senki. A lányok nagyon is kedvesek hozzá, szerintem túl kedvesek. Egy időben például az volt a játék nálunk, hogy találgattuk, ki milyen állathoz hasonlít, vagy növényhez, vagy süteményhez. Persze az egészsnek a csúfolódás volt a célja. Azt kerestük mindenkiben, ami a külsejében lényeges, de ugyanakkor humoros is, és annak alapján hasonlítottuk ehhez vagy ahhoz. Én például krumplis pogácsa voltam, orrom ismeretes formája miatt; Székely Kati a frizurája után vizes-fonatos kalács, Győző lúdlábtorta a járása miatt stb. Nem minden elnevezés sikerült egyformán, de jókat neveltünk rajta. Piroskának senki sem keresett gúnynevet. Piroska öltözködésére, frizurájára és a haja minőségére senki nem tett megjegyzést, nála nem firtatták naponta, hogy hány kiló, és ehhez képest milyen magas. Piroskát folyton kímélték a lányok, szeretetből persze, de ő pontosan tudta, hogy sajnálják. Jobban szeretett volna egyenrangú lenni.

Havazott aznap délután. Az első hó mindig esemény, különböző okok miatt. Emlékszem, óvodás korunkban az unokatestvéreimmel azonnal hóembert akartunk csinálni, amint az első öt szem leesett. Aztán ródlizni akartunk, és méltatlankodtunk, amikor Tata elsöpörte a járdáról a havat. Nehezen hittük el, hogy a felnőttek nem szeretnek térdig hóban járni.

Most a hógolyózás miatt volt az izgalom. Őrsi összejövetelelünk volt, amikor havazni kezdett. A fiúk jelentős pillantásokat váltottak egymással, nem volt vitás, hogy mire készülnek. Székely Kati azonnal megtette az ellenintézkedéseket. Kihívta a lányokat a folyosóra, és elszuttogta a haditervet. Lógjunk fel most az osztályunkba – az őrsi ülés a műhelyben volt aznap –, öltözzünk fel gyorsan, és mire a fiúk észbe kapnak, már hazafelé járunk bőven. Így a mai hógolyózást megúszhatjuk. Az első nap a veszélyes csak, később már a többség megszokja, meg is unja a hócsaták lehetőségét. Legfeljebb a kicsik dobálóznak egész télen át rendületlenül.

Pillanatok alatt felöltöztünk, villanyt se gyűjtöttünk, hogy ne legyen feltűnő. Ebből persze újabb bonyodalmak támadtak, nem találtuk a holmikat, vagy összecseréltük a sapkát, kesztyűt, kiscsizmát. De ez is hozzátartozott a hangulathoz, mint a gázlámpák fénye, amely szinte rendeletre gyulladt fel az utcán. Nem gáz világít igazából, hanem rendes, hétköznapi villany, csak a lámpák formája, a fényük tompasága emlékeztet a múlt századbeli világításra. Mindig is hatott rám ez a különös fény, most meg, ahogy finoman és sejtelmesen bevilágította az osztályt, olyan lett az, mint egy romantikus színpadi díszlet. Felfokozott hangulatunkat

teljesen kifejezte ez a fény, mint a jó kísérőzene a cselekményt. Nem véletlen, hogy Szűcs Zsuzsa balettozni kezdett a katedrán. Mohersálját úsztatta a sötétkék levegőben, kék volt ő maga is egészen, mesebeli manócska, teddybundában, harisnyanadrágban.

Székely Kati sürgetett bennünket, egymás után óvakodtunk kifelé az ajtón. Akkor vettük csak észre, hogy Piroska nem öltözött fel, semmit se csinált, állt az ablaknál józanul, kimaradt még a hangulatunkból is.

– Hát te?! – pisszegett rá Kati.

Piroska egykedvűen nézte a hóesést. Pedig az ő arca is kék volt.

– Mi van? Nem akarsz velünk jönni? – csodálkoztam én is.

– Á, minek?

– Hogyhogy minek? Mintha nem tudnád, mi elől menekülünk!

– Engem úgyse dobálnak meg a fiúk.

– Már miért ne dobálnának?

– Tudom én, hogy nem dobálnak. Csak a csinos lányokat dobálják.

Elhúltünk. A lányok visszarahantak, lebeszélték, rábeszélték, vigasztalták megint Piroskát.

Én visszamentem a fiúkhoz. Meglepődtek. Teljes szerelésben már ők is. Felöltöztek, és vártak, hogy mi majd kilopakodunk. Hagyták, hogy mi azt higgyük, túljárunk az eszükön. Azt remélték, így még nagyobb lesz a sivalkodás.

– Kémkedni küldtek? – támadt rám valaki rögtön.

– Magamtól jöttem – intettem le a gyanakvót.

– Csak nem azt akarod, hogy veled kivételezzünk? – kérdezte Szunyogh Andris, és csalódás volt a hangjában.

– Pfuj! Meg vagyok sértve.

– Akkor jó. Mit akarsz hát?

– Azt, hogy tessék megdobálni Dolmány Piroskát is! Egy-kettő!

– Nahát! Nem szégyelled magad! Mit uszítasz?! Dehogy dobáljuk meg szegényt!

– És miért nem, ha szabad kérdeznem?

– Hát... csak!

– Ez értelmes felelet volt.

– Mit szemtelenkedsz? Megmondom én az igazat. Én például sajnálok, és kész.

– Azért sajnálok, mert olyan csúnya, mi?

– Azért. Éppen elég baj az neki.

– És a többi lányt megdobáljátok?

– Meg.

– Csak őt hagyjátok ki. Jóságosból! Mit gondoltok, mit érez majd?

– Hát...

– Na ugye?! Tudtam én, hogy lehet veletek okosan beszélni.

Amikor a lányok – mit sem sejtve az én diplomáciai közbenjárásomról – Piroskával együtt kifelé lopakodtak a kapun, a fiúk már a kerítés mögött lapultak, és a rengeteg hógolyó ott volt kéznél.

Vida Lali indította a támadást. A lányok elé ugrott üvöltve, körgallérja lebegett, olyan volt, mint egy jól fejlett denevér. Mindig ebben a körgallérban jár, mint a garabonciás, de azt mondja, külföldön ez a divat.

A lányok sivalkodtak, szétrahantak. Ezúttal teljesen fölöslegesen, mert a fiúk szinte kizárólag Piroskát célozták, mosdatták, még lapáttal is szórta rá valaki a havat. Piroska egyenjogúsítása kitűnően sikerült, majd megfulladt szegény, de boldogan pislogott elő a hóbuckák alól, mert sapkája se volt már, csak hó a fején, a nyakában, mindenütt.

A tornatanárunk csak ezt látta, a tény, a befejező jelenetet. A fiúk keze tele hóval, Piroska már alig látszik, én meglegedetten szemlélem az eseményeket. Írhattuk máris a kollektív

intőt, ott helyben a portásfülkében. Urbán Győző képtelen volt írni, fagyos volt a keze, ő dobált a legtöbbet. Megírtam helyette az ő intőjét is, ennyivel tartozom neki, végeredményben nekem fogadott szót.

Piroska viszont meghívott bennünket uzsonnára, az egész őröt. Úgy mondta: uzsonnyára, lehet, hogy ez tájszólás, de ezen vihogott az őr két napig. Meg azon, hogy elképzeltük magunkat, amint körülüljük a hófehér asztalt, és jól nevelten elbeszélgetünk, miközben isszuk a forró kakaót, de nem szürcsölve. Nálunk az osztályban nem volt szokás a zsúr, szerencsére. Nem mintha nem lett volna állandó téma az evés, az ételek. Voltak csoportok, akik kizárólag arra szövetkeztek, hogy naponta egymás tízóraitját egyék. Láthatlanban elcserélték mindig, és az jobb volt, a másé, mert abban volt legalább valami meglepetés. Hetedikes korában az ember már maga készíti a tízóraitját, és igazán nem figyel a változatos étkezésre. Zsíros kenyér: egy hétig. Vajas kenyér: egy hétig. Lekváros kenyér: ameddig az üveg tart... Az persze kitolás volt, ha véletlenül mindenki lekváros kenyeret hozott ugyanazon a napon. Ilyenkor hangosan méltatlankodtak egymás fantáziátlanságán, és ez gyakran a szövetkezet felbomlásához vezetett. Új csoportok alakultak, új tízórait kerültek terítékre.

Az utolsó tízpercben mindennap az volt a téma, hogy ugyan mi lesz az ebéd, és egyesek már olyan éhesek voltak ilyenkor, hogy majdnem megverték azt, aki ételről beszélt. Mi is folyton ettünk a motelban, de az más volt. Hivatalosan még nem hívtak uzsonnára sose.

Azt hamar eldöntöttük, hogy tízen nem megyünk, azt mégse. Néhány gyereknek különórája volt, mások nem is akartak jönni. Úgyhogy négyen maradtunk: Székely Kati, Andris, Győző meg én. Nem is bántam, hogy így alakult.

Már az úton rengeteget nevtünk az ajándék miatt, Kati ugyanis ragaszkodott hozzá, hogy vigyünk Piroskának virágot, az úgy való, ha vendégségbe megy az ember. De virágüzlet nem akadt az utunkba egy se, sötét kis mellékutcában laktak Piroskáék. Csak trafik volt és egy italbolt. Andris egy pakli kártyát akart vinni, Győző fasírtot, azt látta az italbolt kirakatában. Végül sült gesztenyét vittünk, elég drága volt még, három darab egy forint. Anyu adott nekem egy tízest, örült, hogy barátkozom végre. A tízest mind elmulattuk gesztenyére.

Piroskáék egy nénivel laktak együtt, Annuska néninek hívták, aranyos volt, pici, gömbölyű. Úgy nyüzsgött, jött-ment körülöttünk egész délután, mint egy kis gőzmozdony. A hét nagy részében kettecskén élnek itt, mert Piroska szülei bulgárkertészek, késő estig dolgoznak. Messze van a gazdaság, helyiérdekű vasúttal járnak ki. Néha éjszaka is kinn maradnak, főleg nyáron, amikor öntöznek hajnalban. Piroska megígérte, hogy tavasszal kimegyünk oda is, ha van kedvünk, akár minden szombaton. Úgy örült nekünk, legszívesebben örökre fogadott volna mindannyiunkat. Annuska néni már az ajtóban etetni kezdett bennünket frissen sült pogácsával; aprók voltak, szerintem gyűszűvel szaggatta. Csak arra kért, arra az egyre, hogy vessük le a cipőnk, mert sár van odakint, és ő már nehezen bírja a takarítást. Szófogadóan levetettük, odaraktuk egymás mellé sorjába a konyhakőre. Andris odasúgta nekem közben, hogy hátha tojik bele valamit a nyuszi, mire itt végzünk. Andris állandóan összekeveri az ünnepeket; mondtam neki, hogy a cipőbe a Mikulás hoz csomagot.

Uzsonnáztunk. Harisnyában. Rengeteg finomat sütött a néni, holnap megpukkad az osztály, ha elmeséljük. Aztán következett a gyöngyfűzés.

Ez volt a meglepetés, az előre eltervezett műsorszám. Annuska néni fiatal korában gyöngyfűzéssel, gyöngyhímzéssel kereste a kenyerét. Most már régen nem dolgozik, de már itthon, kedvtelésből se hímez, megromlott a szeme – azt mondta. Viszont gyöngy van rengeteg. Előhozta. Mindenki kapott tút, cernát, meggyújtották a nagy csillárt. És a fényzőnben fűztük a gyöngyöt odaadóan. Andris lazsált ugyan, és egyszer lenyelt egy gyöngyszemet, láttam, fogadtak titokban Győzővel, hogy nem meri.

Aztán megérkezett Piroska bátyja, nem is tudtuk, hogy van ilyen. Hosszú-hosszú, sovány fiatalember, pár szál bajusszal. Jó szabású barna egyenruhát viselt, nem láttam még ilyen

katonát. A bemutatkozástól kezdve egyfolytában bámulta Katit. Szófogadóan megevett minden maradékot, amit Annuska néni elébe rakott, és csak nézte áhítattal. Kati persze gyönyörű. Szerintem a legszebb lány az iskolában, főleg a copfja miatt. A gyönyörű szőke haját egyetlen vastag copfba fonja, hiába biztatják a lányok divatosabb frizurára. Még kontyot se csinál soha, pedig abban is verhetetlen lenne ennyi hajjal, ő csak hordja a copfját következetesen, mi úgy nézünk ki körülötte, mint a kopasz nyakú csirkék.

Kati megszokta, hogy nézik. Észrevette a gurgulaszeműt is, akit különben Mihálynak hívtak, ha jól értettem. Tudtam, hogy Kati tudja, hogy tetszik, mert odaült a hangulatlámpa alá, a fény a hajára esett, olyan volt, mint egy szentkép. Azt is akarta. A gurgulaszemű akkor már késsel-villával ette a tejszínhabot, annyira nézte. Kati felpillantott.

– Maga, ugye, tűzoltó? – kérdezte Mihálytól ábrándosán.

– Erdész vagyok – mondta szegény fiú, és egymás után kétszer szaladt oda-vissza az ádámcsutkája, olyan zavarban volt.

– Szép az erdő? – kérdezte Kati, most már jóságosan, mert ezzel Mihály szárnyakat kapott, ebben a témában otthon volt, feloldódott a zavara. Mesélt Katinak egész délután.

Andris akkor belelendült a gyöngyfüzésbe. Egyszeribe ő lett Annuska néni legfigyelmesebb tanítványa. Hamarjában elkészített két virágot, és fennhangon lelkendezett, hogy fog ennek örülni az édesanyja. Én tudtam, hogy meg se mutatja otthon, a mamája úgyis kidobná, csak előbb tenne rá néhány megjegyzést, hogy giccs és hasonló. De más ezt nem tudta, így Andris nyugodtan lelkendezett. Aztán segített lepakolni az asztalt, és törülgetni akart mindenáron, amikor Annuska néni elmosta a csészéket. Maga elé kanyarította a kötényt, a fejét is bekötötte az én sálammal. Kati miatt bohóckodott, tudtam, csak közben Piroskát szédítette akaratlanul. Piroska úgy nézett rá, olyan szelíden és ugyanakkor büszkén, mint a múltkor a hóbuckák alatt.

– Ne szédítsd Piroskát, jó?! – támadtam Andrisra hazafelé menet.

A havat rugdosta, néha a falat is. Katit a tűzoltó kísérte haza, igaz, Győző arrafelé lakott, de az már mindegy.

– És ha mégis?

– Kaphatsz tőlem két pofont.

– És ha visszaadom?

– Férfi nem üthet meg nőt.

– A mi osztályunkban koedukáció van.

– Sajnos.

– Sajnos hát. Én teljesen kiábrándultam a lányokból. Tudod ötödikben még tiszta fiúosztály voltunk. Akkor én azt hittem, a lányok olyan csendesek, szelídek, finomak.

– Ha valaki ilyen, arra azt mondjátok, hogy mulya.

– Nem igaz. Vannak fokozatok. De hogy a lányok ilyen gorombák, veszekedősek, összeférhetetlenek, azt nem hittem volna. Másik pillanatban meg szelídek, mint egy angyal, de az nem igazi, az csak átejtés. Én például nem vennék feleségül senkit az osztályból.

– Nekem nincs szándékomban hozzád menni.

– Tudom. Ezért értjük meg olyan jól egymást. Gondoltam is már, kár, hogy nem te vagy a testvérem Zsuzska helyett. Nekem lenne egy viszonylag normális lánytestvérem, neked egy világhírű bátyád. Majd szólok a papámnak, hogy fogadjon örökbe. Ja, az ám! Még papád is lenne!

– Kösz! Jobb nekem apa nélkül. Megszoktam.

Megijedt. Abbahagyta a hórugdósást, az orrát szívta, meg fütyült egy darabig, csak aztán mondta:

– Ne haragudj. Nem akartalak bántani. Hülye vagyok.

– Tudom.

A kapu alatt beszélgettünk még egy sort, ez lett a kedvenc helyünk, a kukaládák között. Magunkhoz nem hívhattam Andrist, Tantika megint kidobná. Mihozzánk nem jár soha senki, felnőttek se. Anyu egyszer bizonygatta a családnak, hallottam a konyhából, hogy nekem szükségem van pajtásokra, miért ne járhatnának ide a gyerekek. Tantika nem vitatkozott, egyetlen mondattal összegezte a maga véleményét, miszerint azoktól én úgyis csak rosszat tanulnék. Baba néni szelíd volt, mint mindig, olyan jól megvagyunk mi így együtt négyen – mondta –, nem kell ide senki idegen.

Én tulajdonképpen irigyeltem Piroskát és Győzöt is, és sok osztálytársamat, akikhez nyugodtan jártak fel a többiek. Mert szerintem többek közt attól otthon az ember otthona, hogy felhívhatja a barátait, ha valami közös dolguk van. Vagy ha nincs dolguk, és semmi indok sincs, akkor is feljönnek, egyszerűen csak mert jó együtt lenni, és kész.

De azért nem keseregtem ezen, ne gondold. Mert azért így is jó volt, a kukaládák között. Nagyon jó barátok lettünk mi: Andris, Kati, Győző meg én. Aztán újabban Piroska. Jópofa volt az egész osztály, az őrök meg különösen, úgy neveztük magunkat, hogy Harmonika őrök. Három gyereknek volt tangóharmonikája, alakítottak egy kis együttest. Gyakran muzsikáltak, ha összejöttünk. Nem volt világszám, de nekünk megfelelt. Az a tervünk, megkérjük Tutenkámé, szervezhessünk táncanfolyamot. Csak az osztályban persze, mi lennénk a tanár is meg a tanítvány is, és még a zenekar.

Legjobban azért mégis így ötösben éreztük magunkat, a Harmonika őrökön belül mi voltunk a Szájharmonika részleg. Mindennap találkoztunk, leginkább a motelban. Nehezen bírtuk ki egymás nélkül, olyannyira, hogy már a vasárnapot se szerettük; pedig, ugyebár, az iskolamentes nap.

Melinda földrajzóra alatt rendetlenkedett (F.-né, földrajztanár)

Szomorúan vettem tudomásul. Sajnos, itthon is tűrhetetlenül viselkedik (Kóta Ilona)

Kóta Ilona, ez a Tantika neve. Ugyanis ő írta a 7-es számú intőmet. Nemcsak aláírta a 6-os számút, az iskolait, hanem válaszolt is rá mindjárt. Írásban még sose volt módja panaszkodni rám, most adódott alkalom; meg lehet, hogy azt is hitte, nem vagyok normális.

A 6-os számú intőt ott rögtön, helyben szégyelltem, ez nem érte meg! Földrajzóra volt, a világ legérdekesebb tárgya, és Afrikát tanultuk, a világ legérdekesebb részét.

Ha mostanában megkérdezik tőlem, mi leszek, ha nagy leszek, nem felelek rá. Nem is igen tudok, nem is akarok, sok mindentől függ az még. De kisebb koromban gondolkodás nélkül feleltem: Afrika-kutató. Ez eszembe jut még mindig gyakran, de kimondani gyerekes dolog lenne. Persze nem úgy gondoltam én, mint Livingstone, Stanley és a többiek – nem. De ha esetleg orvos lennék vagy építész vagy tanár, valamilyen módon és valamennyi ideig szeretnék Afrikában dolgozni. Gábor bácsi barátja például tanár, és Afrikába ment két évre, Sierra Leone államba, hogy tanítson az ottani főiskolán. A leveleit majdnem kívülről tudtam már, annyiszor olvastam, és elkértem a bélyegeket Gábor bácsitól. Pedig nem értek én a bélyeghez, és úgy egyébként nem is érdekel, de ezt őrizgetem. Különös fémlapocska, nem papírból készült, és az alakja se olyan, mint a bélyegé általában, hanem inkább, mint egy körte vagy uborka. Azt mondják, az ország határának a vonalát adja vissza. Persze szeretném egyszer meglátni a holdszivárványt is a Zambézi fölött, meg azt, hogy hogyan építenek maguknak felhőkarcolót a természetangyák. Én meghallgatnám, és biztosan rettenetesen félnék közben, de hallgatnám, hogy igazán énekel-e a homok a Szaharában, amikor közeleg a számum. Én borzasztóan szeretném megismerni Afrikát!

De mit tegyek, a szélrendszere, ott, azon a földrajzórán egyáltalán nem érdekelt. Hallgattam én egyre, hogy van passzát és antipasszát, de sehogy se tudtam megkülönböztetni őket, a lényegüket nem. Csak annyit fogtam föl, hogy a passzátot késsel kell rajzolni a füzetbe, az antit meg pirossal. Rajzoltam béketűróen, amikor észrevettem, hogy Pécsi Klári, aki előttem ül, levetette az egyik cipőjét. Csak úgy kibújt belőle szórakozottságból. Mielőtt az antipasszátnak nekirugaszkodtam volna, mindenesetre a lábammal magam alá húztam a cipőt. Klári csak nagy sokára vette észre a dolgot. Egy ideig a talpával tapogatta a földet, úgy kereste a cipőt, közben áhítással nézte a táblát, az egyre inkább összegabalyodó szélrendszert. Aztán egy óvatlan pillanatban leköltözött a pad alá, és ott kiderült minden. Klári mindig kész a válasszal, most is hang nélkül hátranyúlt, levette az én cipőmet, és előretasztatta, legalább a második padba. Ott megértő gazdára találhatott, mert hamarosan visszaérkezett hozzám egy vadidegen fél cipő. Úgyhogy akkor Kláriét én már továbbíthattam is hátra. Olyan méretű cipővándorlás indult meg a pad alatt, hogy Mária néni egykettőre észrevette. Klári és én megkaptuk az intőt.

Persze hogy hülyeség volt! Idétlen voltam megint, ahogy Szunyogh Andris mondaná. Ő szerencsére éppen hiányzott, előtte röstelltem volna a dolgot.

Te tudod, mi a különbség a házi tőrös csusza és a gyári tészta között? Akkor meg fogod érteni, hogy mit akartam!

Teljesen szokatlan volt számomra, hogy ennyire foglalkoztasson egy intő, ilyent eddig nem tapasztaltam. Dühös voltam magamra, hogy miért nem nő már be a fejem lágya, ez igazán

buta vicc volt, gyerekes, értelmetlen. És rögtön azért is dühös lettem, hogy most mit rágódom itt, mint egy bűnbánó Magdolna, egy intő nem a világ! Igyekeztem lebeszélni magam a lelkiismeret-furdalásról, és ha nagynehezen sikerült, akkor arra gondoltam, milyen link is vagyok én alapjában. Tutenkámen is eszembe jutott a sok minden között, rögtön elhatároztam, hogy beszélni fogok vele. Nem tudtam pontosan, mit is akarok, de az ötlet mégis megnyugtató.

Az osztály nem bírta magát. Vége volt a tanításnak, de akik az iskolában ebédeltek, itt vártak a tanteremben. Viháncoltak, tárgyalták a cipőügyet, minden részletét nagy élvezettel idézgették. Aztán a táblára firkáltak fontos adatokat, hogy ki kibe szerelmes, és megették néhány csipetnyi havat az ablakpárkányról. Én a folyosón vártam Tutenkáment, nem volt az irodájában, tanított valahol. Akkor az osztályból kirohant Pécsi Klári és Szűcs Zsuzsa, és beálltak abba a falifülkébe, ami a folyosókereszteződésnél volt. Lapultak, elbújtak. Értettem a szándékukat. A folyosó egyik szárnyán közeledett ugyanis Dévényi Laci, őt akarták megijeszteni. Laci viszont sejtette a dolgot, mert lelassított, lábujjhegyen ment a fülke felé. A lányok elbizonytalanodtak, láttam a fejük mozgásán, nem értik, hová lett a fiú. Kinézni meg nem lehetett.

És akkor felhangzottak végre a léptek. A folyosó másik szárnyán egy idegen asszony közeledett, biztosan szülő. A lányok persze ezt nem tudhatták. És amikor a közelükbe ért, nagy vakkantással ráugrottak. Az idegen megtántorodott, úgy megijedt. Aztán az ijedtségét egy perc alatt becserélte méregre, és úgy szidta a két hóbortos osztálytársamat, hogy azok csak hápogtak. Annál is inkább, mert Dévényi Laci megcsodálkozó, ártatlan arccal vonult el előttük, még köszönt is, azt hiszem. Erre ért oda Tutenkámen. Az idegen asszony ismerhette, mert rögtön nekiesett, panaszkodott hosszadalmasán, indulatos taglejtéssel. Szegény Tutenkámen! Persze hogy nem vártam meg ezek után.

Az utcáról, egy telefonfülkéből föl hívtam Székely Andrist. Mással beszélt, és akkor már örültem is neki, mert mit mondhattam volna a telefonba? Hogy rosszkedvem van, hogy legszívesebben lemennék a földgolyóról, de sajnos, nem tudom pontosan, miért?

Hazamentem. A nyomokból arra következtettem, hogy túrós tészta lesz ebédre. Ott az asztalon a túró, tejföl és egy doboz gyári tészta. Tantika reggel bevásárol mindig, aztán vagy megfőz rögtön, vagy csak délben kettőkor. Attól függ, hogy milyen a beosztása. Tantika telefonos a postán, az interurbán telefonokat kapcsolja, a vidéki meg külföldi hívásokat. Csak kapcsolja egész nap egymáshoz az embereket, megteremti a lehetőséget, hogy beszéljenek. Segít is, erősíti a vonalat, új vonalat ad, hosszabbítást kér. Ő maga nem beszél senki élő emberrel, mert arra nincs idő munka közben, csak a hangokkal találkozik. „Kérem, köszönöm, kapcsolom Győrt, tessék beszélni, letelt a három perc.” Aztán hazajön ide. És kész.

Életemben először megsajnáltam Tantikát.

Otthon, Tiszaáron majdnem minden héten volt túrós csusza. Tata kedves étele volt. Úgy, ahogy Mama főzte, nem is csodálom! Gondoltam, majd megőrül Tantika. Nem is tudja, hogy én tudok főzni, sose került rá sor, amióta itt vagyok. Izgatott lettem és gondterhelt, hogy sok dolgom van még és sietős. De jó gond volt ez, énekeltem hozzá katonanótákat, Gábor bácsi eredeti szövegével. A szitát nem találtam. Hogy lehet szita nélkül egy háztartás? Sopánkodtam egy sort, aztán átnéztem a lisztet csak úgy szabad szemmel, nagyon szigorúan. Két tojással gyúrok, úgy terveztem, aztán tettem bele egy harmadikat is. Elégedetlen voltam az elsővel, sápadtak voltak; hiába, most nem esznek a tyúkok füvet. De a háromtól már szép sárga lett a tésztám, alig tettem bele vizet, hát jó kemény is. A kemény tésztával nehezebb bánni. Mama azt mondta, addig kell dolgozni, amíg megered az ereszalja, vagyis nedves lesz az ember homloka az erő kifejtéstől. Aztán kinyújtottam olyan vékonyra, hogy átderengett rajta a fény, ahogy a nyújtófával áttemeltem az első levelet a ládára, hogy megszikkadjon. Nekem otthon már kiskoromban volt saját kis gyúródeszkám és mindenféle apró főzőedényem. Hamarabb

tanultam meg főzni, mint írni-olvasni. Amikor iskolába kerültem, már néhány ételt önállóan megfőztem, persze az egyszerűbbjét. Mama rám bízta, és mindenkinek mesélte, hogy milyen sokat segíték, meg se tudna lenni nélkülem. Úgy örültem én a dicséretnek, hogy sokszor futni kezdtem, ugrálni, fát is aprítottam, vagy megvakartam a disznók hátát. A szép szó engem úgy feltöltött jóindulattal, tenni-akarással, hogy rögtön be kellett váltanom valami tevékenységre legalább egy részét.

A túrós csuszához nem vágni kell a tésztát, hanem tépdesni, szabálytalan bélyeg formájúra. A szalonnát felaprítottam, odatettem, mert idő kell ahhoz, amíg kicsi töpörtyűkké sül össze. Méltatlankodva sisteregtek egymás hegyén-hátán a szalonnakockák. Aztán, hogy megolvadt egy kis zsír, szépen elrendeződtek, megváltozott a hangjuk is, sustorgott már, és jó ebédszag lett a konyhában.

Éppen kifőztem az első adag tésztát, amikor Tantika benyitott. Belepirultam a várakozásba, hogy mit szól ugyan.

– Mi történik itt? – kérdezte, és beleszagolt a levegőbe elégedetten. Bement a szobába levetközni. Rögtön leveti az utcai ruháját, ha hazaér, és valami ócskát vesz fel, kímélni kell a ruhát a kis fizetésű embernek – azt mondja. A szobaasztalra én odatettem az intőt, mindjárt, ahogy hazaértem. Mindig az az első dolgom, ha intőt kapok, hogy megmutatom, nehogy azt higgyék, takargatni akarom. Ha már beszereztem, hát essünk túl az egészen mielőbb.

Tantika visszajött, még az utcai ruhában, úgy látszik, előbb elolvasta az intőt. Elkeskenyedett a szája, ahogy mondta:

– Értem most már, miért ez a nagy szorgalom. Hízelegni akarsz, hogy ne kapj ki az intőért.

Ott álltam, kezemben a szűrővel, és néztem Tantikát. A szűrőben gőzölgött-remegett a kifőtt tészta. A tűzhely fölött csepp kis ablak volt a szellőzőudvarra. Hogy ne legyen gőz a konyhában, már jó előre kinyitottam. Most kilóditottam rajta a tésztát. Úgy emeltem fel a szűrőt, mint egy teniszütőt, a lendület lökte ki belőle az egész adagot. Hallottam, ahogy leért a földszintre, furcsán tottyant. A szűrőben megtapadt még vagy két szál tészta, azt a kezemmel hajítottam a többi után. Majd örülnek a patkányok! Ha meg nincs patkány, ott marad a tésztám a szellőzőnyílás mélyén a világ végéig.

Kaptam a kabátom, ott volt a konyhaszéken, mert fel se akasztottam, amikor hazaértem, úgy örültem, hogy a főzés eszembe jutott. Kirohantam. A lépcsőházban még éreztem, hogy odabent megégett a szalonna.

Anyu munkahelyén, a kórházban még sohase jártam eddig. Könnyen odataláltam mégis, és csak csodálkoztam, hogy milyen szép. Nekitámaszkodik a hegyoldalnak az épület, egészen befészkelte magát az erdőbe, olyan magától értetődően és otthonosan, mintha mindig is beletartozott volna. Pedig új épület, anyutól tudom, meg látszik is. Nyolcemeletes, és az ablakokat nem lehet megszámolni, mert nincs is talán, hanem csak egyszerűen a falfelület nagy része üveg. Az üvegfalak előtt mindenhol virág van, és erről az oldalról is pontosan látni, hogy a másik oldalról benéznek a hegyek. Jó lehet itt élni. Elhiszem, hogy anyu jobban szeret itt, mint otthon. Nem mondta ezt sose, csak én gondoltam el hirtelen.

A hallban sok ember várakozott, látogatási nap volt ma. Még nem volt öt óra, hát nem mehettek fel addig, ez a szabály. Beszélgettek csendesen, kicsit megilletődötten. Engem fölengedett a portás, amikor megmondtam, hogy anyu lánya vagyok, és ez jó volt, olyan, mintha ehhez a házhoz tartoznék én is. A szüléshely az ötödik emeleten volt. A különös, puha csendet éreztem először, és valami furcsa lebegést, mert az ablakok alatt mélyen és nagyon távolról hunyorgott a város. Itt még nem gyújtottak villanyt, csak egyetlen óriási ablak mögül zúdult ki a fény, inkább csak szökött ugyan a függönyréseken. Hatalmas kartonfüggöny takarta el a szobát. Egy nővér jött, barátságos, jó kövér. Mondtam, hogy anyut keresem. Nem válaszolt, nem is köszönt vissza, csak a vállamnál fogva vont maga után. Erős keze volt, megnyugtató, biztonságos. A vidám függönyű szoba elé vitt, bement oda, de csak egyedül. A

kezével adta tudtomra azt is, hogy én maradjak. Aztán belülről szétrántotta a függönyt, mint egy színpadon, és megláttam a csecsemőszobát, benne anyut, ahogy dolgozott. És akkor többet már el se mozdultam onnan egész délután, csak rátapadtam az üvegfalra, és teljesen elfelejtettem, hogy panaszkodni jöttem ide, beárujni anyunak Tantikát. Úgy néztem én azt a különös szobát, mint a kisgyerekek a Mikulás-kirakatot, elbűvölten és telhetetlenül, makacs kívánsággal, hogy haza kellene vinni ezt a sok babát.

– Anyád készíti a legénységet látogatóra, szépítgeti őket. Meg ilyenkor kell tisztába is tenni, szopás után vannak. Azért ilyen béketűrőek – mondta a nővér harsányan, és elment.

Még sose láttam ilyennek anyut. Friss volt a mozdulata, eleven, olyan határozott, mint otthon soha. Szaporán, biztos kézzel emelgette föl a babákat sorban. Akkorka ágyakban aludtak, mint egy nagyobbfajta kosár. Magas lábú tolokocsin feküdtek az ágyak négyesével. Ha egy ilyen csoporttal elkészült, az ablakhoz tolta őket anyu. Így valóban kirakat lett, babakirakat. De a babák csak aludtak egyformán és eltökélten. Csak a kezük mozdult néha. Bele-belekaptak a levegőbe, riadt, tétova kis mozdulatokkal, vagy nyújtózkodtak összeszorított ököllel, jóllakottan. Az ágyak végén csepp kis tábla: hogy hívják az illetőt, mikor született és hány kiló. A személyi adatok.

Anyu az utolsó pólyást csomagolta. Ráfördította a fél tenyerére, olyan biztonsággal hasalt ott, hogy fel se ébredt a baba. Két ujjával a hóna alá nyúlt, a többivel a fejét fogta, csuklójával tartotta a derekát. Nevetett anyu, és felém mutatta a félmeztelen babát. Csupa maszat volt a fenéke, még a lábát is összekente alaposan. Anyu vitte nyomban a csap alá. A mosdókagyló fölött, csepp kis zuhany rózsájából permetezett a víz. Anyu a könyökét tartotta alá, úgy nézte meg a hőfokát, biztonságból csak, mert a kagylóban ott úszkált a hőmérő. Aztán alátartotta a baba fenekét, és mosta le gyors, erélyes simogatással. A baba felkapta a fejét – ingadozott az még jócskán –, és éles hangon belekurjantott a világba. Nem sírt, csak határozottan méltatlankodott. Anyu visszabeszélt neki – ugyan mit mondhatott? –, beszélt, amíg púderozta, pelenkázta. Mire a pólyát átkötötte, megbékélt az illető. Aludt ismét békességben. Anyu akkor úgy készen is odahozta hozzám, egészen közel, és még gyorsan megigazította a haját. Csak úgy, az ujjával macskafarkot kanyarított a füle mellé és fufrut a homlokába, divatos frizurát, éppen olyant, mint az enyém.

Akkor jöttek a látogatók. Mindenki ugyanúgy rátapadt a kirakatüvegre, mint én; akinek nem jutott hely az első sorban, ágaskodott mögöttünk, vagy még hátrább méltatlankodott, hogy nem lát semmit. Aztán szépen elrendeződött az izgalom, mindenki megtalálta a maga rokonát. Általában felolvasták a saját csecsemő minden adatát, ami úgyis olvasható volt a táblán, de mégis. Aztán udvariasan csodálták egymás gyetekét, aztán anyu is szóba került, az én anyukám.

– Ez az Eszter nővér – mondta egy tájékozott látogató egy újdonsültnek. – Mi őt szeretjük legjobban, nagyon érti a dolgát.

– Biztosan van neki is gyereke.

– Az biztos. De nagy szaktudás is kell ám ezekhez a csöppekhez.

– És felelősség. Jaj, én úgy félnék a helyében, hogy összecserélem ezt a sok kis egyformát.

– Ó, hát azt nem lehet. A születésük pillanatában a karjukra teszik azt a kis szalagot. Azon van a nevük valami vegyszerrel ráírva.

– Jaj, kopogjunk csak be gyorsan! Nővérke, ez a kicsi nyalja a vegyszert!

– Tessék nézni, milyen vörös az ott, balról a negyedik!

– Borzasztó. De hát csak mai még, tessék nézni a dátumot!

– Ja tényleg. Megjegyzem, a miénk nem volt vörös egy percig se!

– A miénk se.

– És te, kislány, melyiket nézed?

Olyan odaadással hallgattam ezt a különös párbeszédet, ami nem is párbeszéd volt, mert nem egymásnak feleltek az emberek, csak úgy mindenki mindenkinek; úgy figyeltem, mint a szélzúgást, aminek semmi értelme nincs, csak egyszerűen jó hallgatni.

– Kislány, hozzád beszélek! – mondta valaki, és ez a hang kivált a többiektől, magasabb volt, méltatlankodó.

– Jaj, bocsánat! Csókolom.

– Szervusz, kislányom. Azt kérdeztük, melyik a te kistestvéred?

– Ez – mutattam rá a maszatos feneküre, akiből az idegenek csak a szép frizuráját látták, a többi már a mi titkunk.

– Jaj de édes hajjas baba!

– Tényleg hasonlít is rád egy kicsit.

– Milyen szép nevet adtatok neki: Emma.

Legalább most már tudom, hogy hívják a kistestvéremet. Emma, Tóth Emma. Született december 10-én, 4 kilogramm, 60 centiméter. Nem is szép név az Emma. Ha az én testvérem lenne, én Verának nevezném. Vagy inkább Orsolyának. Orsi.

Attól kezdve féltékenyen lestem, mikor jön valaki, aki azt mondja, hogy az ő lánya, unokája, egyéb rokona az Orsi. Nem jött senki aznap délután. Hagytak minket békességben, kettesben. Akkor én már csak a kistestvéremre figyeltem, mint aki meg akarja tanulni minden kis fintorát. Nem sokat produkált. Úgy szerettem volna tudni, milyen színű a szeme, de csak az egyiket nyitotta ki, azt is visszacsukta nagy hamar. És kétszer ásitott még. Honnan tud ez már ásitani?

Álmodik-e ugyan, vagy mitől ijedezik? És miért természetes az, hogy vörös színű és hosszú fejű minden újszülött? Furcsa gondolatok jutottak eszembe, és olyan zavart lettem megint, mint az iskolában, amikor a szülésről és hasonló témáról sugdosnak a lányok.

Míg anyu zuhanyozott, elmeséltem neki Orsit. Letelt a szolgálata, örült, hogy együtt megyünk haza. Jó sokáig zuhanyozott, nemcsak azért, hogy mosakodjon, hanem mert örült a víznek, hallottam a prüszköléséből. Bizony erre otthon nincs alkalma. Először is nincs zuhany, csak fürdőkád, amit én se szeretek, mert lepattogzott a zománca, és a fekete foltról mindig a pióca jut eszembe. És különben se jut be nálunk az ember a fürdőszobába, mert mindig éppen másvalaki van benn. Anyu nagy lepedőbe csavarva került elő, olyan volt, mint egy bennszülött. Orsiről azt mondta, nem érti, hogy sose látogatja senki, pedig egy drága kis kölyök, szerinte is a legszebb az összes közül. És milyen étkes! Ő a vezér, a hangadó, úgy ordít egy órával a szopásidő előtt, hogy hangzik a ház. És szopás után is ordít, mert nem elég neki az anyatej, majd megfullad, úgy issza a pótadagot, amit anyu ad neki cuclisüvegből. Szótlan kis mamája van, egész fiatal még.

– Fogadjuk örökbe Orsit, anyu!

– Van annak mamája, nem adja az oda.

– De ha mondjuk, odaadná, én úgy elfogadnám. Te nem?

– De, én is. Akármelyiket. Képzeld, mit szólnának otthon! És nem tudom, te is mit szólnál, ha bömbölne a füledbe naphosszat?

– Ja, én nem úgy gondoltam. Hanem, hogy mi külön lagnánk. Mi hárman, te Orsi meg én. Én nem bánám, ha bögne. Akkor én a pelenkát is kimosnám. Szépen megosztoznék veled az Orsin.

Anyu hallgatott. Olyan különös volt most megint, észrevettem, hogy néz engem, nem értettem, miért. Ahogy a harisnyáját húzta, úgy láttam, ideges megint. De biztosan tévedtem, mert egészen nyugodt hangon kérdezte később:

– Mit szeretnél karácsonyi ajándéknak, Melinda?

– Hazamenni Tiszaárra – feleltem gyorsan, gondolkodás nélkül, boldogan.

– Ezt gondolhattam volna – mondta anyu nagyon csöndesen. – Tudom én, hogy nem szeretsz itt. Visszavágysz Tiszaárra. Tudom én.

Akkor már kinn voltunk a kórházból, baktattunk lefelé a hegyi úton. Nem beszéltünk róla, és mégsem állt meg egyikünk se a buszmegállóban. Sétálni akartunk. Beszélgetni kellett. Belekaroltam anyuba. Az is furcsa dolog, hogy meg tudnám számolni, hányszor mentünk mi ketten együtt karonfogva.

– Anyu, amiről az előbb tréfálkoztunk fönn, tudod, Orsiról... Én arra már komolyan is gondoltam. Az lenne jó, ha mi ketten lennénk együtt. Te meg én. Legfeljebb azért kellene még Orsi vagy még valaki, mondjuk, egy kisgyerek... Szóval hogy olyan normális csatád legyünk!

– Hiányzik neked az apád, Melinda? – kérdezte anyu váratlanul, rosszkedvűen.

Megcsókoltam gyorsan, pedig nem vagyok hízelgő.

– Dehogyan, anyukám! Megmondanám, hidd el! De nem hiányzik nekem Tataékon kívül senki más. És az se olyan rossz már, ha te otthon vagy. Ha veled lehetnék mindig, az lenne jó.

– Én is sokat gondolok erre mostanában...

– Tudod mit, anyu? Költözzünk el Tantikáéktól. Megmondjuk, hogy nem haragból, csak mi másik család vagyunk.

– A lakásváltoztatás még nem elég ahhoz, hogy „normális család” legyünk, ahogy te fogalmaztad – mondta anyu, és lassított. Szaporán lélegzett, pedig lejtett az út, nem volt fárasztó. Arra gondoltam, hogy amiről mi most beszélünk, az valahogy nagyon fontos, életbe vágó. Izgatott lettem én is, még soha nem beszéltünk ennyit egymással. Sürgettem.

– Hanem? Mi kell még ahhoz?

– Hát... – zavart lett megint, erőltetetten nevetett. – A család képlete: apa plusz anya plusz gyerek...

– Ugyan, anyu, nem vagyunk mi számtanpélda! Különbö is nekem csak te kellesz. Elég vagyunk mi ketten családnak, nem?

– Persze. De azért nem ilyen egyszerű a dolog. Már sokszor akartam erről beszélni veled, Melinda.

– Sose mondtad, anyukám.

– Nem szoktam még meg, hogy komoly nagylányom van. Azt szoktam meg a tíz év alatt, hogy egyedül vagyok, és csak magammal beszélek meg mindent.

– Akkor most! Gyorsan beszéljük meg, hogyan lesz ezután!

– Ne, ne! Most ne! De nemsokára.

– Mikor nemsokára?

– Nincs itt a határidőnaplóm – nevetgélt anyu újra. Aztán komoly lett a hangja, meghatott: – De hamarosan. Hamarosan normális család leszünk, meglátod!

Apró szemű eső esett, tavaszias, szokatlan. Megbolygatta a téli világot. A fákon vastagon ült a hó, ráfagyott még az előző napokban. Most darabokban hámlott le róla. Ahogy a földre pottyant egy-egy falat, úgy ült meg ott, és úgy is olvadt el nagy hamar, mint amikor a fagyaltot kiejti a tölcsérből a gyerek. Aztán persze mindez elolvadt; mint a tejfő, úgy folyt szét az utcán a híg sár. Fölcsapkodom a sarat megint a fülemig, olyan lesz a lábam, mint a zsiráfé, olyan foltos. De sétálunk rendületlenül. Orsiról is beszélünk megint, és megkérdem anyutól, hogy születik a gyerek tulajdonképpen. Nem lepődik meg egyáltalán. Elmagyarázza világosan, biztonsággal, olyan természetesen, ahogy az előbb rendbe szedte Orsikát.

– De szép út ez, anyu! Még sose jártam erre.

– Hátha még szép időben látnád!

– Nem az időjárás a legfontosabb, anyu.

Akkor már villámlott a hegyek alján. Este bement a rádió is, hogy rendkívüli időjárás volt ma Budapesten.

Melinda dohányzott a táncanfolyamon (H. I. osztályfőnök)

Ez csak természetes!

A saját karácsonyi ajándékomat füstöltem el. Anyunak vettem. Anyunak nincs szüksége rá; se a cigarettára, se énrám. Tehát elszívtam a cigarettát.

A logikai menet olyan világos, mint egy matematikapéldánál.

Pedig jól indult az a vasárnap karácsony előtt két héttel. Aranyvasárnapnak hívják, Andris mondta, de az is lehet, hogy ezüst, ő mindig összekeveri az ünnepeket. Mindenesetre az üzletek nyitva tartottak egész nap, és ajándékért indult rohamra a fél Budapest, úgy tűnt, hogy lakóinak száma nem kétmillió, hanem legalább öt.

Mi is vásároltunk: Kati, Andris meg én, és nekem ez legalább olyan újdonság volt, mint a panorámamozi. Olyan különös és olyan idegen. Nálunk Tiszaáron nem ilyen volt a karácsony, az ajándékozás a mi családjunkban egyáltalán nem divat, be se fért volna a lakásba, annyi volt ott az ember. Tataék összes fia, menyé, unokája megérkezett hozzánk az ünnepre, olyanok voltunk, mint egy népvándorlás. Egyszer még a fenyőfát is ki kellett lakoltatnunk a műhelybe, az se fért már a szobába mitőlünk. Hatalmas fát szerzett be minden évben Tata, és még külön fenyőgallyat is egy kocsiderékkal. Azzal rendezte be a lakást, vázába, kancsóba, a kisebbik mosófazékba, még a tükör keretébe is tűzgélt. Így aztán a fenyőillat uralkodott mindenütt, legyőzte még a halászlé illatát is, pedig az ugyancsak erőszakos volt. Igaz, két bográcásban is főzték az udvaron a család férfitagjai; azt mondták, ez férfimunka.

A karácsonyfa alatt nálunk mindig búza volt meg jácint. A búzát is cserépbe ültettük, a konyhában nevelkedett, mert ott volt egyenletes, jó meleg. Karácsonyra aztán vagy háromcentisre is megnőttek, úgy meredeztek ott tenyérnyi foltokban, mint egy falka zöld színű sündisznó. Senki se hitte el nekik, akárhogy iparkodtak, hogy ők: igazi búza. Mit keresne a gabona cserépben?!

A jácinthagymákat a pincében neveltük. Mama minden unokájának biztosított néhány hagymát, elültettük, a cserépre rávéstük a nevünket, és drukkoltunk, melyikünké virágozik ki karácsonyra. Időközben kis papírcsákót húztunk minden cserépre, Mama megmagyarázta, a fejlődésükhöz teljes sötétség szükséges. A karácsonyfa alá is úgy hordtuk fel őket, süvegestül. Aztán – mint egy szoborleleplezésnél – leemeltük a védőpapírt ünnepélyesen. Minden évben mindegyik alatt ott kuksolt hófehéren az izmos kis virág. Később gyanakodtam is, Mama előzőleg biztosan megvizsgálta őket, és a satnyábbakat kicserélte a magáéból. Nehogy kimaradjon az örömből valamelyik unoka!

A karácsonyesti vacsorát nem szerettem, nem az ételt magát, nekem az mindegy, nem válogatok. Hanem hogy soká tartott, nehezen vártam ki a végét. Olvastam, hogy valahol idegen országban van egy játékváros a gyerekek számára, de csodájára járnak mindenhol a felnőttek is. Akkor azt gondoltam, kár olyan messzire menni, jönne be az illető hozzánk karácsonyestén, vacsora után. Mert akkor olyan gyönyörű – rengeteget játszottunk, hogy egy évig is élélhetett volna abból egy gyerek. Kártyajáték, társasjáték, bűvészmutatvány, bábszínház – a felnőttek állították össze a műsort, és Tata csak olyan számot engedélyezett, amiben a gyerekek is részt vehettek. És egyáltalán nem kellett lefeküdnünk aznap, nem volt számunkra záróra. Persze elaludtunk mind szép sorjában a pokrócon, Tata díványán vagy valamelyik felnőtt ölében; de az más volt, gyönyörű. Es szánkócsöngőre ébredtünk, mert az is hozzátartozott a karácsonyhoz.

Karácsony napján mindig vastag hó volt, és fagyott is mifelénk, és nekem ez is elég lett volna a boldogsághoz. Borzasztóan hatott rám az időjárás. Kiskoromban nagyon odafigyeltem, ha azt mondták, eső lesz, mert alacsonyban repülnek a fecskék; és szél lesz

másnap, ha vörösben nyugszik a nap. Nem hagytam annyiban a dolgot, követeltem a részleteket: hogy van az, és miért? Tudtam, mit jelent az a mondóka: jeget tör Mátyás, ha talál, ha nem talál, csinál; és ha a fagyosszentek következtek a naptárban, figyeltem a rádiót én is, nem fagy-e el a gyümölcs. Tata féltette így a termést mindig, mindenkiét, én meg utánoztam. S hogy így megtanultam az időjárást, hát hol haragban voltam vele, hol meg barátságban.

A kemény hideget szerettem, a télnek jó szaga volt, és sokféle szép hangja: csikorgott, ropogott, süvített, és persze a szánkócsengő is idetartozott.

Karácsony napján, mire felébredtünk, ott állt a lovas szán a ház előtt. Gábor bácsi ment ki érte hajnalban a munkahelyére, hogy Tatának kedvére tegyen, mert ő el nem engedte ezt az utat egyik évben sem. Tata egyetlen élő testvére, Mihály bácsi és a felesége, kinn laktak a Híres sori tanyavilágban, hozzájuk indultunk ilyenkor, mert karácsonykor az ember meglátogatja a rokonát.

Tata hajtott, Mama ült mellette, mögöttük subában-szalmában öt-hat unoka. Nem tudom, mekkora utat tehettünk meg, talán ha harminc kilométert, de én úgy találtam, a világ végére repültünk, és csupa fehér a mindenség, csak a varjúk feketék.

El voltam ragadtatva attól, hogy Mihály bácsi előbb a lovakkal foglalkozott, elszállásolta őket, csak aztán figyelt ránk. Igaz, akkor meg valóban figyelt. Emlékezett rá, hogy eltört az egyik ujjam az őszön, hogy Imre vadidegen kocsikra felkérérdzkezik, úgy imádja a lovakat, és megkérdezte Öcsit, kell-e nyúl farkára só az idén. Előző évben ugyanis, amikor ott jártunk, a két dalia elszökött a tanyáról, mert nyulat látott a határban. Az volt a szerencse, hogy Öcsi visszajött félútról, és sót kért Vittus nénitől, mert valamelyik mesében azzal fogtak nyulat.

Töltött káposztát ettünk mindjárt reggelire, ott volt készen, forrón a kemencében, és mákos csikot. Mihály bácsi a saját borát értékelte hosszan. Vittus néni meg mézes borral itatta a gyerekeket is. Mamával mi összenéztünk, mert tudta, hogy én utálok a bort; kiskoromban sírva fakadtam, ha valakin megéreztem a szagát. Hát úgy intézte, hogy az én bögrém üres maradjon. Én meg arra gondoltam, otthon van must, mert Mama minden évben lefojtott két üveggel, hogy legyen az unokáknak karácsonyra.

Az is szerencse, hogy a Híres soron nem volt annyi fekhely, mint otthon Tiszaáron, így néhány gyerek a kemencepadkán alhatott, a subán. A legjobb hely persze a kuckó volt, egyedül ilyenkor örvendeztem a hosszú lábamnak, mert amiatt ágyaztak nekem oda. És másnap hazahajtottunk.

Borzasztóan félttem attól, milyen lesz az idén a karácsony Tata nélkül.

Nem bántam hát a vásárlást, meg rengeteget neveltünk is Andrison. A karácsonyi ajándékokról mesélt, csúfolódott szokása szerint.

– Tavalyelőtt anyunak cigit vettünk, apunak könyvjelzót, mert ő nem dohányzik, nagymamának díszgyertyát. Nagyon örültek neki. Zsuzsi babát kapott, de bögött egész este, mert olyan tvisztpulóvert szeretett volna, mint amit én kaptam. Én ugyan korcsolyát kértem, de anyu elfelejtette, és én mégse bögttem, pedig úgy szúrt az új pulóver, hogy vakaróztam egész este...

– A tavalyi eset is jó volt, arra emlékszem – nevetgélt Kati, és fagylaltot vett mind a hármunknak. Kati nem bánta, ha megnézik.

– Persze hogy emlékszel. Te voltál a menhely két napig.

– Titkolóztok? – érdeklődtem szelíden.

– Ja persze, te még nem voltál itt akkor. Sajnálhatod! – emlékezett Kati ábrándosán.

Nem sajnálom. Bár most is ott lehetnék, ahol tavaly ilyenkor voltam! De erről persze nem szóltam nekik, úgyse értenék, különben se mondom többet. Anyut is megbántottam vele. Anyu szomorú az én honvágyam miatt. Majd megpróbálom szeretni ezt az újfajta karácsonyt.

Andris lelkesen mesélt tovább:

– Tavalyi karácsony: anyunak cigi, apunak könyvjelző, nagymamának díszgyertya. Nagyon örültek neki. Nekünk viszont pénzt adtak, azt mondták, sose vagyunk megelégedve, vegyünk hát magunknak, amit akarunk. Én autósamponot vettem magamnak. Autónk ugyan nincs, de azt az üzletet már régen nézegetem. Most végre vásárolhattam is benne valamit! Samponra futotta a pénzből, és az is autófelszerelés végeredményben. Zsuzsi egy fehér egeret vett magának, odatette a fa alá egy befőttesüvegben. Gondolhatod! Anyu azt mondta, dobja ki azonnal, ő nem él egerrel egy lakásban, az egernek szaga van. Zsuzsi persze megint bögött, hogy csak nem zavarja világgá szegényt... Kati befogadta. Könnyű neki. Kati családja nyugodt család.

– Persze – mondta Kati furcsán. – Főleg egerügyben.

– Hogyhogy? – értetlenkedtem.

– Mindenhol van valami, már mondtam neked a múltkor is. Mert te folyton azt hiszed, te vagy az áldozat – zsörtölődött Andris, közben Kati felé pislogott. Sajnálta.

– Miért, nálatok mi a baj? – csodálkoztam őszintén.

– Hosszú...

– Nem kötelező beszélgetni, ha nem akarod!

– Ne sértődj meg, jó?! – szólt rám Andris újra. – Kati, te meg ha á-t mondtál, mondj b-t is! Melindának megmondhatod.

– Hát... A képlet az: apámnak akkor szerezném a legnagyobb örömet, ha most vennék neki egy üveg konyakot. És egyben anyámnak ezzel okoznám a legnagyobb szomorúságot. Ha lesz konyak az asztalon karácsonykor, azért lesz a bánat; ha nem lesz, akkor azért – mesélte Kati szaporán. Aztán a fagyalttölcsérét bedobta egy szemétkosárba. Pedig benne volt még majd a fele, láttam.

– Iszik a papád?

– Úgy valahogy.

– Te nem ismered Kati papáját – terelte másfelé a hangulatot Andris jószívvel. – Csuda aranyember! És hogy zongorázik, psszz!

– Merthogy zongorista – szögezte le Kati tárgyilagosan. – Az a foglalkozása. A Székely-Bognár duóból, ő az egyik. És a Ciklámenben játszanak minden este. Az a munkahelyük. És ott is isznak minden este...

– Szszszsz! Én nagyon bírom az öreget! – erősködött Andris.

– Én is bírom. És anya is bírja. Mindhárman nagyon bírjuk egymást különben – jegyezte meg Kati csendesen.

Bementünk egy trafikba, mert az is jobb volt, mint hallgatni vagy butaságokat beszélni, amikor szomorú a másik. Úgyis kellett cigarettajándék mindannyiunknak. Én egy doboz egyiptomi cigarettát vettem anyunak, és mert suta voltam a vásárlásban, hát rögtön keveselltem is; azt hittem, az ajándék értéke az árától függ. Hát gyorsan vettem mellé hat kicsi hamutartót is, úgy ültek egymás ölében egy fémtartóban, mint a babaételhordó. Jó drága volt és csúnya is, de a trafikos rábeszélte, szégyelltem volna ellentmondani. Aztán vettem még két golyóstollat Tantikának és Baba néninek, és már előre féltem, hogy fognak érte lelkesedni udvariasságból.

– Most bemegyünk anyához az üzletbe, és kérünk fenyőgallyat a kis ajándékokra – intézkedett Kati kedvesen.

– Talán ott fölengedek majd – sóhajtozott Andris. – Megfagytam teljesen, annyit sétáltattatok.

– Ne reménykedj! Nem nagyon fűtenek ott, a virágoknak nem kell nagy meleg.

– Akkor jaj nektek! Délután a tánciskolában ne számítsatok rám.

– Akad még fiú a koedukált osztályban!

A virágüzlet olyan gyönyörű volt, mint egy akvárium. Üvegfalai mögött rengeteg virág szorongott, a szépségük kihívó volt és ellenállhatatlan: oda kellett figyelni! Az emberek

szótfogadóan csodálták a kirakatot. A növények sűrűjén keresztül az üzlet belső élete valahogy letompítva mutatkozott: hullámozott, imbolygott benn jó néhány vásárló; csak az elárusítólányok siklottak köztük fürgén, egyenruhában – világoskék halak.

Kati mamája elmélyülten rendezgetett egy menyasszonyi csokrot. Megörült nekünk, láttam a szemén. Szép, szelíd szeme volt: Őzike néni. Gyors-ügyesen kiszolgált még két vevőt, aztán bejött utánunk a hátsó kis fürkébe. Előkészítőnek hívják azt. A lányok a ciklámenkosarakra kötöttek nagy masnikat, szerintem attól ugyan nem szebb lett, hanem olyan, mint a díszkutya. A gyönyörű zöld fenyőkre meg ronda fehér port fújtak, azt mondták, az a műhó és hogy így való.

– Csókolom – pattant föl Andris rögtön, s átadta Kati mamájának a helyét. – Én is rendelni jöttem. Egy menyasszonyi csokrot szeretnék. Vagy inkább kettőt. Nehogy összeveessen rajtam ez a két barátnő.

– Kis beképzelt! – mérgelődtem én.

Kati szó nélkül Andrisra fújt egy csomó műhavat.

Őzike néni jóízűt nevetett.

– Két menyasszonyt egyszerre! Hogy képzeled, András?

– Talán áttérek a mohamedán vallásra, ott szokás a többnejűség.

– Ne figyelj oda, anya! – vetette közbe Kati. – A többi osztálytársam normális ám!

– Vezető néni! – szólt be az egyik kék ruhás. – Van még orgonánk? Egy úr azt keres mindenáron.

Székely néni kiment, Katival mi a nyomában. Ezt az urat megnézzük! Megnéztük.

– Jóképű – mondtam én.

– A papád lehetne – mondta Kati.

– Papának is jóképű.

– Jócskán fehéredik a haja oldalt.

– Lehet, hogy befújták, mint te az Andrisét.

– Viszont csuda színe van, azt meg kell hagyni! Hol süllhetett le így decemberben?

– Kvarcolt biztos.

– Fehér orgona! Barátom! Ennyi pénzért egy nagy kosár cikláment is kaphatott volna!

– Én is az orgonát választanám.

Még egyszer kilestünk, most már Andris is – együttérzésből. A kávészínű férfi akkor írta a levelet, udvariasan kérte közben Székely nénit:

– Ha lehet, még délelőtt küldjék el. – Különös szép hangja volt.

– Hogyne, kérem! – felelte Kati mamája. – Bár sok küldemény van, de majd csoportosítjuk, ami egy irányba megy. Szabad a címet?

– Első kerület, Bogánics utca 4.

Eddig nem is vettem észre, hogy az üzlet három fala tükörből van. Most annyi példányban verte vissza az orgonás férfi alakját, hogy nem győztem számolni.

Kati rántott vissza a függöny mögé.

– Te! Ez abba a házba küldi a virágot, ahol te laksz – súgta izgatottan.

– Hallottam, nem vagyok süket.

– Lehet, hogy neked küldi? – szellemeskedett Andris.

– Lehet. Bár rajtam kívül még körülbelül hetvenen laknak a Bogánics utca négyben.

– Én csakis neked küldeném! Tényleg, milyen virágot küldjek neked, majd ha megnövök?

Akarsz ilyent, mint ez az ősz hajú küldött a menyasszonyának?

– Nem vagy normális!

– Kíváncsi lennék, milyen a menyasszony! Kinek van ilyen ősz hajú vőlegénye, én még nem is láttam ilyent! – elmélkedett Kati is. – Melinda, te megtudhatod, a házmester biztos ismeri, ha te nem is...

– Hagyj békében engem, jó?!

Katiék megsértődtek, és nélkülem vonultak vissza az előkészítőbe. Bolondoztak, Andris fenyőtobozzal ijesztgette a lányokat. Az üzletbe új vevők jöttek, vásárolták a bemeszelt fenyőket lelkesen. Én meg egyre csak a borítékot néztem, amit a Bogáncs utca négybe küld az idegen. A nevet akartam elolvasni mindenáron, és annyira féltem már, hogy beleizzadt a tenyerem. Fogorvosnál félek éppen így, amikor még nem is fáj semmi, csak zúg a fűrőgép, hogy az agyam is reszket belé. És várom, hogy mikor fáj már, mert úgymint elkerülhetetlenül bekövetkezik az, amikor élő ideghez ér a műszer. Ez a legrosszabb, ez a várás, a feszültség. Amikor belehasít a fájdalom, akkor már nem félek tovább; tudom, hogy kibírom.

B. Kóta Eszter, ez a név állt a borítékon.

Megtörültem a tenyeremet a zsebkendőmbe, aprólékosan, sokáig dörzsöltem, most már biztosan nem izzad tovább. Az üzletben szerencsére senki nem tudta, csak én, hogy anyut hívják így.

Székely néni csomagolta az orgonát celofánpapírba, gyönyörű volt Aztán az egészet betekerte sok-sok újságpapírba még.

– Ez megvédi a fagytól a virágot – magyarázta nekem, azt hitte, érdekel, azért nézem olyan mozdulatlanul. Otromba csomag lett így, akár tüker-alágyújtóst is szállíthatnának benne. De ez úgymint mindegy, anyu eldobja az újságpapírt, észre se veszi, hogy csúnya, csak a virágnak örül majd. Anyu imádja a virágot. Minden héten vesz magának; amikor nagytakarítást rendez a lakásban, és jól kifárad, azzal jutalmazza magát – így mondja. Tegnapelőtt hóvirágot hozott, akkorka volt a csokor, mint egy gyűszű. Nekem nem is virág még az ilyen, akkor már szebb a snidling vagy a petrezselyem zöldje. Az orgona, persze az más! B. Kóta Eszternek küldi az idegen férfi. Mi köze hozzá?!

– Azt a vasalót, azt vedd meg nekem, ha olyan nagylegény vagy! – kiabáltam Andrisra gorombán.

A kirakatban, a cserepek és vázák között egy vasaló is állt. Jó, öreg faszenes vasaló, tavaly dobtuk ki a miénket Tiszaáron, mert a széngáztól megfájdult a fejünk mindig. Most itt van. Benne virágok trónolnak, kaktuszok meg valami borostyán.

– Jó modern – jegyezte meg Andris szakértelemmel. – Azért tetszik neked is, ugye?

– Összevissza-marhaság. Éppen nekem való – mondtam.

Aztán köszöntem, és siettem, hogy előbb érjek haza, mint a virág.

Rántott csirke volt ebédre, minden vasárnap az van. És minden szombaton gulyás, és minden pénteken főtt tészta, és minden csütörtökön mirelit spenót tükörtőjással és így tovább. Már sokszor gondoltam arra, hogy nálunk a hagyományos hétfő, kedd stb. helyett úgy is lehetne nevezni a hét napjait, hogy: nudli, fasírt, tüdő, spenót, gulyás, csirke...

Baba néni ünnepélyes arccal terített, mert az is hozzátartozott a vasárnaphoz, hogy elővették a fehér damasztot, és megvetéssel beszéltek a nylonról, ami különben jó volt egész héten. Viszont a díszebéd nem fejeződött be a süteménnyel nálunk, az utolsó fogás a szemrehányás volt, igaz, csak annak, aki lecsöppentette a damasztot. Valaki mindig lecsöppentette.

A levest ettük, amikor meghozták a virágot. Én tudtam csak, hogy ki csönget, a többiek csodálkozva néztek össze, hozzánk nem jár senki; most ugyan ki jöhet? Kirohantam ajtót nyitni, és attól kezdve úgy figyeltem minden szóra, mint a vádlott, amikor ítéletet hirdetnek fölötte. Remegett a gyomrom, jobban, mint a repülőgépen.

– Valami virágot hoztak! – kiabáltam be a szobába könnyedén.

Tantika fölkelt, és azonnal hozta a kétforintost a fiúnak. Aztán megkérdezte még:

– Megkínálhatom egy kis pozsonyi kiflivel?

Ez teljesen szokatlan volt, Tantika nem barátságos senkihez, én még nem tapasztaltam. De nem értem rá tanulmányozni őt, anyut kellett figyelnem, vártam, hogy zavarba jön, elpirul. Borzasztóan szégyelltem magam emiatt.

De csak Baba néni pirult el.

– Álomszép orgona – mondta áhítattal.

Anyu komoly volt, a levelet kibontotta, aztán rögtön letette az asztalra, elolvashatta, aki akarta. Annyi volt csak rajta: Sándor.

– Ki ez? – kérdezte Tantika, és összeszedte a levesestányérokat.

– Dallos Sándor gépkocsivezető.

– Ismerősöd?

– Igen.

– És ugyan milyen alkalomból küldte a virágot? Se névnap, se születésnap! És ilyen drága virág...

– Gondolom... talán azért küldte, mert tudja, hogy szeretem a virágot.

– Ilyen jól ismer?

Zoli bácsi szokott így feleltetni, mint most Tantika anyut, de ő is csak akkor, ha felmérgetti az osztály. Akkor ő „kiforgatja” a felelőt, addig-addig kérdez, amíg kiderül, hogy az illető nem készült. Anyu az abrosz rojtját fonta beszéd közben, néha tanácstalanul nézett rám. Piroska néz így, amikor azt várja, hogy súgjak. Neki segíték is mindig, nem bánom, ha észre is veszik; Piroskának szüksége van rám.

– Tulajdonképpen elég régen ismerjük egymást. – Anyu halkán beszélt és nagyon gyorsan. Hamar a végére akart érni biztosan. – A kolléganóm bátyja Sándor. Nála találkoztunk először. Aztán... később gyakrabban találkoztunk. Egyre jobban megismertem. Megismertük egymást, és... elhatároztuk, hogy összeházasodunk.

Baba néni megint ropogtatta az ujjait. Meghúzgálta erőteljesen, egyenként, furcsán recscent a csont. Mindig így tesz, ha ideges. Most elviselhetetlen volt a nesz.

– És mikor? – kérdezte Tantika anyut.

– Karácsony táján szeretnénk megesküdni. Amint rendben lesz a lakás.

–Úgy!

Anyu kiment a konyhába, hozta a csirkét meg a rizst. Máskor segíteni szoktam neki, de most nem mentem utána. Anyu becsapott. Elhitette velem, hogy köztünk minden rendben van, hogy szüksége van rám. Úgy hittem neki, hogy már nem is hiányzott annyira Tiszaár és minden. Azt ígérte, normális család leszünk nemsokára, csak éppen elhallgatta, hogy ezen az áron. Meg kellett volna mondania! Ha már egyszer elkezdtünk beszélni egymással, hát kötelező az őszinteség végig. Ezt még Andris is tudja. Aki á-t mond, mondjon b-t is. Pedig Andris csak egy kamasz. Abban a percben jobban szerettem Andrist, mint anyut, és ez olyan félelmetes volt, hogy majdnem sírtam. A rádióhoz mentem, cigányzene szólt, hetvenkedett, hogy „nagy a feje, búsuljon a ló”. Kikapcsoltam.

– Jaj de jó! – sóhajtott Baba néni. – Már belefájdult a fejem.

– Az enyém is – mondta Tantika, aztán tálalt mindenkinek. Ez is szokás nálunk, hogy Tantika tálal; de csak csodálkoztam, hogy nem téveszti el most se, mindenkinek a kedvenc falatját tette a tányérra, nekem a szárnya közé fogott májat.

– És ha a virág nem jön, nem is szólsz erről nekünk? – kérdezte anyut.

– Dehogynem. Már régen akartam, csak nem olyan egyszerű erről beszélni. Aztán én csak tavaszra terveztem az esküvőt, hát gondoltam, van még idő.

– És most miért lett ilyen sürgős?

– Sándor újevkor megint külföldre utazik. Kairóba.

– Ilyen sok pénze van?

– Hivatalos út. Az a beosztása most, hogy elkíséri azokat a magyar autóbuszokat, amelyeket Egyiptom vesz meg a gyártól. Egy kollégájával ketten csinálják ezt már két éve. Elutaznak a szállítmánnyal, és ott maradnak egy darabig, amíg bejáratják a kocsikat.

– Szép munka lehet – lehelte Baba néni.

– És visszajön? – kérdezte Tantika keményen.

– Persze. Amint átadták a szállítmányt, visszajönnek mind a ketten. Nincs ott állandó kirendeltség. Aztán a következő szállítmánnyal újra mennek majd. Arra talán csak összeszül kerül sor...

– Nem ezt kérdeztem. Hanem azt, hogy vajon mindig visszajön-e? Hogy ez nem disszidál-e, mint a másik?!

– De Ilona! Ez kegyetlenség! – Baba néni rákiabált Tántikára, aztán rögtön sírva fakadt, zokogott hangtalanul.

Anyu nem válaszolt, mozdulatlanul ült, biztos az arca is mozdulatlan most, de én nem néztem rá, csak ettem a céklát, mert nagyon kívántam. Az ételhez nem nyúlt senki.

– Persze. Én kegyetlen vagyok. Nekem ez a szerep jutott – mondta Tantika egyszerűen. Rágyújtott. Máskor kimegy a folyosóra dohányozni. – Ott kezdődött, hogy jó tíz évvel vagyok idősebb mind a kettőtöknél. Születésetek óta az anyátok voltam inkább, mint a testvéretek. Anyánk halála után fokozottan. Apánk halála után végleg ez lett a szerepem.

– Miért akartad, hogy féljünk tőled, Ilona? – sírdogált Baba néni.

– Nem akartam én azt.

– Sose volt egy gyöngéd szavad hozzánk. Csak a rendreutasítás...

– A parancsolgatáshoz kevesebb idő kell. Én nem értem rá megbeszélni veletek az életet. Sok volt a dolgom mindig.

– Hogy eltarthass bennünket. Tudom. Ne haragudj, Ilona.

– Nem.

– És hát... ne bántsd Esztert! Mégiscsak ő a legkisebb köztünk...

– Nem bántom. Védni akarom. Elég volt a boldogtalanság az előző férje miatt.

– Abból tényleg elég volt. A boldogtalanságból. Az egyedüllétekből. Az otthontalanságból... – szólalt meg anya, furcsán tagolta a szavakat, mintha átgondolná az értelmüket is újra, mintha verset mondana.

– Nem volt itt otthonod? Mi nem vagyunk a családod?

– De. Csak előzőleg, ha rövid ideig is, de volt férjem meg gyerekeim. Nekem az a fajta család kell!

– És mi a tervetek a gyerekekkel?

Lecsöppent a céklalé az abroszra, várható volt, de most sajnáltam. Először szép, szabályos kis pötty volt, aztán nyújtózkodott, mint egy undok csepp polip. Azt hiszem, ez nyomot hagy, akárhogy is mosom.

– Melindát magammal viszem, ez csak természetes – mondta anyu gyorsan, határozottan. – Azért is van most munka a lakással, őmiatta. Mert egyszobás összkomfortos lakása van Sándornak, szép nagy, de mégiscsak egy szoba. Volt hozzá egy óriási fedett balkon. Most azt beépítetjük üvegfalal, az lesz Melinda szobája, úgy terveztük...

– Jó énnekem itt – szakítottam félbe anyut, de nem mertem ránézni.

Tudtam, hogy gonosz vagyok. Nagyon boldogtalan voltam.

– Te szeretsz itt? – csodálkozott rám Tantika, nagyon furcsa volt a hangja. – Mindig azt hittem, hogy nem szeretsz bennünket. Pedig nekem már csak te voltál a hátralevő program. Téged akartalak fölnevelni. Többre már nem nagyon futja az életemből. Szerencsére.

Akkor vettem észre, hogy Tantika sír. Mondtam, hogy én most el szeretnék menni az iskolába. Három órára.

– A tánctanfolyam – emlékezett Baba néni, és bizonytalanul nézett Tántikára, de ő nem reagált, csak söpörgette az asztalt fölöslegesen.

A fürdőszobában mosakodás közben rengeteg vizet ittam, csak úgy a csapból, ahogy az arcomra zuhogott. Olyan erős volt a nyomás, hogy néha alig kaptam levegőt. A hajam is vizes

lett. Majd megszárad, és a formája is visszaugrik magától, jó hajam van, Szűcs Zsuzsa mindig irigyel érte. Mesélték, hogy apának van ilyen haja.

Később bejött utánam Tantika, és egy almazöld pulóvert hozott. Azt mondta, karácsonyi ajándék, de vegyem csak föl most, az a két hét nem számít, és nagylány vagyok, előttem nem kell titkolózni már. A pulóvernek kámzsás nyaka volt, a legújabb divat, úgyhogy végleg nem értettem Tantikát. Megvárta, amíg felpróbálom, körbenézett, és azt mondta, csinos vagyok.

– Igazán? – kérdeztem szelíden, és forogtam a tükör előtt. Olyan voltam a zöld színű pulóveremben, soványán és ziláltán, mint a bogárgyűjteményemben a szöcske, amelyik gondatlanságom következtében egyszer csak megpenészedett.

Az iskolában állt a bál, elkéstem, de nem vette észre senki persze. Igaz, azt se, hogy megérkeztem. A terem közepén feldúltan ropta a letkiszt az osztály, Andris dobolt egy széken, és elragadtatással figyelte a zongoristát. Kati apja játszott. Éppen olyan szép, mint a lánya.

Vida Lali látott meg először, rögtön felém csörtetett, ami azért nem nagy dicsőség, mert eddig magában táncolt a tömegben. Nálunk több a fiú, mint a lány.

– Gyere már, Melinda – lihegett Lali, és nagyon piros volt a füle. – Korrepetálj már egy kicsit, légy szíves!

– Jó, de előbb lihegd ki magad.

– Melegem van, mit csináljak?!

– Például vedd le a kabátodat.

– Azt nem lehet. Az illetlenség.

– Mitől vagy ilyen illedelmes?

– Csak az jöhet a táncra, kihirdette az Oszi.

– Azt tudom. Csak csodálom, hogy neked megéri.

– Csudát éri! Inkább foglalkoznék a halakkal. Tudod, most rátértem a tenyésztésre.

– Akkor mesélj inkább a halakról. Már éppen akartalak kérni rá. Ugyanis egyáltalán nincs kedvem táncolni.

– Neked is máson jár az eszed?

– Egészen máson.

– Kár. Mert sajnos, nekem muszáj ma megtanulnom táncolni. Ha egy lánnyal szóba állok, az az első kérdése, tudok-e táncolni. Hát rászánom a mai délutánt.

– Gyere. Megmutatom. Ugorj a bal lábaddal, a jobbat lendítsd előre... így. Most fordítva! Szaporábban!

– Jót röhögnek rajtam a többiek.

– Mondd már! Ők meg nem értenek az ebihalakhoz.

– Rendes vagy hozzám, Melinda. De tudod, az ebihal, az tulajdonképpen béka.

– Majd máskor elmeséled. Ugorj, lendíts! Másik, lendíts! No látod!...

A szünetben Kati rohant hozzám, a nyakamba zuhant szokása szerint, és elhurcolt, bemutatni az apjának.

– A legjobb barátnőm – a legjobb apám.

– Csókolom.

– Szervusz, Melinda. Már kerestünk. Ezek itt be voltak sózva, hogy hol vagy...

– Hát persze, amikor úgy váltunk el, hogy rögtön találkozunk – magyarázta Kati, és egyfolytában az apja karjába csimpaszkodott. – Az ám, kinek vitték a házatokba a virágot?

– Egy menyasszonynak.

– Ismered?

– Igen.

– Jé, de jópofa!

Kimentem a folyosóra, gondoltam, jobb lesz, ha hazamegyek. Nem lehetett még, ott lézengett néhány gyerek, mit mondanék nekik, miért megyek el? Hát csak kotorásztam a

kabátomban, mintha keresnék valamit, aztán találtam is, pedig jobb lett volna, ha nem találom meg. Anyu cigarettája volt a zsebemben, amit neki vettem karácsonyra még délelőtt. Délelőtt persze egészen más volt a helyzet. Hogy fogadkoztam magamban, hogy megszeretem majd ezt az újfajta karácsonyt, hogy anyu kedvéért másmilyen leszek! Felesleges volt! Az meg nevetséges, ahogy lelkesedtem Dallos Sándorért. Mondtam, hogy jóképű, meg jó ízlése van és szép hangja, Kati meg azt mondta gyanútlanul szegény, hogy a papám lehetne.

– Gyújts rá! – kiabáltam Vidára, mert éppen ő volt a közelemben, csúszkált a folyosón, mint egy óvodás.

– Ne bolondozz!

– Mintha még nem dohányoztál volna!

– Persze hogy dohányoztam. De éppen itt? Nem szerencsés!

– Félsz?

– Mit legénykedsz?!

– Egy lány nem legénykedhet. De gyufát csak adsz, Lajos?

Adott nagy keservesen. Bizonytalan volt a keze, ahogy nyújtotta az égő gyufát, én meg úgy pőfékeltem, lövelltem ki a füstöt nyomban, amint beszívtam, mint egy kezdő tűzhányó. Nagyon rossz íze volt, és a szempillám is lepörkölődött egy kicsit. És Oszi éppen akkor jött be a kapun, ő is elkésett, de ez volt a szerencséje, így legalább meglátott engem. Úgyhogy meg is született az intő egykettőre, illetve csak az ígéret, mert beírni nem tudta. Tánciskolába általában nem viszem magammal az intőkönyvet.

Amikor kiszöktem a kapun, akkor kezdett rá benn a Harmonika együttes, váltottak, Kati papája is indul mindjárt munkába. Hogy hasonlítanak egymásra! Persze ebben nincs semmi különös, ezen senki nem álmélkodik, csak én, mert egyáltalán nem ismerem ki magam a szülő–gyermek viszonylatában, ez már bebizonyosodott.

Olyan sötét volt az utca, hogy éjfél mutatott, pedig fél öt volt éppen. A levegő teljesen beszürkült, aztán lila lett meg fekete, és szűrős szaga volt a ködnek, köhögni kellett. A hangok is letompultak ebben a különös világban, macskatalpon járt a város. Estére majd bemondja a rádió, hogy ködsapka telepedett Budapestre.

Terád akkor még nem is haragudtam. Csak arra gondoltam, bár lenne mégis világ vége!

Melinda eltört egy csavarhúzó. Bizonyára nem szándékosan tette, de a kárt meg kell téríteni
(T. F. szakkörvezető)

A motelban találkoztunk hétfőn mindjárt, együtt volt a Szájharmonika-részleg teljes létszámmal, és mind engem faggatott, mi bajom volt tegnap délután. A díványon ültünk sorban – tanácstalan partifecskék! Piroska a konyhában keverte a körözöttet, ma ő volt a soros. A többiek azt hitték, Öcsi miatt nem beszélek, hát felvilágosították őt hamar, hogy telefonon lehet hívni a mesemondót. Ez önmagában jó ötlet volt, mert Öcsi elő se került többet egész délután, Győző vette észre később, hogy elaludt a telefonkagylón. Rögtön elalszik, ha mesélnek neki, így szokta meg baba korában. Én persze ettől se lettem közlékenyebb, eddig se Öcsi volt az akadály. Azután, amikor már egyik se kérdezett, megjedtem, hogy nem lesz kivel megbeszelnem a dolgot, pedig muszáj, hát bejelentettem:

- Lehet, hogy koszorúslány leszek. A saját mamám esküvőjén.

Bambán néztek rám mind a négyen, bár viszonylag értelmes gyerekek, tanulmányi átlaguk legalább négy egész. Kati kapcsolt legelőbb, éles esze van, mindig egykettőre meglátja az összefüggéseket, ezt még a matematikatanárunk is elismeri, pedig ő nem szereti a lányokat.

- A te mamád az a menyasszony a házban? Aki a virágot kapta?

- Ő.

- És tegnap derült ki a dolog, mi?

- Igen.

- Akkor már értem, miért bolondultál meg tegnap délután.

És ő mondta el a többieknek, nagyon világosan és egyszerűen az orgonát küldő férfi és az én dohányzásom összefüggését. Piroska rögtön könnybe lábadt, Győző gyámoltalanul pislogott. Sajnálta. Ez jólesett. Csönd volt. Vártam, hogy sírni fogok. Aztán Andris megszólalt:

- Most meg vagy sértve? – kérdezte keményen.

- Jogom van hozzá, nem?

- A mamádnak is joga van férjhez menni.

- Azt hittem, a barátom vagy.

- Én még mindig azt hiszem.

- Nem vagy valami megértő.

- Azt vártad, hogy sajnáljalak? Eleget sajnálsz te magadat.

- Igazságtalan vagy!

- Te vagy igazságtalan a mamádhoz. Önző vagy!

Ezt Tata mondta egyszer nekem. Duzzogtam, mert anyu, amikor megérkezett a vonattól szombat délután, lefeküdt, és föl se ébredt másnap reggelig. Én pedig elterveztem, hogy délután moziba jön velem, és sétálni a Tisza-partra, a többi lányok is így szokták.

Vádaskodtam, vacsorázni sem akartam a bánattól. Teruska részvételt hallgatott, babusgatott egyre, és majdnem imádkozott, hogy egyek egy falat kocsonyát. Tata akkor letette az újságot, és közölte Teruskával, hogy anyu több éjszakai ügyeletet is vállal azért, hogy szabad legyen a szombatja, és meglátogassa a gyerekeit. Teruskának mondta, nem nekem, mert én tudtam úgyis, előző napokban beszéltünk erről. Tata ritkán szidott meg engem, de akkor mindig talált a szava, nem is felejtettem el többet. Andris néha úgy beszél, mint Tata.

- Ne veszekedjete, gyerekek! – ijedezett Piroska, és gyorsan megkent még egy adag körözöttes kenyeret, bízott az ételben, hogy az lecsillapít bennünket. Andris dühösen falt, Kati piszkálta kifelé a köménymagokat gondosan.

- De hát neked tetszett az az ember a virágüzletben, Melinda – emlékezett tapintatlanul. – Akkor most mit vagy úgy oda?

– Tetszett, tetszett. Messziről. De nem mostohaapának...
– Most már úgylis mindegy.
– De olyan borzasztó!
– Ne törődj vele, és kész!
– Eh! Úgy se értitek ti!
– Mért?
– Mert nem próbáltatok még! Hogy az ember tizenhárom éves, és akkor megy férjhez az anyja...

– Hát ilyen előfordult már azért, nyugodj meg!

– Én borzasztóan szégyellem.

Sírva fakadtam végre. Piroska rémülten simogatta a hajamat, ezt nem igényeltem volna, idegesített a jelenet. Győzött is, úgy látszik, mert rám kiabált:

– Most mit bögsz? Azt vártad, engedélyt kérnek majd tőled, hogy összeházasodjanak?

– Utálatos vagy!

– Te is! Úgy kritizálsz a szüleidet éppen, mint Szűcs Zsuzsa. Ő kontrázna neked, ne félj! Neki kellene árulkodnod...

– Igen?!

Átrohantam a szobába, kiráncigáltam Öcsike alól a telefont, és fölhívtam Zsuzsát. Azt mondta, menjek csak föl hozzájuk nyugodtan, szeretettel vár. És hogy tiszta a levegő náluk, mert nincs otthon senki. Be se köszöntem a motelba, halkán csuktam be az előszobaajtót, egy ideig még biztosan vártak vissza.

Azt tudtam, hogy Szűcs Zsuzsa szülei fodrászok, de nem tudtam, hogy a műhelyük fenn van a lakásban. Hiányzó ismereteimet pótolta a sok tábla a lépcsőházban; mindent szorgalmasan elolvastam. Onnan tudtam meg, hogy a Kalló fodrászat az első emeleten van a lépcsőháztól balra, üzleti órák: kilenctől este hétig. Hétfő szünnap. Tehát azért nincs itthon senki. Becsöngettem. Zsuzsa a nyakamba borult, ok nélkül, nem voltunk mi se rokonok, se barátok. És még a küszöbön megkérdezte rögtön, hogy, Ugye, iszom kávé. Mondtam, hogy igen. Akkor megkérdezte még, hogy nem baj-e, ha törökösön főzi, neki most arra lenne kedve. Mondtam, hogy nekem is, és fogalmam se volt, hogy milyen az, én csak egyféle kávéfőzőt ismertem, amit anyu használt. De én nem ittam belőle sose, nem szeretem. Zsuzsa apró kis edényt vett elő, nevetségesen hosszú nyele volt.

– Tudod, ez a dzsezva. Egy kedves vendégünk hozta Jugoszláviából. Ott csak török kávé isznak, meg is tanított rá, hogy kell főzni, mert nem jó akárhogy. Látod, a vízzel együtt forralom a cukrot. Édesen szereted? Én is. Most a zubogó vízbe kell beledobni a kávé... így megkeverni! És csak egy percre visszatenni a tűzre, amíg emelkedik a habja. Azt úgy hívják, hogy kajmak. Kész.

Kajmak. Mondtam, hogy nagyszerű, és reméltem, hogy rátérhetek a témára, amiért jöttem, amiről beszélni szeretnék végre valakivel.

– Jó, hogy kinn van az a sok nyíl a lépcsőházban. Nem találtam volna ide. A kapu alatt a Szűcs nevet kerestem – kezdtem a dologhoz valahogy. Zsuzsa rögtön félbeszakított:

– A Kalló nevet keresd, fiam. Itt csak az számít. Az a mostohaapám neve. Megjegyzem, amikor összeházasodtak anyuval, mindenáron örökbe akart fogadni engem. De én nem egyeztem bele. Szó se lehet róla, mi közöm nekem a mamám férjéhez, nera igaz?

Helyben vagyunk.

– Éppen erről akartam veled beszélni...

– A mostohaapámról? Arról te csak ne akarj velem beszélni. Főleg ne akarj kibékíteni velem, biztosan azért jöttél, te olyan jó tanuló vagy. Nevelnek engem éppen elegenden. De nekem ugyan beszélhet akárki! Hol van az megírva, hogy köteles vagyok őt szeretni, tisztelni, meg minden... Nem szülöm ő nekem!

Az előszoba volt a fodrásműhely, a fal mellett négy csóffotel állt, mögötte a hajszárítóbura. A falon körös-körül hatalmas tükrök, az asztalon szép formájú színes dobozok, tégelyek, csavarok. Rengeteg színes fénykép mindenütt, gyönyörű nőkről, csodafrizurával. Meg egy síró kisfiú, bili van a fején, úgy vágja körbe a fodrász a haját. Jól teszi, ha bög! Nekem is ehhez lenne kedvem.

Sehogy se tudtam elkezdni a mondókámat, amiért jöttem. Megbénított Zsuzsa bőbeszédősége, furcsa volt, idegen, hogy olyan könnyedén beszélt erről a szorongató témáról, mint a kávéfőzésről korábban. Én anyu kislánykori naplóját se olvastam el; mifelénk ez nem szokás. Pedig jó lett volna beszélni, és Zsuzsa megértene engem. Örült nekem, azt észrevettem, és kedves volt, akármit mondanak rá a többiek. Biztosan vigasztalna... Csakhogy éppen ettől rettegetem; irtóztam a lehetőségétől is, hogy sajnáljanak. Pedig egy órával ezelőtt még erre vágytam, ezt követeltem a motelban... Majd talán legközelebb, úgy határoztam, most inkább hazamegyek. Azóta Győzőék is észrevettkék, hogy elszöktem.

De Zsuzsa nem engedett sehova, azt mondta, menjek vele a központi házasságkötő terembe, most lesz az egyik vendég esküvője, szeretné megnézni, milyen a ruhája. Közben már öltözött ő maga is, nagy gonddal, aprólékosan, és felszólított, hogy tegyem rendbe magam. Nem akartam én elmenni az esküvőre, semmi közöm hozzá... Aztán eszembe jutott, hogy ez lesz a főpróba, mert nemsokára mehetek a saját anyám esküvőjére. Megfésülködtem, és elkértem Zsuzsától a szemfestéket. Ott hevert a tükör előtt, hogy kéznél legyen, ha a vendég hölgyeknek szüksége van rá. Mindig szerettem volna magamnak ilyen, ki is néztem a kirakatban, de megvenni persze nem mertem. Most húztam a szemem körül a fekete vonalat szőfogaodóan, pedig a ceruza már nem is tetszett. Olyan görcsös, tompa kis hegye volt, mindig is utáltam a csúnyán hegyezett ceruzát, képtelen voltam akár egy pontot is írni vele. Megjegyzem, ez se fogott jól, Zsuzsa azt mondta, nyálazzam meg a végét.

Bámultam a tükörbe, közelről és távolról és profilból is. Akkora volt a szemem, így kifestve, mint egy tehéné. Amúgy gyönyörű lett volna, ha lehunyom, szépen ívelt a vonala, de hát csukott szemmel nem lát engem senki.

Az esküvő is nagyon szép volt, amikor a zene szólt, el is határoztam, hogy többet nem jövök én ide. Zsuzsa mondta, hogy ő gyakran benéz, akkor is, ha nem ismerős esküszik, csak úgy bámészkodni, ruhát nézni és azt, hogy sírnak meg csókolóznak az emberek felváltva. Én nagyon szerettem esküvőre járni, volt is benne részem elég, ha csak a négy nagybátyámat számolom. Legjobban István bácsiakra emlékszem, pedig az jó régen volt. Gizi néni egész első osztályát elhozta az esküvőre a szülői munkaközösség. Eleinte szelídek voltak a megilletődöttségtől a gyerekek, de aztán, amikor mindenki gratulált, ők is megvadultak. Nekiestek Gizi néninek, húzták-nyúzták a ruháját, csókolgatták, ahol érték. Gizi néni egy darabig szelíden tiltakozott, aztán átadta a menyasszonyi csokrást István bácsinak, és kettőt, nagyot tapsolt. Ráncbaszedte, sorbaállította az osztályát ott a tanácsháza dísztermében. Csak úgy röpködött a fátyla, ahogy dirigálta őket kifelé. Aztán visszavette a csokrot, belekarolt István bácsiba, és hagyta, hogy fényképezzék őket vég nélkül. Azt jegyeztem meg magamnak, azt a röpködő fátylat, és arról ábrándoztam, hogy nekem is olyan lesz, Kiszámítottam én azt sokszor, hogy a családban a legközelebbi esküvő az enyém lesz, mert a felnőttek már mind megvolt, az unokák közt pedig én vagyok a rangidős.

Arra persze nem gondoltam, hogy anyu is számba jöhet, és most már a fátyolról is, nászindulóról is anyu jutott eszembe. Ki is jöttem a teremből nagy hamar, súgva köszöntem el Zsuzsától, ő még maradt persze.

És akkor már borzasztóan haragudtam rád. Miattad veszttem össze a barátaimmal, mert akárhogy is nézzük, téged pártoltak, nem engem. És te vagy az oka, hogy majdnem elmeséltem Zsuzsának mindent, pedig ő idegen, és én nem vagyok áruló.

Az lett volna jó, ha Győzőt felhívhatom legalább telefonon. De folyton mással beszélt a számuk, Öcsike rákapott a mesére, úgy látszik.

Másnap aztán már nem tudtam mit mondani nekik, és ők se szóltak hozzám, csak Zsuzsa jött oda minden tízpercben, és sugdolózott, és karonfogva sétáltunk, mint egy jegyespár a Tiszaparton. Én meg azt számígtattam csak egyre, hogyan mehetnék fel a motelba újra, és mit szól majd a Szájharmonika.

Délután szakkör volt, minden második kedden van. Az asztalos szakkörbe csak fiúk járnak meg én, de ezen senki nem csodálkozik, én tudok legjobban gyalulni, Ferenc bácsi mondja eleget. Aztán, valamikor novemberben Zsuzsa is átiratkozott, mert a modellezőben valami nem stimmel, nem tudom már, mi volt az.

Könyvpolcokat készítettünk az elmúlt hetekben lécekből, nyersszínűre hagytuk, csak fényeztük egy kicsit színtelen politúrral. A politúrtól barna maradt a kezünk jócskán, de nem bánta senki, nagyon jók a polcok, már csak össze kell csavarozni, az meg szinte semmiség. Mindenki érti, idő is van hozzá bőven. Vida Lali bolondozott, mint mindig, ha teheti. Ferenc bácsi meg nem bánta a tréfát. Belehelyezte a csavarhúzókat a szög fejébe, de nem a kezével csavargatta, mint más normális ember, nem. A csuklóját mereven tartotta, és ő maga gyalogolta körül a munkadarabot.

A fiúk rajta vigyorogtak mind, én láttam csak egyedül Zsuzsát. Eltörte a csavarhúzókat valahogy, hallottam is, ahogy pattant a fém, arra lettem figyelmes. Zsuzsa mérges kis fintort vágott, aztán felkelt, és a helyére vitte a csavarhúzókat. Úgy helyezte a táblára, hogy nem látszott a törés; kivett egy másikat, és dolgozott nyugodtan tovább. Én csak néztem rá bambán, azt hittem, tréfa csak vagy félreértés. Ő meg nevetett, és a nyelvét nyújtogatta felém.

Amikor vége volt a szakkörnek, mindenki maradt volna még, de Ferenc bácsi zavart bennünket, hamar sötétedik, azt mondta. Csomagoltunk hát kelletlenül, ő meg szemlét tartott a szerszámai felett, mindig így szokta. Ahogy megrándult a sovány kis válla, arról láttam, hogy észrevette a kárt. Elfűlt a hangja, alig lehetett érteni, amikor kérdezte:

– Ki törte el ezt a csavarhúzókat?

A fiúk értetlenül néztek rá, abba hagyták a készülődést.

– Ki törte el, kérem? – kérdezte a kisöreg újra, és remegett a keze, ahogy felmutatta a csonka darabot.

A csoport dermedten hallgatott. Nem a törés miatt, ilyen előfordult már nemegyszer. De mindig megvolt a gazdája! Morogtak hát elégedetlenül, Ferenc bácsi meg csak törülgette a tarkóját egy nagy kockás zsebkendővel, beleizzadt az izgalomba szegény. Felálltam. A fiúk megkönnyebbülten szidták össze, mindjárt helyben, én meg egyre Zsuzsát néztem. A padjára hajolt, elmélyülten firkáit egy papiroson. Csak a haja látszott, szép fényű volt, frissen fésült. Fel se nézett, amíg Ferenc bácsi beírta az én intőmet.

Megkönnyebbültem. Most már biztos, hogy nem kell barátkoznom Zsuzsával.

A kapuban Győző várt rám.

– Otthagytad tegnap a kesztyűdet nálunk. Gyere fel valamikor – mondta, és nagyokat fujtatott. Meglátszott a lehelete, hideg volt, én is megpróbáltam vagy kétszer, aztán feleltem:

– Legjobb lesz, ha most megyek.

Melinda nem figyel az órán (H. I. magyartanár)

Már az is szabálytalan volt, hogy örültél a fokhagymás piritós szagának. Az összes nagynéném utálja, anyu is, csak Tatával egyeztünk ebben, gyakran készítettük vacsorára mi ketten. Itt Pesten nagy ritkán ettem, olyankor, ha nem volt otthon senki; mert kinek esik jól az étel, ha folyton megjegyzéseket hall közben?

Annyi időm volt csak, hogy összekapkodtam a kenyereket, meg zsebre vágtam a fokhagymát, amikor az előszobaajtóban megláttalak benneteket. Tejüveg van ott, Tantika figuráját felismertem azon keresztül is, rólad először el nem gondolhattam, ki vagy. Amikor az ajtó kinyílt, és beszélni kezdted, akkor rögtön megismertelek. Emlékeztem a hangodra a virágüzletből, utáltalak azért még külön is, azt hittem, hízelepsz velem. Szép hangod van, miért nem méssz el rádióbemondónak, hogy csodáljon a világ?! Én látni se akartalak! Úgy ugrottam be a lomtárba, mint az üldözött, aki végre fedezékbe ér, még lihegtem is a sietségtől, pedig éppen két lépés az út odáig. Berántottam a függönyt. Akkor már fáj a tenyereim, mert csak szorongattam a kenyeret, úgy forrón, ahogy lekaptam a tűzről.

– Úgy látszik, nincs itthon a gyerek – mondta anyu.

Még láttam Baba nénit is egy percre, nagy tálca süteményt hozott.

A továbbiakban már olyan volt az egész, mint egy rádiójáték, mert nem láttam semmit, csak a hangokat hallottam tisztán. Nyitva maradt a szobaajtó.

Az hamarosan kiderült, hogy te akartál feljönni a lakásba, hogy találkozz végre velem. Képelem, hogy nem volt könnyű ezt elérned, Tantikáék nem hívnak meg hozzánk senkit, inkább a cukrászdában randevúznak, ha nagyon muszáj. Tudtam, hogy téged is oda rendeltek. Előző este tervezték így a dolgot, amikor anyu mondta, hogy szeretné, ha összeismerkednétek. Tantika egy kicsit hallgatott, aztán csak annyit kérdezett, megfelel-e a kis Virágban, négykor. Anya akkor átszaladt a szomszédba telefonálni neked, és amikor visszajött, azt mondta, hogy rendben van. És aztán már csak regényt olvastak mind a hárman fél éjszakán át, mintha az lenne a legfontosabb dolguk a világon, de én tudtam biztosan, hogy senki se figyel. Baba néni később el is árulta magát, mert egyszer csak felkelt az ágyból, és nekifogott vasalni. Előszedte a pepita kiskosztümjét, amit csak akkor vesz fel, ha színházba megy nagy ritkán. De vasalni akkor se szokta, Baba néninek mindig mindene gyűrött egy csöppet, de nem bánja. Későig matatott a konyhában, rakott szoknya az, sokat dolgozott velem, ebből láttam, hogy készül a találkozásra.

Amikor feljöttetek a lakásba, akkor is Baba néni volt a legizgatottabb, hallottam az edények zörgéséből, hogy kapkod. Terített megint, és kínált téged a süteménnyel. Te csak neveltél, és mondtad, hogy meg nem eszed az édességet. Unszolt egy ideig még, aztán megállapította, hogy ebben hozzám hasonlítasz. Te akkor elkomolyodtál, hallottam a hangodon, és egyre csak engem kerestél, hogy hol lehetek. Én meg se mertem moccanni a búvóhelyemen, pedig már nyomta a karomat a gyúródeszka. Az is ott lóg a cellában a falon, nekitámaszkodtam, amikor beugrottam oda, és aztán már nem változtathattam helyet. Kényelmetlen volt, már a bőrömmön éreztem a huzat anyagát, amit ráhúztak porvédőnek. Fehér tüll volt, szép mintájú, de néhol foszladozott, mert régi már, anyu fátylából maradt. Elkésérítő dolog lehet, ha az ember porvédőt csinál egyszer a saját menyasszonyi fátylából, én inkább nem is esküszöm fátylóban majd, de lehet, hogy férjhez se megyek.

A nagynénéim ijesztgettek téged énvelem.

– Nagy bátorság kell egy ilyen gyerekhez, mint Melinda! – kezdte Tantika.

– Minden gyerekhez bátorság kell – felelted, én meg arra gondoltam, milyen nagyképű vagy.

– Miért, maga hányat nevelt fel, hogy ilyen jól tudja? – kérdezte Tantika, és én életemben először helyeseltem neki. Ugyanezt kérdeztem volna tőled, ha egyáltalán szóba állunk.

– Még eddig egyet se, sajnós. Csak úgy egyszerűen: szeretem a gyerekeket. Azt hiszem, örököltem ezt a tulajdonságot a szüleimtől. Mi tizenegyen voltunk testvérek. Én voltam a legkisebb. Mesélték, hogy sokat méltatlankodtam, hogy miért nincs nálunk sose kistestvér. A szomszéd gyerekeknek meg az iskolatársaimnak mindnek volt. Azóta egyfolytában hiányolom magam körül a gyereket.

– Igen. Persze. Kedves is egy kisgyerek. De Melinda már kamasz. Nem dédelgetni való kisbaba ő...

– Ez az én szerencsém. A kisgyerekekkel nem is nagyon tudok mit kezdeni. Az való nekem, akit már emberszámba lehet venni. Van egy kollégám, ő a második sofőr a kocsikon. A segédpilóta. F fiatal gyerek még, huszonegy éves. Azzal vagyok így, annyira megszerettem, hogy legszívesebben örökbe fogadtam volna. És éppen azért, mert ragaszkodó, mint egy gyerek, de eszes már, észreveszi a világ dolgait, beszélgetni is lehet vele a magamfajtnak.

– Melinda különös, vadóc gyerek.

– Felnőtt se viselte volna könnyen, amit ő az elmúlt fél évben átélt. Eszter mesélte, hogy mennyire szerette a nagyapját. Meg aztán az idegen környezetbe se könnyű beleszokni.

– Sok türelemre lesz szüksége, majd meglátja. Győzi-e majd? Végeredményben mégiscsak a más gyereke.

– Eszter gyereke.

– Éppen ez az, hogy az anyjához se kötődik valahogy. Napokig nem is beszélnek egymással. Nemigen van mondanivalója az anyja számára.

– Ez persze a gyerekeknek lehet a legrosszabb.

– Magát nem nagy lelkesedéssel várja!

– Azt egyáltalán nem csodálom.

Úgy emlékszem erre a párbeszédre ma is, mintha csepp kis magnószalag rögzítette volna valahol az agyamban. Megjegyeztem én minden szót, látod, csak éppen nem értettelek. Miért pártolsz te engem, nem kértelek rá! Nincs szükségem a jószágodra, ne légy te ilyen megértő, és főleg ne szeress engem már előre, látatlanban is.

Úgyse hiszem el.

Baba néni nem szólalt meg a hangjátékban, csak hogy tesz-vesz, azt hallottam, biztosan sok süteményt eszik kapkodva és szégyenlősen; imádj a tejszínhabot. Anyunak még a mozgását se érzékelttem, valahogy akkor volt csak jelen, amikor te hivatkoztál rá. Anyu kevés beszédű, azt már megtanultam, és nem lázadoztam már, hogy akkor hallgat legjobban, amikor magyarázni kellene, érvelni, vitatkozni. Én az asztalt verném sokszor a helyében, ha egyenrangú felnőtt volnék, ő meg hallgat; nem hasonlítunk mi egymásra, legfeljebb az orrunk. Most is annyit mondott csak, hogy ki kellene szellőztetni egy kicsit, behúzódott a fokhagymaszag a konyhából, és hogy attól mindig fullad.

Kijött a konyhába, kinyitotta az ablakot. Az ajtót meg behúzta maga után, ez volt a szerencsém, így legalább nem késtem el a randevúról. Kiléptem a konyhaablakon észrevétlenül, úgy látszik, nekem már ez a vészkijárat, és rohantam a buszhoz. Elek bácsi minden pénteken a repülőtéren található, a gépe déltájban érkezik, és csak szombat reggel fordul vissza, ő meg nemigen megy sehova, ott pihen a szállodában. Írtam neki a múlt héten, hogy kimegyek, várjon rám föltétlenül, mert életbe vágó.

Aztán amikor találkoztunk, nem tudtam hol kezdeni a mondanivalómat, mert te összezavartál. Erre a találkozásra vártam napok óta, hogy majd Elek bácsinak jól kipanaszkodom magam, hogy oltalmat keresek nála veled szemben, megmondom neki, hogy rossz ember vagy, szívtelen és mostoha. Elhitte volna nekem, minden oka megvolt rá, nem hazudtam én még neki soha, se senkinek Tiszaáron. Itt Pesten sokszor hazudtam, csak amire

én emlékszem, az is elég, de biztosan volt olyan, amit észre se vettem már. De azt, hogy gonosz vagy, most már nem mondhattam semmiképpen, mert tudtam, hogy nem vagy az, bár változatlanul utáltalak; minek jöttél hozzánk?

Elek bácsi az emeleti teremben várt rám, mindig ott találkoztunk eddig is, ott nyugalmasabb. Az üvegfal elé húzott két nagy bőrfotelt, a gépeket nézte, nem vett észre, amikor megérkeztem. Én rögtön megismertem, pedig háttal ült, megörültem, hogy egyenruhában van, mert úgy nagyon csinos, és sokan megnézik. Most láttam először, hogy Elek bácsi kopaszodik, egészen picit csak, lehet, hogy ő még észre se vette.

TU-104-es gép érkezett, ordított, dübörgött, dohogott, olyan lármát csapott, hogy remegett körülötte a levegő. Én kiszaladtam a nyitott teraszra, onnan néztem, hogy csöndesedik lassan, megnyugszik, mint a meghajszolt ló, ha az ember a vágta után a nyakát paskolja, és megdicséri jó szóval. Csak amikor teljesen elcsöndesedett a gép, akkor tolták oda a lejárolépcsőt, az oldalához támasztották, és a lustán nyíló ajtóban megjelent a stewardess. Mögüle fürgén bújtak elő az utasok, óvakodtak lefelé a lépcsőn, egy-kettő futott csak, volt, aki nyújtózkodott. Néhányan integettek bele a vakvilágba, mert ekkora távolságból ugyan meg nem állapíthatták, hogy várja-e őket ismerős itt a teraszon. Én mindenesetre visszaintegettem, hadd örüljön valaki, hogy neki szól. A gép gyomrából szedték ki a csomagokat, targoncák szállították az épületbe azután. Úgy futkároztak ide-oda a repülőtér betonján, mint sárga hátú fürge kis bogarak. Akik mellett álltak, már felfedezték a rokont, ismerőst, izgatottan hadonásztak, áthajoltak a korláton.

– Vársz valakit? Vagy mégis hozzám jöttél? – kérdezte Elek bácsi.

Kiskabátban állt mögöttem szegény, nem győzte kivárni, míg befejezem az álmélgodást. Bent a teremben jobb volt, akkor éreztem csak, hogy fázik a kezem. Megint nem hoztam kesztyűt, vagy elvesztettem, akkor ez volt a harmadik pár az idén. Az előző két párból maradt meg egy-egy fél, zöld-kék összeállításban hordtam őket, azt mondtam a lányoknak, így egyéni.

Elek bácsit megkértem, magyarázza el, mi a különbség a TU-gépek és az IL-gépek között, sőt azt is bevallottam, egyáltalán nem értem a radart. Akkor nagyon dühös lett, és azt mondta, szívesen elvállal engem alkalomadtán pilótatanoncnak, de most áruljam el végre, miért jöttem. Nagyon bárgyún nézhettem rá, gyámoltalanul, mert nyomban le is csillapodott, és hívott, menjünk az étterembe, legjobb lesz, ha eszem valamit.

Sokáig bogarásztam az étlapot, és közben figyeltem, mit rendelnek mások. Nem szoktam én étteremben enni, hát csak fölényeskedtem meg válogattam, meg ne lássák a zavarom. Végül francia omlettet rendeltem, fogalmam se volt, mi az, csak amikor kihozták, láttam, hogy tojásrántotta lekvárral. A pincér ugyan azt mondta, áfonya, és lesújtóan nézett rám, de én akkor se bírtam volna lenyelni. Elek bácsi ette meg szó nélkül, nekem rántott húst hozatott, meg se szidott egyáltalán. És akkor már én se haragudtam rád annyira.

A szomszéd asztalnál hindu nő ült, gyönyörű pötty volt a homlokán, csak azt csodálom, hogy meg nem fagyott abban a selyemszárban, amit maga köré csavart, és összegubancolt a derekán. Ő nem evett, de a szomszédjának olyan tálat hoztak, amiben kékes láng lobogott. Azt hittem, az valami nemzeti eledel, de Elek bácsi megmondta, hogy egyszerű palacsinta, amit leöntöttek rummal, és meggyújtották rajta a szeszt. Azt már nem kérdeztem meg, hogy az ugyan mire jó. Elek bácsi így is nagyon türelmes volt. Cigarettazott, biztatott, hogy egyek még valamit, aztán megjegyezte:

– Anyád is itt volt. Egy hete éppen.

Letettem a kést, villát. Még maradt a csonton hús bőven, és krumpli is, hasáburgonya; pedig nem szoktam pazarolni az ételt.

– Akkor anyu elmondott mindent?

– El.

– Csodálkoztál, Elek bácsi?

– Hát... egy kicsit. Tulajdonképpen nincs mit csodálkozni, ha egy magányos fiatal nő férjhez megy. Joga van hozzá.

Andris is ezt mondta. Ezek mind engem oktatnak.

– Tudod, min csodálkoztam nagyon? Anyád az egész dolgot már régen megírta a nagyanyádnak. És Mama egy mukkot se árult el belőle. Megjegyzem, szép tőle.

– Rólam nem beszélt anyu?

– De. Azt mondta, fél.

– Éntőlem?

– Attól, hogy hogyan fogadod ezt a házasságot.

– A szülők nem szoktak engedélyt kérni a gyereküktől. Nem kötelesek engedélyt kérni.

– Egyetérték veled. Örülök, hogy így gondolkodol.

Csakhogy nem én gondoltam így, hanem Győző mondta ezt, amikor nekik panaszkodtam. Most tehát Elek bácsi Győzővel értett egyet, és nem énvelem. Énvelem senki nem ért egyet, csak Szűcs Zsuzsa, arra meg nem tartok igényt most már. Véget is ért a névsor, akikhez fordulhattam. Tutenkámment meg se próbáltam, a téli tábor szervezi ügyis. Maradtam magamban, jó napot.

Akkor olyan nagy fényesség lett egyszerre a teremben, és rengeteg ember rohant le-föl, hogy megijedtem, de Elek bácsi rögtön mondta, hogy biztosan filmeznek. Ennek borzasztóan megörültem, mert még sose láttam ilyent, és gyorsan megettem a maradék hasábburgonyát. Kihűlt már teljesen, olyan volt, mint a szappan, de legalább nem volt rendetlenség az asztalon. Aztán egy pulóveres fiatalember kihirdette, hogy riportfilmet forgatnak a repülőtér életéről, és az étteremről is szeretnének néhány képsort. Elnézést a zavarásért, kéri, hogy mindenki folytassa eddigi tevékenységét, mintha ők itt se lennének. Pár perc az egész. Elek bácsi szót fogadott, és kért még egy narancslét a pincértől, azt iszogatta nyugodtan, de én nagyon izgatott voltam. Amikor nem nézett oda, meg is fészülködtem gyorsan.

Az emberek aztán megrohanták a hindu nőt, körberakták lámpákkal, a pulóveres mondott neki valamit angolul. A nő kedvesen mosolygott, és békésen tűrte, hogy elébe tegyenek egy csepp kis bográcsot, amiben gőzölgött a gulyás. Aztán filmezték hosszasan, amíg csak a rendező azt nem mondta „ennyi”. Akkor elhallgatott a felvevőgép berregése, kialudt minden fény, és én borzasztóan sajnáltam, hogy vége, de aztán kezdődött rögtön előlről. Az ajtóban megjelent egy különös, szép nő, egyenes szőke haja volt, nem tudtam először, honnan olyan ismerős. Szegfűcsokrot lógatott a kezében fáradtan, a zöldje a szőnyegre ért. De amikor rázúdították a reflektor fényét, a karjára kapta hirtelen, szép mozdulattal, és gyönyörű lett ő maga is egy perc alatt. Akkor már tudtam, hogy egy francia filmszínésznő, csak a neve nem jutott eszembe hirtelen. Jó lenne autogramot kérni tőle, a lányok kapkodnának érte biztosan. Csakhogy meg se mertem mozdulni, és különben is filmezték őt szünet nélkül. Elek bácsi a nyakát tekergette, azt nézte, hogy lehetne kimenni mégis, melege volt; de nem lehetett. Amikor a lámpák újra kialudtak, és az emberek szedelőzködtek már, vitték volna a felszerelést kifelé, akkor rám nézett a pulóveres. Gondolkozott egy percig, aztán azt mondta:

– A kislányt még!

– A piros kardiganost? – kiabált egy világosító ember, és már tolták is felém a lámpákat félreérthetetlenül.

A felvevőgép is felém fordult, mögüle szólt ki az ember csodálkozó hangon, utálatosan:

– Ezt? A sztár után?

– Persze – mondta a pulóveres határozottan. – Hangulata lesz a kontrasztnak. És jók a gyerek színei.

Aztán megkérte Elek bácsit, megkért engem, és a kezembe nyomtak egy szívószálat, hogy szívjam csak a szörpöt nyugodtan. Utálom a narancslét a szaga miatt, meg se kóstoltam még

soha. Most annyit ittam belőle ijedtemben, mint egy szomjas víziló. Kortyolgattam elszántan, közben eszembe jutott, hogy virsliujjam van, és gyorsan eldugtam a kezem.

– Állj! – kiabált a rendező mindenkire, csak hozzám volt szelíd, úgy magyarázott, mint az első osztályos tanító néni, aprólékosan, béketűrően.

– Ne vegye le a kezét, kérem. Fogja csak úgy a poharat végig, ahogy elkezdte. Nagyon ügyes volt, természetes. Úgy szorítja azt a poharat két kézzel, mint egy kis mosómedve. Ért engem? Felvétel indít!

Mosómedve. Ezen csöppet megsértődtem, de aztán arra gondoltam, nem hangos film ez végeredményben, más nem is hallotta talán. A filmet viszont látni fogja az egész osztály. Büszke voltam és elégedett, úgy döntöttem, hogy nem kérek én autogramot a színésznőtől mégse.

Mikor mindenki elvonult, és Elek bácsi megkérdezte, hogy találkoztam-e már veled, hirtelen nem is értettem, mit akar, egészen elfelejtettem. Akkor elmeséltem neki végre a mai délutánt, a pirítóst, a cellát is, de olyan suta volt az egész, értelmetlen, gyerekes. Elek bácsi is ezt mondta, és ajánlotta, hogy menjek haza, végül is találkoznom kell veled egyszer.

– Azt se tudom, hogyan szólítsam – duzzogtam tovább makacsul.

– Van neve, nem? Szólítsd Sándor bácsinak, és kész.

– És hogy köszönjek neki? Tegezzem?

Elek bácsi nevetett rajtam, és azt mondta, tegezzelek nyugodtan, ez úgymint csak szokás dolga, és a mi családjunkban így szokás.

– Nem fog megsértődni?

– Abban biztos vagyok. Olyasféle ember lehet ő, mint mi vagyunk, hasonló a felfogása, az életmódja is... Megbarátkozol vele, azt hiszem.

– Honnan tudod, hogy olyan, mint mi? Anyu mondta? Anyu elfogult.

– Nem, nemcsak tőle tudom. Már egy órája készülök, hogy elmeséljem neked, de hát közben filmsztár lettél, és nem volt rá idő. Szóval: érdekes, hogy milyen kicsi a világ! Ismerek egy fiatal szerelősofőrt, az autónkat szoktuk együtt bütykölni egy közös ismerősünk garázsában. Egyforma tragacs mind a kettő, ócskapiacra valók, nem országútra. De a gyerek érti a dolgát ugyancsak, és mindig feltámasztja őket újra. Szóval onnan ismerem, össze is barátkoztunk, és adok a véleményére mindenben, nemcsak szakmai dolgokban. Valahogy említettem neki a múlt héten, hogy rokonságba kerülök Dallos Sándorral. El van ragadtatva tőle! Ritkán hallottam olyan szépen beszélni emberről, mint ő a kollégájáról. Mert együtt dolgoznak állandóan, együtt kísérik a kocsikat külföldre.

– A segédpilóta – mondtam kelletlenül.

– Az. Honnan tudod?

– Hallottam róla délután, Dallos Sándor meg őt dicsérte. Úgyhogy kölcsönös az elragadtatás. Ők dicsérik egymást, te dicséred őket...

– Hát, sajnálom, drága rokonom, hogy csalódtál bennem. De semmi rossz hírrel nem szolgálhatók.

– Nahát, Elek bácsi! Igazán!

– Dühös vagy?

– Igen. Terád. Mit gondoltál rólam, miért jöttem hozzád?

– Hát hogy csúnyákat beszéljünk a mostohádról. Egy mostoha akkor szabályos, ha gonosz.

– Ne csúfolj, jó?!

– Jó. Sőt ki foglak engesztelni rögtön. Mennyi is az idő? Fél hét? Mehetünk. Már megérkezett a csodaparipa, azon szállítalak be a városba.

– A tragacs autódon?

– Nem az enyémen.

Fizetett, kimentünk. Már sötét volt, köd is, az épület előtt sok szép autó állt. És egy csúnya. Én nem tudom az autómárkákat, mint Szűcs Zsuzsa, de ez bulldogkutyához hasonlított, az biztos, a kutyafajtákat ismerem. Csúf, tompa orra volt, és nagy foltokban hiányzott az oldaláról a festék. Vedlő bulldogkutya.

Elek bácsi rögtön megismerte, de a benne ülő is minket, már nyitotta előre az ajtót.

– Mutakozzatok be gyorsan egymásnak, gyerekek, mert fázom – mondta Elek bácsi, és már mászott is be az első ülésre, onnan szólt hátra még a rend kedvéért. – Ez az unokahúgom, Melinda; ez meg a barátom: Homolya Lajos. Más néven segédpilóta.

A segédpilóta felgyújtotta az autóban az összes lámpát, még a ködlámpákat is, csak úgy hasított a levegőben a sárga fény.

– Ez nem olyan egyszerű. Melindát jól megnézem magamnak – mondta, és kiszállt a kocsiból. Nagyon magas volt, alig értem a válláig. Rövid bőrbekecset hordott, rövid volt a haja is, kétcentis, modern. Csinos fiú volt, nevető szemű. Akkor mancsa volt, mint Karsci bácsinak. Jó meleg keze volt.

– Hát veled meg sok bajom volt már eddig is. Pedig még nem is ismertelek – nevetett nagy hangosan.

– Mi bajod volt velem? – morogtam sután, és el akartam húzni a kezem, dühített, hogy úgy fel kell néznom rá. Nem engedte.

– Amikor legutóbb Egyiptomban voltunk egy napig kerestem neked a bőr ülőpárnát. Sándor bátyám rám parancsolt, hogy vennem kell, mert Melinda új szobájában az lesz a díszdarab. És milyen melegben jártam ott az üzletket – miattad! Mit szólsz hozzá?

– Rozoga.

– Ezt rám mondtad?

– Nem. Az autódra.

– Akkor inkább énram mondd! Őt nem szabad bántani! Érzékeny.

– Jó. Akkor rád mondom. Rozoga. Homolya – Rozoga – Lajos. Örvendek, hogy megismertelek.

– Gyerekek, majd az úton osztozkodtok tovább – szólt ki Elek bácsi, és indította a motort.

De aztán nem osztozkodtunk mégse, én hátul ültem, ők meg elöl, és tárgyaltak elmélyülten, hogy megérdemel-e még ez a kocsi egy új külső gumit. Arra gondoltam, kár, hogy olyan hamar elmentek a filmesek, jobb lett volna, ha a Segédpilóta is szerepel ott velem együtt.

Melinda nem figyel az órán (M. M. számtantanár)

Tiszta véletlen, hogy csak ezen a két órán vették észre, mert tulajdonképpen sose figyeltem én mostanában. Volt min gondolkodnom éppen elég.

Úgy féltam az esküvőöktől, hogy gyakran álmodtam róla. Nevetséges álmok voltak, néha anyut láttam talpig fátyolban, néha Tantikát. Egyszer magamat is, de amikor felébredtem, nem emlékeztem már rá sehogy se, hogy ki volt a vőlegény. Tutenkámen adott össze benneteket álomban, ő mondta a beszédet, de senki nem figyelt, csak az osztálytársaim és én, mert mi azért tudtuk, hogy ő az igazgató. A többi ember meg nevetett, egyre hangosabban, végül már csak a hahota hallatszott, arra is ébredtem fel. Borzasztóan féltam még ébren is, hogy nevetségesek lesztek, hogy gúnyolódnak majd az emberek.

Aztán sehogy se akartam elhinni, amikor egyik nap, hazaérve az iskolából, mondják, hogy megvolt az esküvők délben, a kerületi anyakönyvvezető hivatalában, nem is a házasságkötő teremben. Elek bácsi és a Segédpilóta volt a tanú, mást nem is hívtatok, majd utólag értesítetek a rokonokat, barátokat, hogy házasságot kötöttetek. Mindezt a Segédpilóta mesélte nagy hangon, ült nálunk a konyhában a kis sámlin, és palacsintát evett. Tantika sütötte neki szigorú arccal sűrű egymás után, és nagyon sok lekvárt tett mindegyikbe, pedig különben spórolós.

– Ilyent én még nem is hallottam! – méltatlankodott Tantika. – Legalább maguk négyesben mentek volna el valami szép helyre, ünnepi ebédre. Valami ünnepélyesség csak kell, nem?

– Tetszik tudni, szerintem az ünnepélyesség az nem attól van... Én is így csinálnám – mondta a Segédpilóta elgondolkodva, aztán hogy megvigasztalja Tantikát, hozzátette: – De bementünk a Budapestbe, és ittunk egy gin-fizzt.

– Az mi? – kérdeztem, nem mintha érdekelt volna; az esküvő érdekelt, de arról, úgy látszik, nincs több mesélnivaló.

– A gin, az olyan pálinkaféle, és limonádét adnak mellé. Azt az ember összeönti, és az a gin-fizz. Különös jó íze van, én legalábbis szeretem. Én rendeltem ma is. Az más kérdés, hogy nekem csak a limonádé jutott. Mert én még kicsi vagyok, azt mondták.

– Hogyhogy? – Tantika nevetett, tetszett neki a Segédpilóta, azt láttam.

– Nem ihattam. Én vezettem. Mert tetszik tudni, a sofőr is én voltam. Két állás egyszerre! Teljesen kizsákmányol engem Sándor bátyám... És a te esküvőd milyen lesz, Melinda, hogy tervezed?

– Nem szoktam ezen gondolkodni – feleltem rá dühösen, és elvettem a palacsintát, ami utoljára sült ki, és egyszerre nyúltunk érte mind a ketten.

– Dehogyan! – nyugtatott meg a Segédpilóta, és adott egy nagy pusztit Tantikának, megköszönte a palacsintát. Ő azt mondta, szívesen, máskor is, és visszaadta a pusztit, majd elájultam; Tantika igazán nem puszkodós.

Persze a Segédpilótának igaza volt, mert gondoltam én a saját esküvőmre eleget, főleg, amikor a nagybátyáim lakodalmán kedvet kaptam. Nálunk olyankor kirámolták az egész lakást, hogy elférjenek a vendégek, nem is volt más bútor a szobában, csak asztal meg szék. Minket egyszer a spájzban fektettek le Imrével, amikor már elálmosodtunk. Bepréselték valahogy Tata bőrdíványát, azon aludtunk fejtől-lábtól, és körülöttünk mindenhol torták sorakoztak. Rengeteg tortát sütöttek Mamáék, és azonkívül minden vendég is hozott. Imrével osztzkodtunk, hogy ki melyik tortát választaná, és a futballpályáson össze is veszünk nagy hamar. Minden torta tetején volt valami dísz, ronda virágok meg szalagok cukorból, de a futballos – az gyönyörű volt. Az egész tortát bevonták zöld színű mázzal, mintha gyepszőnyeg volna, azon trónolt a két kis kapu. A háló anyagát egészen jól visszaadta az olvasztott cukor. A gyepen csepp futballisták álltak, buta kis marcipán fejüket a labda felé fordították jámborán.

Némelyiknek a ruhája zöld volt, másoké lila. Imre rögtön megfejtette, hogy ez melyik csapat színe, és ennek fejében övé lett a torta. Persze csak elvileg, de ez is bosszantott, és amikor Imre elaludt, titokban megettem az egyik kapust.

Nálunk a lakodalomban mindig volt tánc is, az szerintem hozzá tartozik, annyit mondtam csak a Segédpilótának. Akkor ő megígérte, hogy megváltoztatja korábbi álláspontját, és az ő esküvőjén is lesz tánc mégis, de kizárólag az én kedvemért. Én erre elpirultam, ami külön borzasztó, hogy mindig olyankor pirulok el, amikor a legrosszabb, amikor legkevésbé szeretném. Aztán ti is megjöttetek anyuval, már jártatok itt egyszer, csak én még iskolában voltam. A holminkat hordtátok át az új lakásba a Segédpilóta kocsiján. Ezer szerencse, hogy ő ott volt és bolondozott, be akarta csomagolni Baba nénit is, mert én csak álltam sután, nem tudtam, illik-e mondani nektek, hogy gratulálok.

Az új szobámban nem mertem körülnézni, azt s.e tettem szóvá, hogy egyáltalán van, pedig hogy vágytam rá már régóta! A cellával is megelégedtem volna nemrég. Te azt mondtad, úgy rendezem be magamnak, ahogy akarom, és én láttam, hogy csupa új bútor van benne. A ti szobátok is szép volt, rendes, de egyáltalán nem modern, a te régi bútorod az ott biztosan, és anyu heverőjét is megismertem. Csupa ablak volt a szobám, hogy a balkonodat beüvegezték, s a közepén ott állt az egyiptomi bőrpárna: mint egy csepp kis trón. Akkor volt, mint egy alacsonyabb szék, fekete és zöld cikkelyekből varrták össze, és a bőr olyan simának tűnt messziről is, hogy rá kellett volna kuporodni nyomban. Akkor azt kértem tőled, hogy szeretném belakkozni a parkettámat, szabad-e. Te neveltél, persze hogy szabad, mondtad, anyu meg aggályoskodott, hogy nem elég száraz még, tegnap súrolták. De én makacskodtam, hát odaadtátok a lakkot és az ecsetet, és örültetek, hogy így örülök a szobának. Pedig csak azért voltam akkor olyan szorgalmas, mert nem tudtam mit kezdeni veletek, félttem, hogy beszélni akarsz velem, mindenfélet ígérni és megígértetni, mivel most kezdődik az új életünk. Hát bekentem inkább a parkettát gyorsan, az ajtónál kezdtem, és haladtam a heverőm irányába. Az utolsó sort már úgy festettem, hogy hasaltam a heverőn, mert nem volt szabad rálépni a lakkra, és így legalább nem kellett kimennem hozzátok, hogy elköszönjek éjszakára.

A parkett viszont ronda lett, hófehér. A nedves fa valahogy beszívta a vegyszert, és olyan volt egészen, mint az ajtó fája és az ablakok. Anyu majdnem sírt, amikor meglátta másnap, a Segédpilóta azt mondta, terjesszük el a hírt, hogy ez a legújabb divat. Én nem szóltam semmit, borzasztóan haragudtam magamra, mert bolond voltam megint az este, és ez most jóvátehetetlen, mert a lakk nem jön föl, csak ha fölkaparják. Ferenc bácsi mondta ezt, nála dolgoztunk délután, és tőle is kérdeztem. Amikor szakkör után, jó későn hazaértem, anyu nem volt otthon, te a fürdőszobába indultál éppen. Izzadt volt a homlokod, az ingeden is átütött a víz, láttam. A konyhában ettem még valamit, és csak később láttam meg, hogy fölkapartad a szobámban zsilettel a parkettát. Olyan szép volt, hogy azt bámultam egész este.

A barátaim imádtak téged. Rólad zengett az egész Szájharmonika, amikor visszajöttünk a bolgárkertészetből. Az ötleten én is meglepődtem, ahogy előálltál vele, Piroskával főztétek ki ketten a konyhában. A Szájharmonika részleg feljött a szobámat csodálni, mindennap feljöttek újabban, a motel már egészen elárvult. Kati a bőrpárnán ült, Andris mögötte állt szorosan, és az óráját figyelte, hogy mikor kerül órá sor, állandóan osztozkodtak a trónuson. Győző a szobámnak akart nevet adni mindenáron, de nem jutott még eszébe semmi jó, nála időbe telik az ilyesmi. Akkor állítottatok be ti ketten, és Piroskának égett a füle a gyönyörűségtől, mert te azt ajánlottad, lepjük meg a szüleit, ma ugyanis kinn alszanak a bolgárkertészetben. A Segédpilóta autója nálad volt éppen, belezsúfolódtunk egy perc alatt. Engem melléd vezényelt Kati, az első ülésre, mert ő még minálunk is dirigál. Ők hárman hátul ültek, Győző meg a földön a lábuknál, hogy ne lássa meg a rendőr, mert a kocsit csak ötszemélyes. Andris egész úton veled foglalkozott, és arra agitált, tanítsd meg a Szájharmonikát autót vezetni. A bolgárkertészetben óriási lelkesedéssel fogadtak. Piroška papája végighurcolt minden

épületen, és úgy mutogatott a munkatársainak bennünket, mintha mi lennénk a primóráru, és nem a paradicsom. Paradicsomot szüreteltek meg paprikát, karácsonyra szállítják az üzletekbe meg külföldre is jó pénzért. A bácsi folyton a te válladat veregette, úgy örült, hogy meglátogattuk, a néni meg minket etetett zsíros kenyérral, újhagymával. Hazafelé Andris mindenáron melléd akart ülni, így engem utaltak le az ülés elé lábhoz. Azt mondták, én autózom eleget, nekem jó, mert te vagy a papám.

A legfőbb rajongód azért mégiscsak józsika volt, azt te is tudtad, mondtad, hogy a barátság már régi. A konyha egyik ajtaja a folyosóra nyílt közvetlenül, azon kopogott Józsika naponta harmincszor, mert ott laktak valahol két ajtóval arrébb. Hároméves, azt mondtad, én fiatalabbnak gondoltam, mert alig beszél még, és növésre is picike, lepkesúlyú. Csak kaparászik az ajtó fáján, amikor világosat lát, de még a mozgást is észreveszi rögtön, és szólongatja a nevedet. Eleinte nem jött be, ha nem voltál otthon, csak nézett engem, és folyton azt kérdezte, ki vagyok. Ezt nemigen tudtam meghatározni az ő számára, még magamnak is nehezen, hát csak a nevem mondtam, azt meg nem értette, azt hiszem. De azért bejött, leült a fásládára, és várt téged hűségesen. Nem beszélt, nem játszott, nem csinált semmit, csak üldögélt, kapirgálta a falat néha, és várt rád. Próbáltam vele beszélgetni néha, mert sajnáltam is, meg valahogy zavart a nagy kitartása, csendes hűsége.

– Voltál már az Állatkertben, Józsika? – kérdeztem egyszer.

Sűrűn bólogatott, de nem segítette elő a további beszélgetést.

– És mit láttál, amikor az Állatkertben voltál, Józsika?

Mélyen elgondolkodott, aztán hirtelen földerült a kis pofája, az ég felé mutatott, és diadalmasan mondta:

– Repülőgépet. Repült fönt. Az Állatkertben.

Két napig nem láttam, te mondtad, hogy falura vitték talán. Aztán megjött, és rögtön kopogott, és ült is a ládára nyomban.

– Láttál lovat, Józsika?

– Láttam. Fejték a tejecskét.

Veled viszont kitűnően beszélgetett. Megeredt a nyelve, amikor megérkeztlél, te értetted leginkább, mit mesél. Mert különben nagyon selypített, a nehezebb szavaknak meg többször is nekirugaszkodott, dadogott egy kicsit. Amíg mosakodtál, ott állt melletted; énekeltetek, Józsika legfőbb szókinca a te magyar nótáidból adódik.

A mozijegyet is te hoztad, látod, nem kellett volna. A Segédpilótának is vettél, úgy vonultunk családostul, majdnemhogy ünneplőben, mint az elsősök vizsgájára a meghatott szülők. A riportfilmet a híradó és a nagyfilm között vetítették, akkor tódultak be a későn jövők, és a dohányzóból füstszagot hoztak. Rövid volt a film, és furcsán idegen, a zene miatt talán. Nekem a TU-gép dohogott az emlékezetemben, meg a világosító emberek ordibálása, itt meg valami dzsesszorgona szólt, de azért szép volt. Mindenki szép volt, én is. Előadás után a Segédpilóta odament a pénztárhoz rögtön, és vett másnapra is két jegyet. Azt mondta, legalább még egyszer megnézzük az én filmfőszerepemet.

Hazafelé menet nagyon jó kedvünk volt, rengeteget nevtünk. Krepsz néni azt mondta, aki pénteken sokat nevet, vasárnap sírni fog. Krepsz néni a végszomszédunk Tiszaáron, legalább százéves, és rengeteg babonát tud, azzal ijesztgeti a gyerekeket. Haragudott ránk, mert hangoskodtunk, és a labda is folyton átrepült az ő kertjébe. A szomszéd gyerekek tartottak is tőle, legalábbis megszeppenve hallgatták a babonáit. Én rongáltam csak a tekintélyét, mert tudtam, hogy mi a villám igazából meg az égzengés. Tata rég elmagyarázta nekem. És volt egy denevérem is sokáig, a műhelyben lakott szelíden, és nem hozott se vést, se szerencsét. Szegény Krepsz néni nagyon haragudott rám, amiért nem voltam hajlandó félni. Mozi után róla akartam mesélni neked, mert a nagy nevetgélésről eszembe jutott. Anyu és a Segédpilóta

előrementek, valami kirakatot néztek elmélyülten, te megfogtad a karom, hogy lelassítsd a léptünket. Azt mondtad:

– Szeretném, ha beleegyeznél, hogy örökbe fogadjalak, Melinda.

– Minek az? – kérdeztem gorombán, mert nagyon megrémültem. Olyan jó nyugalom volt mostanában, jókedvűek voltunk. – Minek az?!

– Hát... hogy olyan normális család legyünk!

Kiskoromban féltem a visszhangtól. A homokpartnál, ahol kanyarodik a Tisza, és olyan sűrű a füzes, ott lakott a visszhang. Így gondoltam én, hogy él és lakik, mert különben hogyan tudna visszabeszélni nekem? Kiabáltam neki mindig, ha arra csónakáztunk, és megborzongtam, ahogy mondta rögtön az én mondókámat szó szerint, de elváltozott hangon, idegenül mégis. Azt hittem, csúfolódik velem, de tehetetlen vagyok, mert ő az erősebb.

Úgy ismételted a szavamat te is, mint a visszhang. Ugyanazt mondtad nekem, amit én anyunak ott a hegyen, azon a szép, beszélgetős délutánon. Szóval elmondta neked! Anyuval ti megbeszéltek engem? Csúfolódsz?

Aztán a kocsihoz értünk, ti hárman beültetek, anyu éjszakás volt, kivittétek a kórházba. Én meg indultam haza, azt mondtam, leckém van még. A Segédpilóta a slusszkulccsal babrált, te még lecsavartad az ablakot, és kiszóltál a kocsiból:

– Gondolkozz a válaszon! De ne sokáig! Semmit se veszítesz azzal, ha kicseréled azt a hóbertos nevedet... Nem igaz?

Ezt kár volt mondanod! Szép név, vagy nem: Tata neve volt, ha nem tudnád!

Otthon le se vetkőztem, és nem engedtem be Józsikát, pedig úgy kopogott, mint egy kis harkály – kitartóan, rendületlenül. Csak kerestem egy papírt gyorsan, és ráírtam:

„Nem akarom, hogy örökbe fogadj. Inkább elmegyek.”

Odatettem a tv-asztra, hogy mindjárt meglásd, ha megérkezel. Aztán elmentem. Fél nyolc volt már, besötétedett, és zuhogott a hó. Hómarógépek cammogtak a Körúton, lesz munkájuk az éjszaka! Az üzletek homlokzatán villogott, vibrált a sokszínű neonfény. Valamelyik nap egy egész halom apró, színes villanykörtét hoztál haza, felfűzted egy hosszú drótra, próbálgattad, hogy ég-e mind. Azzal dolgoztál egész este, és számígtattad, milyen mutató lesz a karácsonyfán, milyen modern. Mi otthon gyertyát gyújtottunk meg csillagszórót. Csípős, nehéz szag lett a szobában, és a padlóra is lecsöpögött sokszor. Nekem ezután is jó lesz a gyertya. És a nevem is. Még a végén igaza lesz Krepsz néninek, és sírni fogok a nagy jókedv után...

Győzőékhez mentem. Amikor becsöngettem, akkor rémültem meg jócskán, hogy mi lesz, ha beengednek, mit mondok, hogy miért jöttem. Mert meg nem tudtam volna mondani én azt, nem is ide indultam. Sehova se indultam tulajdonképpen.

Győző meg se lepődött, megértően nézett rám, és azt kérdezte:

– Elromlott a televíziótok?

Pizsamában volt már, Öcsike is, ő az ágyból nézte a Mazsolát, és kiabált kifelé, hogy siessék hamar, mert kezdődik a krimi. És hogy ő is fogja nézni, mert anyuék szolgálatban vannak mind a ketten, hála istennek. Lassan megértettem, hogy Győző kérdése is a krimivel volt kapcsolatos, arra nem gondoltak, hogy valaki esetleg mással is foglalkozik ebben az időben. Annak mindenesetre megörültem, hogy a szülők nincsenek itthon. Leültem Öcsike ágyára kabátostul.

– Kabátban akarod nézni a televíziót? – érdeklődött Győző gondosan.

– Sehogy se akarom nézni.

– Hát nem azért jöttél?

– Nem. Csak eljöttem otthonról. Végleg.

– Hogyhogy végleg? És miért jöttél volna el?

– Mert örökbe akart fogadni Dallos Sándor.

Győző izgatott lett. Dühösen kereste a papucsát, mert eddig meztláb ült a fotelban, az ajtóhoz is úgy futott. Végre megtalálta Öcsike lábán, azzal együtt ült a paplan alatt, észre se vette, amikor a bátyja lerángatta róla. A fogmosó mackót nézte révetegen. Győző elém állt, lengette a karját, nekikészülődött a beszédnek, aztán annyit mondott végül:

- Megbolondultál.
- Kösz!
- Mégis, mit akarsz?
- Fogalmam sincs.
- Itt akarsz aludni nálunk?
- Ne ijedj meg, nem akarok.
- Nem azért mondom. De mit akarsz?
- Mondom, hogy nem tudom. De haza nem megyek. Lehet, hogy elmegyek hómunkásnak...

Ez a híradóról jutott eszembe. A televízióban mutatták a behavazott várost, a hóékeket, és közölték, milyen nagy gond az most, hogy a főváros közlekedését meg ne bénítsa a hó. És mutattak egy plakátot is egészen közletről, amelyben hótakarításra munkásokat hív a Köztisztasági Hivatal.

- Mit gondolsz, mennyit fizetnek? – kérdeztem Győzőtől elkeseredetten.
- Megbolondultál.
- Ezt már mondtad az előbb.
- Csak nem akarsz elmenni éjszaka havat söpörni?
- De.
- Keresni fognak, te! Megijednek otthon!
- Nem hiányzom én ott senkinek.

Indultam kifelé. Győző jött utánam, menet közben felöltözött, a pizsama tetejére felhúzott egy csomó szvettert, tréningruhát. A bakancsát már a lépcsőházban fűzte be, mert én csak mentem, hiába marasztalt, még Öcsinek se köszöntem egyáltalán.

Az utcán aztán szerepet cseréltünk, Győző rohant előttem egy jó lépéssel, alig bírtam követni. Közben szidott egyfolytában, érdekes, most nem volt baj a kifejezőképességével.

- Ne rohanj! Neked miért sürgős? – csillapítottam.
- Fázom – mordult rám, majdnem a fogát vicsorgatta.
- Miért jöttél el velem?
- Nem jókedvemben, megnyugtatlak.
- Nem mondtam, hogy gyere.
- Még szép, hogy nem invitáltál: menjünk világgá együtt. Mint az óvodások.
- Gyerekesnek tartod az én nagy elhatározásomat?
- Bizony ám!

– Most menj el! Rögtön menj el! Hagyj magamra! Hagyj csak te is magamra! – kiabáltam Győzőre, megálltam egy villanyoszlop mellett, meg is kapaszkodtam belé, ezzel is mutatva elszántságomat. Győző óvatosan körülnézett, láttam, szégyell engem, de nem járt senki a közeibe.

- Na gyere – mondta csöndesen.
- Nem én. Veled egy lépést se!
- Ne hisztizz, jó?!

Ez hatott. Utáltam a hisztériás lányokat, és nagyon büszke voltam arra, amikor a fiú barátaim elismerték, legfőbb jó tulajdonságomnak emlegették, hogy nem vagyok hisztériás. Szó nélkül elindultam Győző mellett, gyámoltalan voltam és nagyon fáradt.

Győző közben elolvasta egy plakáton, hol veszik fel a hómunkásokat ebben a kerületben. Ott volt az ő utcájukban a hivatal. Arrafelé ballagott, én meg mentem utána jámborán.

- Úgyse vesznek fel kiskorút – szólalt meg a kapuban.

Akkor jött ki egy csapat ember bentről lapátokkal, sok ruhában; ezek tényleg dolgozni mennek!

- Majd letagadom, hogy hány éves vagyok – mondtam bizonytalanul.
- Kérik majd a személyazonosságát.
- Gondolod?
- Persze.
- Akkor most mi legyen?
- Gyerünk haza szépen.
- Nem megyek haza.
- Ne bolondozz. Öcsit is otthagytuk egyedül. Lehet, hogy már bög azóta.
- Hű, tényleg!

Fordultunk vissza. Kimentünk a kocsiótra, ott futni is tudunk egymás mellett. Autó jött velünk szembe, villogtatta az éles fényét.

- A ti kocsitok – közölte Győző tömören.

Te ültél a kocsiban, a Segédpilóta vezetett, cigarettáztatok erősen. Győző rögtön odament, és beszállt a hátsó ülésre, nem is kellett hívni; én utána.

- Hogy tetszett idetalálni? – kérdezte tőled Győző, ő mindig azonnal a lényegre tér.

– Az öcséd adott felvilágosítást. Előbb telefonon kerestük nálatok Melindát, már akkor mondta, hogy ott járt. Aztán amikor odamentünk, pontosan elmesélte, amit a hómunkáról beszéltek.

- Azt hittem, a mesét figyeli.
- Úgy látszik, érdekesebb volt, amit ti meséltetek egymásnak.
- Most mit csinál Öcsi? Nem bög?
- Nem. Azt mondta, siessünk vissza, mert egyedül nem nagyon érti a krimet.

A Segédpilóta felkísérte Győzőt, ketten maradtunk a kocsiban veled. Járt a motor, nem érdemes leállítani ilyen rövid időre, mert nehezen melegszik be úgyis. Te cigarettáztál, nem néztél hátra. Ez nagyon rossz volt. Amikor a Segédpilóta újra megjelent a kapuban, és már tartott felénk, eldobtad a cigarettát, és annyit mondtál csak:

– Erről a szökésről többet nem beszélünk. Anyunak nem mondjuk el, nagyon bántaná. És az örökbefogadásról se beszélünk.

Kemény volt a hangod, szigorú, szokatlan. Többet nem is szóltál hozzám, a lakásban se. Borzasztóan szégyelltem magam, amikor észrevettem, hogy még hallgatod az éjféli híreket.

Melinda nem figyel az órán (F.-né földrajztanár)

Amint látod, ezt az intőt már nem is írtam alá. Gondoltam, olyan egyhangúak lettek, csupa ismétlés a szöveg, hát nem untatlak vele benneteket...

Persze ez nem igaz. Egyszerűen csak nem akartam, hogy meglásd, nem tudtam volna elviselni, ha érdeklődsz, hogy történt ez a tizenkét intő, és még rosszabb lett volna, ha szó nélkül hagyod. Nem tudtam én magam se, mit akarok, még szerencse, hogy nincs jóságos tündér, aki megkérdezi három legfőbb kívánságom. Egyszerűbb volt, amikor olyan nagyon haragudtam rád, mert akkor téged okolhattalak mindenért, mint régebben Tantikát; mostanában meg sokszor bánt a lelkiismeret. És nem lenne megoldás most már az sem, ha hazaszöknék Tiszaárra, mert ott meg biztosan terád emlékeztetne minden és anyura, még a levegő is – ismerem magam.

A Segédpilóta miatt is zavart az intőkönyvem, hát eldugtam a matyó párnába, Bercike nagy érdeklődéssel nézte a műveletet, kuruttyolt is hozzá valamit meggyőzően, biztosan az volt a véleménye. Szerencsére nem értem Bercikét, senki sem érti, csak Baba néni, ő mindig a tolmács. Eredetileg arra gondoltam, hogy Baba nénival iratom alá az intőt, ő már úgymint megszokta, és biztosan nem mondaná meg neked. Aztán még se tettem, nem akartam megosztani a csalást, az olyan lett volna, mintha vele szövetkeznék teellened. Hát eldugtam inkább, a matyó párnát úgymint utáltam már régen.

Ott, náluk kezdtem el tüsszögni, furcsa volt, nem szoktam. Tantika rögtön megfejtette, hogy ez a vékony harisnyától van, ezt mindig elmondja, ha valaki megfázik. És nem figyelt oda, hogy rajtam például egészen vastag harisnya volt, harisnyanadrág, mert az a divat. Én azt hittem, hogy az intő miatt tüsszögök, mert a párnából szállt a pihe az orromba. És az olyan szép lett volna és olyan nevetséges, hogy a csalásból rögtön következik a büntetés: mert sérvet kaptam attól a tüsszentéstől – akármilyen hihetetlenül hangzik is –, és megoperáltak rögtön másnap reggel. De anyu kiábrándított, azt mondta, nem biztos, hogy a tüsszentéstől keletkezett, gyöngye lehetett a hasfalam amúgy is, az apámnak, nagyapámnak is volt sérve, operálták őket is.

Én úgy féltem az operációtól, hogy folyton slágereket énekeltem, még a taxiban is, amivel a kórházba rohantunk. Nem voltam én még beteg soha, legfeljebb a torkom fáj, azt se vallottam be mindig, mert utáltam a pörkölt cukor szagát. Mama kristálycukrot olvasztott, abból csinált teát olyankor, és bekötötte a torkomat. Az ő ágyában feküdtem nappal, hogy kilássak az ablakon. Ott tolongott egy sereg unokatestvérem, nem engedték őket a közelembre. Bohóckodtak az ablak előtt, firkáltak az üvegre, tulajdonképpen irigyeltek, azt hiszem, ők se voltak soha betegek.

A kórházban egyik vizsgálatról a másikba szédelegtem, mindenhol úgy üdvözöltek, mint egy rokont, persze anyu miatt. Én meg csak csodáltam anyut, mennyi mindent tud rólam: azt mondta, rossz a vénám, főleg a bal karomon, és érzékeny vagyok a novokainra, ne azzal érzéstelenítsenek. Tudta, mikor voltam szamárköhögésben, és hogy hatéves koromban hirtelen nőttem nagyot, a szükséges oltásokat időben megkaptam. Anyu úgy mondta fel az én testi fejlődésem minden adatát, mintha vele lettem volna mindig.

Reggel, amikor bevittek a műtőbe, már nem féltem; de azért bátor se voltam, csak álmos. Egy nagy darab ember nyalábolt ki az ágyamból, rátett a tolokocsira, és vitt a műtőbe. Éppen akkora volt, mint Karcsi bácsi, és a kis fehér sapkája is olyan, mint a cukrászoké. Meg is kérdeztem a liftben, hogy ő nem cukrász-e, nevetett, és azt mondta, becsíptem az injekciótól.

A műtőben meg egyre csak anyut néztem. Fehér köpenyben volt, a fején úgy simult a kendő, hogy egy csepp haja se látszott, olyan szép volt, mint egy apáca. Filmen láttam már ilyen

apácákat, akik a betegek körül sűrögnek, és az egész mindenség olyan volt, mint egy film. Hatalmas reflektor égett a műtőasztal felett, behunytam a szemem, amikor felfektettek, de még így is, a szemhéjam alatt is éreztem a fényt. Ápolók, orvosok suhantak körülöttem halkán és hófehéren, mint a kísértetek. Később már kinyitottam a szemem, mert hogy operálnak, úgyse láthattam. Egy kis függönyfelét helyeztek valahogy a mellem fölé, amitől nem láttam semmit, csak az operáló orvos fejét. Annyira figyeltem, hogy bele is szerettem egy kicsit, úgy operálás közben, pedig nem sokat láttam belőle; álarc fedte a száját, olyan volt, mint egy bandita. A hangja pattogott, és mindenki ugrott, ha megszólalt. A filmekből tudtam, hogy ilyenkor műszert kér, és hallottam, hogy használat után félredobja. Azt gondoltam, hogy borzasztó szigorú ember lehet, de azért én mégis szerettem, mert annyira vigyáz rám, hogy semmi se fáj. Egyszer nézett csak felém, olyan szeme volt, mint Andrisnak, olyan kék és nevetős. Azt mondta, hogy a kis Eszter is remek ember, az anyja lánya. Később láttam, hogy nedves már a homloka, és egy nővér törülgeti gézzel; ennek nagyon megörültem, mert a filmekben is így szokás. Én nem szóltam egy szót se, nagyon méltósággteljesen viselkedtem, azt hiszem. Persze könnyen voltam méltósággteljes, nem fáj semmi, de azért mégis büszke voltam magamra. Egyedül az volt a bajom, hogy borzasztóan viszkedett az orrom, és nem tudtam megvakarni, mert a kezem le volt kötve, műtétéknél így kell. És nagyon jó volt, hogy ott állt mellettem anyu, és megkérhettem, hogy vakarja meg az orrom, idegentől nem kértem volna, mert az olyan gyerekes.

Később megkérdeztem anyut, hogy kerül ide, mert arra még emlékeztem, hogy délelőttös, és a babák közt lenne most dolga. Azt mondta, cserélt a másik nővérrel, hogy mellettem lehessen. Mint amikor iskolába írtak, akkor is cserélt, mert velem akart lenni, csak akkor Tantika közbeszólt. Szegény Tantika! Úgy örültem anyunak, hogy rögtön sajnálni kezdtem Tantikát; ha lehetett volna, behívom a műtőbe, hadd legyen itt ő is köztünk. Így aludtam el, és amikor felébredtem, már a szobában voltam, anyu az ágy mellett ült, és engem nézett. Megkérdeztem, hogy hol van Tantika. Anyu nevetett, és azt mondta, otthon süti a beigli, és a Segédpilóta segít neki, megszerették egymást, és ma karácsony este lesz.

Később bejöttél te, és behoztad anyu arany papucsát nekem. A nagy sietségben nem csomagoltunk össze rendesen, te mindent behoztál utánam. Csak csodálkoztam, hogy honnan tudod, mennyire szeretem anyu egyiptomi papucsát, hogy még próbálgatni is szoktam titokban. Kártyát is hoztál, ebből tudtam meg és a kettőtök beszédéből, hogy anyu egész este velem marad, és haza se megy a kórházból, amíg én benn leszek. Szabad idejében velem lesz, ha meg eljön a munkaidő, akkor is csak a fejem fölött, mert egy emelettel feljebb van éppen a babák szobája. Te hamar elmentél, mert csak öt percre engedtek be hozzám. Anyunak hirtelen eszébe jutott, hogy otthon maradt a ruha beáztatva, amikor behozott engem a kórházba. Ijedt lett és tanácstalan. Te rám neveltél, és azt mondtad, mulatozzunk csak nyugodtan, rúgjunk ki a hámból mi ketten, majd te kimosol. Tudtam, hogy akkor bocsátottad meg nekem a szökést.

Anyuval egész este kártyáztunk, mint otthon Tisza-áron a karácsonyestéken. Én folyton vesztettem, pedig igazán tudok römizni, csak nem nagyon figyeltem. A Segédpilótára gondoltam, meg Tantikára meg terád. És azt számolgattam magamban, hány nap múlva mehetünk már haza anyuval együtt hozzád. Igaza lehet a cukrász-műtősnek: biztosan becsíptem az injekciótól, attól van ilyen honvágyam utánatok.

Úgyhogy a karácsony mégis szép lett, pedig úgy féltem tőle, Tata nélkül. De jó volt, mert bejött hozzám mindenki, akit csak vártam, nekem volt a legtöbb látogatóm a kórteremben, még az ágyamra is ültek, nem bántam, ha húzódik is a hasamon a seb. Győző úgy meg volt illetődve, hogy csaknem sírt, nyakkendő volt rajta, majd megfulladt az ünnepélyességtől. Piroska paradicsomot hozott a bolgárkertészetből, Kati a lelkemre kötötte, számoljam meg, hány kapoccsal kapcsolták össze a sebem. Andris meg egyre gyanúsított, hogy csak feltűnési vágyból csináltam az egészet, az osztályban még senkinek nem volt műtétje, alig néhány

foghúzás. Anyu később levitte őket a büfébe, Tantika és Baba néni is velük ment, megvendégelték a Szájharmonikát.

A Segédpilóta maradt csak mellettem, jó volt a csönd.

– Sokan szeretnek téged, kisőreg – mondta elgondolkozva.

– Irigyled?

– Bizony!

– Tüsszents magadnak egy sérvet, megoperálnak, és hozzád is tódulnak majd.

– Az nekem kevés. Időben kevés, mert legfeljebb egy hét. A mamád és Sándor bátyám pedig akkor is veled lesz, ha hazamégy.

– A szülőknek ez a szokása, tudhatod.

– Nem nagyon tudom. Én nem is emlékszem a szüleimre, olyan régen meghaltak.

Megijedtem. Ezt nem tudtam. Nem akartam bántani a Segédpilótát, dehogyis. Nekiadtam az egyik paradicsomot, akkora volt, mint egy cseresznye, mondtam, hogy koccintsunk.

– Egészségedre, kisőreg – nevetett, belement a játékba jó szívvel.

– Nem akartalak megbántani az előbb.

– Tudom én. Még nem is beszélgettünk erről. Sok mindenről nem beszélgettünk még mi ketten. De majd pótoljuk, meglátod.

– Bejössz holnap is?

– Persze. Ha a mamád megengedi.

– Biztosan megengedi. Szeret téged, úgy látom.

– Irigyled?

– Nem, most már nem. Azért jó itt a kórházban, mert anyu itt van mindig. Ennyit sose volt még velem. Most már senkire se haragszom, egyre csodálkozom magamon.

– Sándor bátyámra se?

– Ronda dolog volt, amikor megszöktem, mi?

– Az. Az bizony.

– Mit gondolsz, ma bejön?

– Holnap csak. Ma valami dolga van.

– Kár.

– Tegnap együtt voltunk Tantikáéknál. Nagyon szép karácsonyom volt.

– Miért szereted te Tantikát meg Baba nénit? Senki se szereti őket. Régebben én se.

– Borzasztó hálás vagyok nekik, hogy úgy kezelnek, mintha rokon lennék. Nekem egyáltalán nincs rokonom.

– Nekem rengeteg van. Nem ismernéd ki magad köztük egyhamar.

– De már kezdem. Elek a barátom, és ő megmagyarázza. Tudod, hogy Elek és Sándor bátyám milyen jól megértik egymást?

– Igazán?

– Bizony. Meg a másik nagybátyád is igencsak kedveli, az, aki tanító a pusztán. Úgy látom, a családot már teljesen befogadta őt. Már csak te vagy különvéleményen.

– Nekem Mama véleménye a legfontosabb – mondtam bizonytalanul, de csak azért, hogy ellenkezzem, és egyáltalán nem értettem, miért nevet olyan jóízűt a Segédpilóta.

Aztán másnap, karácsony másnapján, Mamával együtt jöttél be látogatóba.

– Meghoztam neked a karácsonyi ajándékot – mondtad, és óvatosan leültetted Mamát az ágyam szélére. Mama csak engem nézett, simogatott egyre, de hozzád beszélt közben csendesen:

– Nekem is ez a legszebb karácsonyi ajándék. Köszönöm, fiam, hogy ezt így kitalálta.

Csepp kis szakajtóban diót hozott Mama, meg aszaltszilvát, mazsolát. Madáreledel! Így hívtuk otthon, és hozzátartozott ez is a karácsonyhoz. Mama készítette oda a madáretetőt a

varrógép sarkára, sose feledkezett meg róla, mi meg csak eszegettük szórakozottan és kapkodva, hogy percet se veszítsünk a játékból. Ünnepe végére aztán üres is lett a szakajtó.

– A jácint szép lett az idén is mind – számolt be Mama szorgalmasan, ő tudta, mi fontos nekem. – A tiédet meg a magamét, két cseréppel kivittem Tatának.

– Jól tette, Mamám! – bólogattam, és úgy örültem a hírnek, mintha hinném, hogy Tatának bármit is jelent a jácint. De Mamának jó. – Majd én is kimegyek a temetőbe. Most már. Majd együtt kimegyünk.

– Nemigen! Megfáznál, csillagom. Olyan nagy a hó, én se voltam kinn mostanában. Csak hogy Sándor eljött értem, és kivitt az autóval.

– Kivitte a temetőbe Mamát?

– Igen. Őneki jutott eszébe. Melegszívű ember. És családszerető. Nagypád is meg lenne elégedve vele, tudom.

Fölment a lázam akkor délután, de anyu nem ijedt meg, azt mondta, az örömtől van, az izgalomtól. Beadta a lázcsillapítót, de ő is vehetett volna be nyugodtan, úgy csillogott a szeme, és olyan piros volt, mint a vakbélműtétes néni a másik ágyon. Amikor eloltották már a villanyokat, odaült mellém, és megsúgta, hogy a hét végén hazaengednek a kórházból, és együtt megyünk le Tiszaárra mindannyian autóval, a Segédpilóta is. Ott maradhatok Mamánál, amíg a szünidő tart. Aztán intett, hogy ne beszéljünk, mert a többiek alszanak, és elhelyezkedett a széken, megfogta a kezem. Mindig így várja meg, amíg elalszom. Csak a csepp kis kék lámpa égett az ajtó fölött, éjszakára az világít. Hallgattunk. A másik ágyban a hasműtétes fiatalasszony sóhajtozott álmában, nyögött keservesen. Nagy fájdalmi vannak még mindig, rengeteg gyógyszert kap, és mégis. De napközben nem panaszkodik soha, fekszik csukott szemmel, hangtalanul, csak a szája széle remeg, láttam. A vakbélműtétes néni az ablak mellett forgolódik az ágyban, nem alszik, imádkozik biztosan. Mindig imádkozik esténként, napközben meg minket dajkál, lesi minden kívánságunkat, pedig ő a legöregebb a szobában. Soha nincs látogatója.

Az ablakon át bevilágít a hó. Úgy örültem, hogy megint fehér az egész világ odakint, és hogy kemény a tél, azt mondják. Így van ez rendjén karácsony táján. A Tiszára gondoltam, hogy biztosan befagyott már, és Kincses bácsi, a rendőr ott sétál a partján rendületlenül, nehogy rámenjenek a jégre csúszkálni a gyerekek. A parton a fűzfák ágát teljesen összegubancolta a szél, de a varjak ezt egyáltalán nem bánják, ott fészkelnek kitartóan, egyetlen fán az egész nemzetség. Gyönyörű madár a varjú, nekem tetszik. Imrével egyszer kiszöktünk etetni őket, mert éheznek a hó miatt. Olyan káromást csaptak, lebegtek a fejünk felett, mint egy felhő, hogy Kincses bácsi is észrevette, és hazazavart bennünket. Bolond varjak! Persze lehet, hogy örömmel káromtak, akkor meg rendben van. Jó, hogy nemsokára meglátom őket megint.

A műtét óta folyton alszom, végigaludtam az autót is majdnem, és amikor Tiszaárra értünk, rögtön ágyba kíváncsoltam. Igaz, késő is volt, mindenki lefeküdt, mert reggelre disznóvágást terveztek az otthoniak. Megjött Karcsi bácsi is és rengeteg gyerek. A Segédpilóta és te a műhelyben akartatok aludni mindenáron, azt még hallottam, hogy Mama ovetett és tiltakozott, micsoda vendéglátás volna! Aztán elaludtam megint, és éreztem a forgács szagát, én is mindig ott akartam aludni, de sose engedték. De azért ne sajnáld! Bolha van a forgácsban, mert Cirmos is ott alszik, meg néha a kutya.

Hajnalban ébredtem, de már senki nem volt a szobában. Kinn teljes sötétség uralkodott még, mintha éjszaka volna, csak a hátsó udvarban volt rótszínű a levegő. Ha szétnéznék, még néhány szomszédból is piroszana az ég, többfelé is vágnak biztosan, itt az ideje. Régebben, de még tavaly is, féltem a tüztől, a disznó sivalkodásától, a dunna alá bújtam mindig így disznóölések hajnalán. Csakhogy ott éppen úgy láttam, hallottam mindent, vagy még fokozottabban, mert erősen működött a képzeletem. Kisebb koromban mindig sírás lett a vége, de attól legalább megnyugodtam. Most nem féltem. Jó volt itt benn. Olyan szép volt így

ablakon át a pörkölés, mintha filmet néznék. Nagyokat lobbant a szalma lángja, többféle piros színt mutatott egyszerre. Vártam, mikor szivárog be a szobába is a füst különös szaga. A konyhában idegenül zörögtek a ritkán használt edények: hurkatöltő, húsdaráló, a hatalmas vörösréz üst zsírsütéshez. Anyu és Mama beszélgettek, ez otthonos volt, megnyugtató. A tüzet te kezelted meg a Segédpilóta, kotortatok az ellobbant szalmát, és frisset tettetek rá vasvillával. Nagyon fontoskodó volt az arcotok, hivatalos, vigyázatok, hogy jól sikerüljön a pörkölés; pedig olyanok voltatok, mint két krampusz. Nem hoztatok magatokkal rossz ruhát a munkához, Mama szedett elő mindenfélét a szekrény aljából, féltette az öltönyötöket. A Segédpilótának fél lábszárig ért a nadrág. Kamasz krampusz. Bundás körülöttetek lábatlankodott, te majdnem átestél rajta egyszer.

– Eredj innen, mert leváglak téged is – hallottam a hangodat, ahogy ráförmedtél, de nevetél rögtön.

– Hát elég kövér, ami azt illeti – helyeselt a Segédpilóta.

Öcsi ordítva rontott be a szobába, Mamához bújt, és követelte, bújtassuk el a kutyát előletek. Alig lehetett lebeszélni róla, hogy bevonszolja a szobába. Bundás tiltakozott a legjobban, el nem mozdult mellőletek, hiába cibálta Öcsi, megbízott bennetek.

Anyu Gáborkát reggeliztette egyre a konyhában, de nem akart enni, azt mondta, te neki ígérted a disznó farkát, neki nem kell kakaó. Ki is rohant rögtön hozzád, anyu vitte utána a meleg ruhát.

Kihalt volt a lakás, az udvaron élt most a család. Kilopóztam a konyhába, nekem megtiltották, hogy az udvarra menjek, felfáznék. De a konyha meleg volt, barátságos, bár egészen sötét. Nem gyújtottam villanyt, tudtam én sötétben is mindennek a helyét. Szegfűszeg, cukor, citromhéj, fahéj. Na és persze bor. Disznóöléskor ez a reggeli. Mit szóltok majd, ha bejöttök fagyott kézzel, fáradtan, és itt vár a forralt bor készen? De lehet, hogy már elétek megy az illata...

Alig láttalak benneteket egész nap, együtt szinte sohase, sok a munka egy disznóöléssel, tudom én. A vacsorát nem vártatok meg, Mama készített a kis kosárba kóstolót. Csúszik az út, azt mondta a Segédpilóta, világosan akar menni legalábbis a töltésen.

Délután titeket búcsúztatott az egész család, az utcabeliek is kijöttek, akkora volt a riadaíom. Mindenki tudta, hogy ti ketten messzire mentek újév után, Kairóba. Úgy néztek benneteket, szelíd csodálkozással, és biztattak még a szomszédok is, hogy ha hazajöttök, hát meséljetek majd nekik sokat. Krepsz néni, a végszomszédunk, csendesesen sírdogált.

Más nem sírt senki. Én Mamához bújtam, a kendője alá fogott, mint kiskoromban, jó volt ott nekem nagyon. Arra gondoltam, hogy az autóban anyu mellett most üres lesz a helyem, és szomorú lettem egy picit. Jó szomorúság volt.

U. i. (Utóirat)

Ha még mindig akarsz, fogadj örökbe, légy szíves! Szép lesz az új nevem: Dallos Melinda?
Kérdezd meg a Segédpilótát, neki tetszik-e. Várom a válaszokat. Okvetlenül.